

**TRABZON ÜNİVERSİTESİ
LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ
TEMEL EĞİTİM ANABİLİM DALI
SINIF ÖĞRETMENLİĞİ EĞİTİMİ BİLİM DALI**

**İLKOKULLARDA EĞİTİM ALAN YABANCI UYRUKLU
ÖĞRENCİLER İLE İLGİLİ YAPILAN AKADEMİK ÇALIŞMALAR
ÜZERİNE BİR İNCELEME**

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Hilal YILMAZ

**TRABZON
Şubat, 2022**

**TRABZON ÜNİVERSİTESİ
LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ
TEMEL EĞİTİM ANABİLİM DALI
SINIF ÖĞRETMENLİĞİ EĞİTİMİ BİLİM DALI**

**İLKOKULLARDA EĞİTİM ALAN YABANCI UYRUKLU
ÖĞRENCİLER İLE İLGİLİ YAPILAN AKADEMİK ÇALIŞMALAR
ÜZERİNE BİR İNCELEME**

Hilal YILMAZ
ORCID: 0000 - 0002 - 7656 - 6874

**Trabzon Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü'nce Yüksek Lisans Unvanı
Verilmesi İçin Kabul Edilen Tezdir.**

Tezin Danışmanı
Prof. Dr. Lale CERRAH ÖZSEVGEÇ
ORCID: 0000 - 0002 - 2210 - 9838

TRABZON
Şubat, 2022

ETİK İLKE VE KURALLARA UYGUNLUK BEYANNAMESİ

Tezimin içerdiği yenilik ve sonuçları başka bir yerden almadığımı; çalışmamın hazırlık, veri toplama, analiz ve bilgilerin sunumu olmak üzere tüm aşamalardan bilimsel etik ilke ve kurallara uygun davrandığımı, tez yazım kurallarına uygun olarak hazırlanan bu çalışmada kullanılan her türlü kaynağa eksiksiz atıf yaptığımı ve bu kaynaklara kaynakçada yer verdiğimi, ayrıca bu çalışmanın Trabzon Üniversitesi tarafından kullanılan “bilimsel intihal tespit programı”yla tarandığını ve hiçbir şekilde “intihal içermediğini” beyan ederim. Herhangi bir zamanda aksinin ortaya çıkması durumunda her türlü yasal sonuca razı olduğumu bildiririm.

Hilal YILMAZ

14 / 02 / 2022

ÖN SÖZ

Türkiye'nin coğrafi olarak yakın olduğu bölgelerde yaşanan siyasi ve askeri belirsizlikler, başta can güvenliği olmak üzere çeşitli toplumsal sorunlara yol açmıştır. Bu belirsizlik ve savaş ortamından kaçan insanlar ülkemize büyük topluluklar halinde göç etmeye başlamıştır. Büyük dalgalar halinde gelen göçler ülkemizde birçok alanı etkilemiştir. Bu alanlardan biri de şüphesiz eğitim olmuştur. Göç eden toplulukların içerisinde okul çağında çocukların bulunması ve bu çocukların Türk eğitim sistemine dahil edilmesi, okullarımızda yeni bir dönemin başlangıcı olmuştur. Yabancı uyruklu öğrencilerin eğitim sistemine uyum sağlama süreci elbette sancılı olmuştur. Bu süreçte yaşananlar ise yıllar boyunca, birçok yönüyle, çeşitli akademik çalışmalara konu olmuştur.

Bu çalışmada da ilkokullarda eğitim alan yabancı uyruklu öğrenciler ile ilgili 2012-2020 yılları arasında yayımlanan bilimsel araştırmaların metodolojik ve betimsel analizi yapılmıştır. Bu alanda yapılan akademik çalışmaların incelenmesinin, mevcut durumu görmek ve gelecek çalışmalara ışık tutmak açısından faydalı olacağı düşünülmektedir.

Çalışmamın ilk gününden itibaren düşüncelerimi destekleyen, bilgi ve tecrübesiyle yoluma ışık tutan, çalışmamın her adımında ilgisini benden esirgemeyerek çalışmamın tamamlanmasında büyük emeği olan, öğrencisi ve danışanı olmaktan onur duyduğum çok değerli hocam, sayın Prof. Dr. Lale CERRAH ÖZSEVGİÇ'e en içten duygularım ile sonsuz teşekkürlerimi sunarım.

Yüksek lisans sürecimde aldığım derslerde tecrübelerinden yararlandığım ve bir öğretmen olarak ufkumu genişleten kıymetli hocalarım sayın Prof. Dr. Taner ALTUN, sayın Prof. Dr. Durmuş EKİZ ve sayın Doç. Dr. Özge ERDOĞAN'a; ayrıca tezime sunduğu katkılarından dolayı değerli hocalarım sayın Doç. Dr. Gönül GÜNEŞ ve sayın Doç. Dr. Ayşegül OĞUZ NAMDAR'a ayrı ayrı teşekkürlerimi sunarım.

Aldığım her kararda ve çıktığım her yolda her zaman yanımda olan, yüksek lisans sürecimde de beni daima motive eden, desteğini her an hissettiğim değerli eşim Fatih YILMAZ'a ve eğitim hayatım boyunca desteğini benden esirgemeyen canım aileme teşekkürlerimi sunarım.

Trabzon, 2022

Hilal YILMAZ

İÇİNDEKİLER

ÖN SÖZ.....	iv
İÇİNDEKİLER	v
ÖZET.....	vii
ABSTRACT	viii
TABLolar LİSTESİ.....	ix
ŞEKİLLER LİSTESİ.....	x
GRAFİKLER LİSTESİ.....	xi
KISALTMALAR LİSTESİ.....	xii
1. GİRİŞ	1
1. 1. Araştırmanın Amacı.....	3
1. 2. Araştırmanın Gerekçesi ve Önemi	4
1. 3. Araştırmanın Sınırlılıkları	4
1. 4. Araştırmanın Varsayımları.....	5
1. 5. Tanımlar	5
2. LİTERATÜR TARAMASI	6
2. 1. Araştırmanın Kuramsal Çerçevesi	6
2. 1. 1. Göç.....	6
2. 1. 2. Göçün Çocuklar Üzerindeki Etkileri.....	6
2. 1. 3. Göç ve Eğitim İlişkisi	7
2. 1. 4. Türkiye'de Sığınmacı/Mülteci Çocuklar İçin Geliştirilen Eğitim Hizmetleri	9
2. 2. Literatür Taramasının Sonucu (İlgili Araştırmalar)	12
3. YÖNTEM.....	14
3. 1. Araştırmanın Modeli	14
3. 2. Evren ve Örneklem	15
3. 3. Verilerin Toplanması	15
3. 3. 1. Veri Toplama Aracı	15
3. 3. 2. Veri Toplama Süreci	16
3. 4. Verilerin Analizi	16
3. 5. Geçerlilik ve Güvenirlilik.....	17
4. BULGULAR.....	19
4. 1. Bilimsel Makalelerin Yıllara Göre Dağılımına Ait Bulgular.....	19
4. 2. Bilimsel Makalelerin Yayınlandığı Dergilere Göre Dağılımına Ait Bulgular	19

4. 3. Bilimsel Makalelerin Anahtar Kelimelerin Kullanımına Göre Dağılımına Ait Bulgular	21
4. 4. Bilimsel Makalelerin Amaçlarına Göre Dağılımına Ait Bulgular	23
4. 5. Bilimsel Makalelerin Araştırma Yaklaşımlarına Göre Dağılımına Ait Bulgular.....	24
4. 6. Bilimsel Makalelerin Araştırma Modellerine Göre Dağılımına Ait Bulgular	25
4. 7. Bilimsel Makalelerin Örneklem Seçimine Göre Dağılımına Ait Bulgular	26
4. 8. Bilimsel Makalelerin Veri Toplama Araçlarına Göre Dağılımına Ait Bulgular	28
4. 9. Bilimsel Makalelerin Sonuçlarına Göre Dağılımına Ait Bulgular	29
4. 10. Bilimsel Makalelerin Önerilere Göre Dağılımına Ait Bulgular	31
5. TARTIŞMA	35
6. SONUÇLAR VE ÖNERİLER.....	43
6. 1. Sonuçlar	43
6. 2. Öneriler	44
6. 2. 1. Araştırma Sonuçlarına Yönelik Öneriler	44
6. 2. 2. İleride Yapılacak Çalışmalara Yönelik Öneriler	45
7. KAYNAKLAR.....	46
8. EKLER.....	53
9. ÖZ GEÇMİŞ VE İLETİŞİM BİLGİLERİ	59

ÖZET

İlkokullarda Eğitim Alan Yabancı Uyruklu Öğrenciler ile İlgili Yapılan Akademik Çalışmalar Üzerine Bir İnceleme

Bu çalışmanın amacı, 2012-2020 yılları arasında ülkemizdeki ilkokullarda eğitim alan yabancı uyruklu öğrenciler ile ilgili yürütülen bilimsel çalışmaların metodolojik ve betimsel analizidir. İlkokul kademesinde olan yabancı uyruklu öğrenciler ile ilgili yürütülen akademik çalışmaların incelenmesinin mevcut durumu görme, yeni çalışmalara ışık tutma ve ülkemizdeki yabancı uyruklu öğrencilere verilen eğitim hizmetlerinin niteliğinin artırılması açısından faydalı olabileceği düşünülmektedir. Bu çalışmanın örneklemini, araştırmanın başlatıldığı tarih itibariyle, erişilen veri tabanlarında (Google Akademik, Sobiad, Ulakbim, Dergipark, Academia, ResearchGate, Educational Resources Information Center (ERIC) ve Taylor & Francis Online) ulaşılan ve çalışmanın amacına uygun 73 bilimsel makale oluşturmuştur. Verilerin toplanmasında doküman incelemesi tekniği kullanılmıştır. Erişilen veri tabanlarında, çalışma kapsamında önceden belirlenen ölçütleri karşılayan bütün makaleler incelenmiştir. Ulaşılan makalelerin belirlenen kriterlere uygun tasnifi amacıyla çizelge oluşturulmuştur. Bu çizelgede bulunan bölümler; çalışmanın adı, yayın yılı, yayınlandığı dergi, anahtar kelimeler, amaç, yaklaşım, model, örneklem, veri toplama aracı, sonuç ve önerilerdir. Veriler, içerik analizi yöntemiyle analiz edilip çalışmalar betimlenmiştir. Araştırma sonuçları en fazla çalışmanın 2020 yılında yapıldığını göstermiştir. Çalışmalarda en çok nitel araştırma yaklaşımının tercih edildiği, araştırma modeli olarak en fazla durum çalışması (case study) ve fenomenoloji (olgubilim) yönteminin kullanıldığı tespit edilmiştir. En çok öğretmenlerle çalışıldığı ve veri toplama aracı olarak daha çok görüşme formu tercih edildiği görülmüştür. İncelenen araştırmalar, çoğunlukla sorun tespit etmek ve çözüm önerisi sunmak amacıyla yürütülmüştür. Makalelerde en çok kullanılan anahtar kelime Suriyeli öğrencidir. Araştırmaya dahil edilen makalelerde en fazla karşılaşılan sonuç, dil ve iletişim sorunudur. Bu bağlamda en çok sunulan öneri ise yabancı uyruklu öğrenciler için dil eğitimi olmuştur. İncelenen araştırmalardan elde edilen bulgular doğrultusunda bu alanda çalışacak araştırmacılara önerilerde bulunulmuştur.

Anahtar Kelimeler: Betimsel İçerik Analizi, Yabancı Uyruklu Öğrenci, Mülteci Öğrenci, Sığınmacı Öğrenci, İlkokul

ABSTRACT

A Descriptive Study for Research on Foreign Students in Primary Schools

The aim of this study is the methodological and descriptive analysis of scientific studies conducted on foreign students studying in primary schools in our country between 2012-2020. It is thought that examining the academic studies conducted on foreign students at primary school level may be beneficial in terms of seeing the current situation, shedding light on new studies and increasing the quality of education services provided to foreign students in our country. The findings of this study consisted of 73 scientific articles that were accessed in the databases (Google Akademik, Sobiad, Ulakbim, Dergipark, Academia, Research Gate, Educational Resources Information Center (ERIC) and Taylor & Francis Online) as of the start of the study and were suitable for the purpose of the study. Document analysis technique was used to collect data. From the databases accessed, all the articles meeting the predetermined criteria within the scope of the study were examined. A chart has been created for the purpose of classifying the reached articles in accordance with the determined criteria. The sections in this chart are; name of the study, year of publication, place of publication, keywords, purpose, approach, model, sample, data collection tool, results and recommendations. The data were analyzed using the content analysis method and the studies were described. Considering the results of the research, the most studies were reached in 2020. It was determined that the most qualitative research approach was preferred in the studies, and the case study and phenomenology methods were mostly used as the research model. It has been seen that most of the teachers are worked with, and more interview forms are preferred to collect data. The most common purpose in the researches examined was problem detection and solution suggestions. The most used keyword in the articles is Syrian student. The most common result in the articles included in the research is the language and communication problem. The most common recommendation in the reviewed studies was language education for foreign students. Suggestions were presented in line with the findings obtained from the researches examined.

Keywords: Descriptive Content Analysis, Foreign Student, Refugee Student, Asylum-Seeking Students, Primary School

TABLÖLAR LİSTESİ

<u>Tablo No</u>	<u>Tablo Adı</u>	<u>Sayfa No</u>
1	Araştırmada Kullanılan Ölçüt Tablosu.....	16
2	Araştırma Kapsamında İncelenen Bir Makalenin Analiz Örneği.....	17
3	Çalışmaların Yayınlandığı Dergilere Göre Dağılımı.....	20
4	Çalışmaların Anahtar Kelimelerin Kullanımına Göre Dağılımı.....	22
5	Çalışmaların Amaçlarına Göre Dağılımı	24
6	Çalışmaların Araştırma Modellerine (Desen) Göre Dağılımı	26
7	Çalışmaların Örneklem Grubuna Göre Dağılımı.....	27
8	Çalışmaların Sorunlara Yönelik Sonuçlarına Göre Dağılımı	29
9	Çalışmaların Tutum ile İlgili Sonuçlara Göre Dağılımı	30
10	Çalışmaların Algı ve Metafor ile İlgili Sonuçlara Göre Dağılımı	30
11	Çalışmaların Okuma Yazma ve Akademik Başarı ile İlgili Sonuçlara Göre Dağılımı	31
12	Sonuçlara Yönelik Öneriler	32
13	Araştırmacılara Yönelik Öneriler	34

ŞEKİLLER LİSTESİ

<u>Şekil No</u>	<u>Şekil Adı</u>	<u>Sayfa No</u>
1.	Türkiye'de geçici koruma altındaki çocuklara sunulan örgün eğitim olanakları	10

GRAFİKLER LİSTESİ

<u>Grafik No</u>	<u>Grafik Adı</u>	<u>Sayfa No</u>
1.	Çalışmaların yıllara göre dağılımı	19
2.	Araştırma yöntemlerine göre dağılım.....	25
3.	Çalışma grubuna göre dağılım.....	27
4.	Çalışmaların veri toplama araçlarına göre dağılımı.....	28

KISALTMALAR LİSTESİ

AB	: Avrupa Birliği
BPRM	: Nüfus, Mülteciler ve Göçmenlik Bürosu (ABD Dışışleri Bakanlığı)
GEM	: Geçici Eğitim Merkezi
GİGM	: Göç İdaresi Genel Müdürlüğü
ECHO	: Avrupa Sivil Koruma ve İnsani Yardım Genel Müdürlüğü
IOM	: Uluslar arası Göç Örgütü
İHAD	: İnsan Hakları Araştırmaları Derneği
KfW	: Alman Kalkınma Bankası
MEM	: Milli Eğitim Müdürlüğü
PIKTES	: Suriyeli Çocukların Türk Eğitim Sistemine Entegrasyonunun Desteklenmesi Projesi
STK	: Sivil Toplum Kuruluşu
TDK	: Türk Dil Kurumu
UNHRC	: Birleşmiş Milletler Yüksek Komiserliği
UNİCEF	: Birleşmiş Milletler Uluslararası Çocuklara Yardım Fonu
YUKK	: Yabancılar ve Uluslararası Koruma Kanunu

1. GİRİŞ

Tarih boyunca Dünya'nın çeşitli bölgelerinde farklı nedenlerden dolayı göçler olmuştur. Son yıllarda, ülkemize yakın coğrafyalarda (Suriye, Irak, Afganistan gibi) artan şiddet olayları; toplumsal, bölgesel, askeri ve siyasi belirsizlikler; çatışma, can güvenliği gibi farklı sorunlardan dolayı, çok fazla sayıda insan bu bölgelerden kaçarak sınırlarımıza gelmiş ve sığınma talebinde bulunmuşlardır. Savaş, şiddet, baskı ve zulüm nedeniyle zorla yurdundan edilen insanların sayısı dünya genelinde rekor seviyelere ulaşmış, Türkiye ise dünyada en fazla mülteci kabul eden ülke olmuştur (Birleşmiş Milletler Mülteciler Yüksek Komiserliği [UNHRC], 2021a). Birleşmiş Milletler Mülteciler Yüksek Komiserliği'nden edinilen verilere göre 2021 Eylül ayı itibariyle, Türkiye'de uluslararası koruma ihtiyacı içinde olan, 4 milyon insan bulunmaktadır. Geçici koruma altında bulunan Suriyelilerin sayısı ise 3,7 milyondur. Ülkemizde ayrıca farklı uyruklardan 330.000'in üzerinde uluslararası koruma başvurusu ve statüsü vardır. Türkiye'deki Suriyelilerin %98'inden fazlası ülkenin 81 iline dağılmış durumdadır. Kalan %1,5 Suriyeli ise GİGM yönetimindeki geçici barınma merkezlerinde yaşamaktadır (UNHRC, 2021b). Mülteciler Derneği, 30 Aralık 2021 tarihli verilerine göre şehirlerde yaşayan Suriyeli sayısı 3 milyon 685 bin 898 kişidir. Suriyeli mültecilerin en çok yaşadığı şehirlerin başında İstanbul, Gaziantep, Hatay ve Şanlıurfa gelmektedir (Mülteciler Derneği, 2021).

Türkiye, devam eden göç dalgası doğrultusunda, “Açık Kapı Politikası” izlemiştir. Bu politikaya uygun olarak, ülkeye kabul edilen Suriyeli mültecilere, uluslararası mülteci hukuku teamülleri doğrultusunda “geçici koruma” statüsü verilmiştir. Bu doğrultuda, göçle ülkemize gelmiş Suriyelilerin ülkelerine dönünceye kadar misafir statüsünde barındırılması ve tüm ihtiyaçlarının karşılanması kararlaştırılmıştır. İçişleri Bakanlığı'nın hazırlamış olduğu Yabancılar ve Uluslararası Koruma Kanunu ile uluslararası koruma statüsü ya da başvuru sahibi kişilere, eğitim ve sağlık hizmeti ile sosyal yardımlardan faydalanma hakkı verilmiştir (Resmi Gazete, 2013). Ülkemizde kayıt altına alınmış geçici koruma altındaki 3 milyon 736 bin 799 Suriyelinin %47,4'ü 18 yaş altı çocuklardır. Yaşları 5-9 arasında olan, ilkokul çağındaki çocukların sayısı ise 571.170'tir (Mülteciler Derneği, 2021). Geçici koruma türü, ülkesinden ayrılmak zorunda bırakılmış ve geri dönme imkânı olmayan yabancılar içindir. Mülteci, ülkesini terk etmek zorunda bırakılan kişilere denir. Sığınmacılar, mülteci statüsüne sahip olabilmek için bekleyen kişilerdir. Göçmen ise hiçbir baskı altında olmadan, kendi isteği ile ülkesinden ayrıлып başka bir ülkeye giden kişidir (Kara & Korkut, 2010).

2014 yılında, Temel Eğitim Genel Müdürlüğü “Yabancılarla Yönelik Eğitim Öğretim Hizmetleri” genelgesi yayımlanmıştır. Bu genelgede, İlköğretim ve Eğitim Kanunu, Milli Eğitim Temel Kanunu ve Çocuk Hakları Sözleşmesi hükümleri gereğince, yabancı çocuklara eğitim alma

hakkı verileceği ve ayrımcılık yapılamayacağı vurgulanmıştır. Özel ihtiyaç sahibi çocukların ülkenin eğitim imkanlarından faydalanması, yaşamış oldukları zorlukların sebep olduğu olumsuz etkilerin azaltılması ve bu çocukların hem fiziksel hem de psikolojik olarak korunmaları gerektiği vurgusu yapılmıştır. Ayrıca bu doğrultuda belirlenecek eğitim politikalarında çocuğun yararının gözetilmesi gerektiği belirtilmiştir. Bu genelge ile zorunlu eğitim çağında olan mülteci çocukların ülkemizde verilen eğitim hizmetinden maksimum düzeyde faydalanmalarını sağlayacak yasal düzenleme yapılmıştır (Milli Eğitim Bakanlığı [MEB], 2014).

Okul çağında bulunan mülteciler için mevcut eğitim altyapısının güçlendirilmesi amacıyla Milli Eğitim Bakanlığı ile Avrupa Birliği Türkiye Delegasyonu, Türkiye’deki Mülteciler İçin Mali Yardım Programı (FRIT) kapsamında bir anlaşma imzalamışlardır (Avrupa Birliği Türkiye Delegasyonu, 2016). “Suriyeli Çocukların Türk Eğitim Sistemi’ne Entegrasyonunun Desteklenmesi Projesi (PICLES)” kapsamında geçici koruma altındaki çocukların, eğitime erişimleri ve sosyal uyumları için AB tarafından MEB Hayat Boyu Öğrenme Genel Müdürlüğüne hibe yapılmıştır. 2016 yılında başlayan bu projenin süresi 2 yıl olarak belirlenmiştir. Avrupa Birliği’nin verdiği mali destek ile Suriyeli öğrencilere Türkçe ve Arapça dil eğitiminin yanında telafi ve destekleme eğitiminin verilmesi, 500 bin Suriyeli öğrenciye kırtasiye, eğitim ve giyim desteğinin sağlanması ve 50 bin öğrenciye okul için servis hizmeti sunulması planlanmıştır. Farklı eğitim kademelerinde bulunan öğrencilere burs verilmesi ve öğrencilerin ders kaynak kitaplarının temin edilmesi kararlaştırılmıştır. Ülkelerindeki baskı, şiddet ve savaştan kaçarak ülkemize gelen eğitim çağındaki Suriyeli çocuklara psikolojik ve sosyal destek verebilmek için 500 sosyolog, psikolog ve rehber öğretmen görevlendirileceği belirtilmiştir. Öğrencilerin eğitim ortamlarının temizlik ve güvenlik ihtiyaçlarının giderilebilmesi için proje süresince 500 güvenlik, 500 de temizlik görevlisi istihdam edilmesi planlanmıştır. Yine proje kapsamında Suriyelilerin eğitimi için 15 bin öğretmen ve 2 bin idari personele hizmet içi eğitim olanağı sağlanacağı, Suriyeli öğrencilere eğitim veren okul ve geçici eğitim merkezlerine altyapı desteği sunulacağı ve proje kapsamında yürütülecek faaliyetlerin izlenebilmesi için de online bir ağ oluşturulacağı belirtilmiştir (MEB, 2016a). Avrupa Birliği Türkiye Delegasyonu tarafından, iki yıl başarıyla yürütülen PICLES projesinin 2018 yılında yeni bir maddi destekle üç eğitim yılı daha süreceği ilan edilmiştir.

Türkiye’yi etkileyen bu göç nedeniyle 2016 yılında, eğitim-öğretimle ilgili işlerin takip edilebilmesi amacıyla, Hayat Boyu Öğrenme Genel Müdürlüğü bünyesinde “Göç ve Acil Durum Eğitim Daire Başkanlığı” kurulmuştur (MEB, 2016b). Milli Eğitim’de bu yönde gelişmeler olurken, ülkemizde yaşayan mültecilerin yıldan yıla sayıca artması ve mülteci öğrencilerin eğitim sistemine daha fazla dahil olması, eğitim sistemindeki bütün paydaşları etkilemiştir. Bu etkilenme akademik çalışmalara da yansımış ve mülteci öğrenciler ile ilgili yürütülen çalışmaların sayısı artmıştır. Yabancı uyruklu öğrenciler ile ilgili ilkökul kademesinde yapılan araştırmalara bakıldığında; sorunlar ve çözüm önerilerin yer aldığı çalışmalar (Baysal & Çimşir, 2020; Ergen & Şahin, 2019;

Güngör & Şenel, 2018; Külekçi-Akyavuz, Gezeroğlu & Toma, 2020), görüş almak amacıyla yürütülen çalışmalar (Gültutan & Kan, 2019; Kuzu-Jafari, Tonga & Kışla, 2018; Tümkaya & Çopur, 2020; Yıldız-Yılmaz & Kaplan, 2019), tutum belirlemek amacıyla yapılan çalışmalar (Göçer, Özer & Ürünibrahimoğlu, 2020; Köse, Bülbül & Uluman, 2019; Sağlam & Kanbur, 2017; Tanrıkulu, 2019) göze çarpmaktadır. Bunun yanında yabancı uyruklu ilkokul öğrencileri ile ilgili farklı amaçlarla da yapılmış birçok çalışma bulunmaktadır (Göksu, 2020; Kaşkaya, Calp & Çapar, 2019; Süzen & Başar, 2020; Taşkaya & Ersoy, 2016). Fakat bu alanda ilkokul kademesinde yapılan çalışmaların bütüncül olarak ele alındığı ve sonuçlarının paylaşıldığı bir çalışmaya rastlanmamıştır.

Dünyanın ve Türkiye'nin göz ardı edemeyeceği bir gerçek olan sığınmacıların, eğitim süreci içerisinde yaşadığı sorunlara çözümler üretilmesi, hem eğitim sistemi içindeki diğer paydaşlara yardımcı olabilmek hem de bu çocukların yaşadıkları topluma entegre olabilmeleri açısından önemli ve gereklidir. Bu nedenle ülkemizdeki sığınmacı ilkokul öğrencilerinin, velilerinin, onlara eğitim veren öğretmen ve idarecilerin eğitim sürecindeki sorunlarının ortaya konabilmesi ve çözüm arayışlarının netleştirilebilmesi için bu alanda yapılan çalışmaların bütüncül olarak ele alınması ve mevcut durumun genel hatlarının ortaya konması gerekmektedir. Bu bağlamda sığınmacıların ülkemize gelmeye başladığı yıldan bu yana ilkokul kademesinde yapılmış olan akademik çalışmaların değerlendirilmesi önem arz etmektedir.

1. 1. Araştırmanın Amacı

Bu çalışmanın amacı, Türkiye'deki ilkokullarda eğitim alan yabancı uyruklu öğrenciler ile ilgili 2012-2020 yılları arasında yürütülmüş bilimsel makaleleri analiz etmek ve çalışmaların eğilimlerini ortaya koymaktır. Bu bağlamda, ileride bu alanda çalışacak araştırmacılara kullanabilecekleri bir kaynak sunulacaktır. Araştırmanın amaçları doğrultusunda aşağıdaki sorulara cevap aranmıştır:

1. 2012-2020 yılları arasında ülkemizde "Yabancı Uyruklu İlkokul Öğrencileri" ile ilgili kaç tane bilimsel makale yayımlanmıştır?
2. İncelenen makaleler hangi dergilerde yer almıştır?
3. Yürütülen çalışmalarda hangi anahtar kelimeler tercih edilmiştir?
4. Araştırmacılar hangi amaçlar doğrultusunda çalışmalar yapmışlardır?
5. Yürütülen çalışmalarda hangi araştırma yaklaşımları kullanılmıştır?
6. Yürütülen çalışmalarda hangi araştırma modelleri kullanılmıştır?
7. Yürütülen çalışmalarda hangi örneklem grupları tercih edilmiştir?
8. Yürütülen çalışmalarda hangi veri toplama araçları kullanılmıştır?
9. Yürütülen çalışmalarda hangi sonuçlara ulaşılmıştır?
10. Yürütülen çalışmalarda hangi öneriler sunulmuştur?

1. 2. Araştırmanın Gerekçesi ve Önemi

Alanyazın incelendiğinde yabancı uyruklu öğrencilerle ilgili ilkököl kademesinde yürütölen çalışmaların son yıllarda arttığı görölmektedir (Akyıldız, 2018; Başar, Akan & Çiftçi, 2018; Göksu, 2020; Gültutan & Kan, 2019; Kara, Şahin & Kapat, 2020; Sarıtaş, Şahin & Çatalbaş, 2016; Tümkiye & Çopur, 2020; Yıldız-Yılmaz & Kaplan, 2019). Farklı çalışmalarla farklı bulguların ortaya konması elbette ki alana katkı sağlamaktadır fakat çalışmaların belli örneklem gruplarıyla belli amaçlar doğrultusunda yapılması bulguların tekrarına ve çözüm önerilerinin istenildiği gibi ortaya konulamamasına neden olabilecektir. Bu bağlamda beş yılda bir bütöncöl analiz çalışmalarının yapılması yürütölecek çalışmalara yol göstermesi açısından önem taşımaktadır.

Yurtiçi alanyazın tarandığında araştırmaların bir kısmının betimsel analizinin yapıldığı bir makaleye (Amaç & Yaşar, 2018) rastlanmıştır. Araştırmada, ilkököl ve ortaoköl kademesindeki Suriyelilerle ilgili 2012-2017 yılları arasında yapılmış 13 makale incelenmiştir. Ayrıca meta-sentez yöntemiyle nitel çalışmaların incelendiği iki çalışmaya (Alan, 2021; Sarier, 2020) ulaşılmıştır. Sarier (2020), ilkököl, ortaoköl ve lise kademesindeki Suriyelilerle ilgili 2011-2019 yılları arasında yayımlanmış yüksek lisans ve doktora tezleri ile makaleleri kapsayan 30 araştırmayı incelemiştir. Alan (2021) ise ilkököl, ortaoköl, lise ve üniversite kademesindeki Suriyelilerle ilgili 2010-2020 yılları arasında yayımlanmış 64 makaleyi analiz etmiştir. Anlaşılaacağı üzere bu araştırmalarda sadece Suriyeli öğrencilerle ilgili çalışmalar değeriendirilmiştir. Ayrıca meta-sentez çalışmaları mülteciler ile ilgili belli konulara yoğunlaşmakta ve yöntem gereği sadece nitel çalışmalar incelenmektedir. Bu durum ilgili alanda bütöncöl bir araştırmanın eksikliğini ve yapılmasının gerekliliğini ortaya koymaktadır. Bu nedenle ilkököl kademesindeki tüm yabancı uyruklu öğrencilerle ilgili ulaşılabilen makalelerin analiz edilmesi bu alandaki eğilimi belirlemek ve gelecekte yürütölecek çalışmalara yol göstermek açısından önem taşımaktadır.

İlkokullarda eğitim gören yabancı uyruklu öğrencilerle ilgili 2012-2020 yılları arasında yayımlanan makalelerin incelendiği bu çalışmanın, daha önce böyle bir çalışmaya rastlanmadığı için alanyazındaki boşluğu doldurabileceği düşünülmektedir.

1. 3. Araştırmanın Sınırlılıkları

1. Araştırma, 2012-2020 yılları arasında yabancı uyruklu ilkököl öğrencileri ile ilgili yürütölmüş bilimsel makalelerle sınırlandırılmıştır.
2. Araştırma, ulaşılabilen veri tabanlarından elde edilen, yukarıda belirtilen kriterleri sağlayan ve tam metnine ulaşılmış makalelerle sınırlandırılmıştır.
3. Çalışmalar, yurtiçinde yürütölen bilimsel makale çalışmalarıyla sınırlı kalmıştır.
4. Araştırmada incelenen çalışma sayısının fazla olmasından dolayı analizler belirlenen kriterler doğrultusunda sınırlandırılmıştır.

1. 4. Araştırmanın Varsayımları

Bu çalışmanın örneklemini alanyazında yürütülmüş araştırmalar oluşturmaktadır. Dolayısıyla bu araştırmaların objektif ve doğru bir şekilde tamamlandığı ve raporlaştırıldığı varsayılmıştır.

1. 5. Tanımlar

Mülteci: Yaşadıkları yerlerde çeşitli olaylar sebebiyle zulme uğrayan ya da zulme uğrayacağından korkması nedeniyle ülkesinin sınırları dışında bulunan, dolayısıyla ülkesinin korumasından yararlanamayan ya da yararlanmak istemeyen yabancıya veya yaşadıkları yüzünden ikamet ülkesine dönemeyen veya dönmek istemeyen vatani olamayan kişiye verilen statüyü ifade eder (Göç İdaresi, 2019).

Sığınmacı: Mültecilerle aynı sebepler yüzünden ülkesinden ayrılan ve talep ettiği sığınma, kaçtığı ülke tarafından 'inceleme' aşamasında olan kimsedir.

Geçici Koruma: Yaşadığı yeri terk etmeye zorlanmış, ikamet ettiği ülkesine dönemeyen, ülkemizden acil ve geçici koruma talep etmek için kitleler halinde sınırlarımıza gelen ya da sınırlarımızdan içeri giren yabancılara sağlanabilecek koruma olarak tanımlanmaktadır (Resmi Gazete, 2013).

Doküman Analizi: “Doküman analizi, araştırılması hedeflenen olgu veya olgular hakkında bilgi içeren yazılı materyallerin analizini kapsar” (Yıldırım & Şimşek, 2018, s. 189).

2. LİTERATÜR TARAMASI

Bu bölümde, tezin kuramsal çerçevesi ile ilgili konular irdelenmiş ve bu alanda yürütülmüş çalışmalar özetlenmiştir.

2. 1. Araştırmanın Kuramsal Çerçevesi

Araştırmanın temelinde göç, göçün çocuklar ve çocukların eğitimleri üzerindeki etkileri yer almaktadır. Aşağıda bu konulara yönelik kısa bilgiler verilmiştir.

2. 1. 1. Göç

Göç, kişilerin ya da toplulukların, siyasal, toplumsal ya da ekonomik sebeplerden dolayı ikamet ettikleri yerleşim yerini terk ederek farklı bir yere ya da ülkeye gitme eylemidir (Türk Dil Kurumu [TDK], 2021). Tarihsel süreç içerisinde insanlığın gündeminde sürekli var olan göç konusu, 2000’li yıllarda da küresel çapta önemli bir gündem konusu olmaya devam etmektedir. Arap Baharı şeklinde adlandırılan süreçle birlikte ülkemizin de içinde yer aldığı coğrafya başta olmak üzere dünyadaki birçok ülke doğrudan ya da dolaylı olarak etkilenmiştir. 2010 yılında başlayan bu süreç, Suriye’yi diğer dünya ülkelerinden daha fazla etkilemiştir. İnsanlık sınırlarını zorlayan bir şiddet süreci yaşanmaya başlamış ve milyonlarca kişi ülkesinden ayrılmak zorunda kalmıştır. Bu göç dalgası, Türkiye gibi Suriye’nin diğer komşu ülkelerini de büyük ölçüde etkilemiştir. Ülkemize gerçekleşen göçteki artış, göçün etki alanını genişletmiş ve birçok yeni durumun oluşmasına sebep olmuştur. Türkiye’de göçün etkileri günden güne daha derin bir şekilde hissedilmeye başlanmıştır. Bu etkiler, haberlere, raporlara ve akademik çalışmalara da yansımaya başlamıştır. Bu durum, dünya genelindeki kitlesel hareketliliğin ve sebep olduğu mülteci sorununun yeniden ele alınmasını ve göç sorununun değişik açılardan değerlendirilmesini gerekli kılmaktadır (Ekici & Tuncel, 2016).

2. 1. 2. Göçün Çocuklar Üzerindeki Etkileri

Göç olgusunun sonuçlarından en fazla etkilenen kesim hiç şüphesiz ki çocuklardır. Göç eden ailelerin üstesinden gelmek zorunda oldukları barınma, iş bulma, sağlık, eğitim ve güvenlik gibi sorunlardan doğrudan etkilenenler, çocukları olmaktadır. Bu sorunların çocuklara yansımaları onları, göç edilen ülke çocukları karşısında dezavantajlı hale getirmektedir (Güzel, 2013). Göç edilen ülkede yeni bir ortama giren ve o ülkenin farklı kültürüyle karşılaşan çocuğun, yeni bir yerde olmanın etkisiyle yaşadığı endişe ve korku artmaktadır. Yaşanan bu kültürel ve sosyal farklılıklar göçmen çocuklarda psikolojik problemlerin oluşmasına neden olabilmektedir. Yapılan göçün etkisiyle aile ve çocuklarda, yerleşilen ortama uyum sorunu ve depresif bozukluklar görülebilmektedir (Nar,

2008). Göçün bu psikolojik sonuçları, pedagoji, psikiyatri ve sosyal hizmet disiplinlerinin ortak ilgi alanındadır. Göç sonrası sosyal ve kültürel uyumun sağlıklı bir şekilde sağlanmasında ve göç edenlerin psikolojilerinin korunmasında bu disiplinlerin ortak bir çalışma alanı geliştirmeleri gerekmektedir. Disiplinler arası bir yaklaşımla, göç etmiş ailelerin çocuklarının ruh sağlıkları iyileştirilebilir ve topluma uyumları daha kolay sağlanabilir (Polat, 2007). İyi aile ve akran ilişkileri, okulda başarı, dile hakim olma ve kendini iyi ifade edebilme, çocuğun göç sonrası problemlerden korunmasına yardımcı olacaktır (Polat, 2006).

2. 1. 3. Göç ve Eğitim İlişkisi

Göç sürecinden en fazla etkilenen grupların başında okul çağında göç etmek zorunda kalan çocuklar gelmektedir. İçinde bulundukları durum bu çocuklara maddi varlıkların ve statünün bir anda kaybedilebileceğini göstermiştir. Mülteci çocuklar, hayatı kırılgan ve zayıf bir şekilde deneyimlemek zorunda kalan bireylerdir. Bu nedenle eğitim, mültecilerin kimlik inşasında ve göçün getirdiği sorunlarla baş etmede hayati bir rol oynamaktadır. Mülteciler için, eğitimdeki başarı yalnızca depresyon, travma sonrası stres bozukluğu, yalnızlık vb. sorunlarla mücadele etmeye hizmet etmekle kalmaz, aynı zamanda mültecilerin sınıf arkadaşları ve öğretmenleriyle bağlantı kurmaları için bir yol olarak da hizmet eder. Mülteciler için eğitimin ikili bir işlevi vardır. Birincisi, geçicilik hissi üzerinde bir kontrol duygusu sağlar; ikincisi, mültecilerin kendilerini "bir yabancı" dan "diğerleri gibi bir öğrenci" ye dönüştürebilmelerini sağlar. Yani öğrencilerin "yabancı" etiketinden kurtulmalarına olanak tanır. Böylece eğitim, hem daha güvenli bir gelecek hem de daha güvenli bir şimdi duygusu yaratarak, mültecilerin durumları üzerinde iki düzeyde kontrol kazanabilecekleri bir araç görevi görür (Mosselson, 2006). Göçle gelen yetişkinlerin, yaşamlarındaki bu büyük değişimden dolayı karşılaştıkları problemlerle mücadele etmesi çocuklara göre daha kolaydır. Çocukların bu yeni yaşam koşullarına alışması ve sorunlarla mücadele edebilmesi için bir desteğe ve rehabilitasyona ihtiyaçları vardır. Bu bağlamda eğitim, bu çocukların ilgi, saygı, iletişim, tutum, inanç, psikososyal destek ve güven gibi algılarının desteklenmesinde önemli bir araçtır (Özdemir & Budak, 2017).

Göç eden ailelerin yerleşecekleri yerin belli olmaması, gittikleri yerde uzun bir süre durma ya da duramama durumları çocuklarının eğitimlerinin aksamasına neden olabilmektedir. Bu çocukların bazıları ne ana vatanlarında ne de göç ettikleri yerde eğitim sürecine dahil olamamaktadırlar (Vedder & Horezcyk, 2006'dan aktaran Şeker & Arslan, 2015, s. 94). Göç ettikleri yerlerde eğitim sistemine dahil olan çocukların okullarda yaşadıkları sorunlardan bazıları; okula uyum sağlayamamaları, devamsızlık yapmaları, akademik başarılarının düşük olması, etnik kökenlerinden dolayı ayrımcılığa uğramaları, okulların donanım yönünden eksik olması, velilerle iletişimde sorunlar yaşanması, velilerin çocuğuna ve okula karşı ilgisiz davranması, ailelerin maddi sıkıntılar yaşaması ve bu nedenle çocuklarını küçük yaşta çalıştırması, öğretmenlerin güvenlik sorunları sebebiyle bu okullarda kalmak istememeleri, bu nedenle öğretmenlerin performanslarının düşebilmesidir (Bozan,

2014). Bunun yanında, göç ile gelen ailelerin yaşadığı mahallelerde nüfusun dolayısıyla öğrenci sayısının artması, bu mahallelerde bulunan okulların, okul kültürünü iyi bir şekilde oluşturmaya engel olmaktadır. Ailelerin maddi açıdan sıkıntılarının olması, çocuklarının eğitim ihtiyaçlarını karşılayamaması, yetersiz barınma ve beslenme koşulları, çocukların okula devamı konusunda da risk altında kalmalarına sebep olmaktadır (Saracaloğlu, 2014). Ayrıca, göç alan bölgelerdeki okulların fiziksel kapasitesi düşebilmekte ve mevcut araç gereçlerin kullanımında problemler olmaktadır. Okuldaki çalışanlar, idari ve yardımcı personel de okulun ihtiyaçlarını karşılamakta yetersiz kalmaktadır. Sınıfların kalabalıklaşması nedeniyle öğretmenlerin öğrencilere ayırdığı zaman azalmakta, öğrenciler pasifleşmekte ve başarıları düşmektedir. Beraberinde sınıf içi disiplin sorunları da artmaktadır (Karakuş, 2006).

Ailenin sosyoekonomik sıkıntıları, yaşanan çevre, olumsuz yaşam koşulları, farklı bir kültürle karşılaşma ve benzeri sorunlar en çok çocukları etkilemektedir. Tüm olumsuzluklara rağmen, bu çocuklar için eğitimin devam etmesi, verimli hale getirilmesi ve kesintiye uğramaması önemli ve gereklidir. İyi bir eğitim sisteminde yetişmemiş bir bireyin, karşılaşacağı sorunların üstesinden gelmede yetersiz kalacağı, dolayısıyla önce kendisine, daha sonra sisteme sorun teşkil edeceği unutulmamalıdır. Bu yüzden bu tür bireylerle toplumumuzun sorunlar yaşamaması için, küçük yaşlarda, eğitim ve öğretimin de katkısıyla gerekli tedbirler alınmalıdır (Han, 2010). Bir ülkede bulunan kayıtlı mülteci öğrenciler için eğitim hizmetleri ve kaynakları yeterince sağlanmalı, öğrencilerin dil, sosyal ve akademik ihtiyaçları karşılanmalıdır (Roxas, 2010). Birleşmiş Milletler Çocuk Haklarına Dair Sözleşme' nin ihlale uğramaması ve birçok açıdan dezavantajlı olan mülteci çocukların kayıp nesillere neden olmaması için bu çocukların gereksinimlerinin karşılanması, aileleriyle birlikte topluma kazandırılması ve yapısal sorunların çözülmesi gereklidir (Gencer & Özkan, 2017).

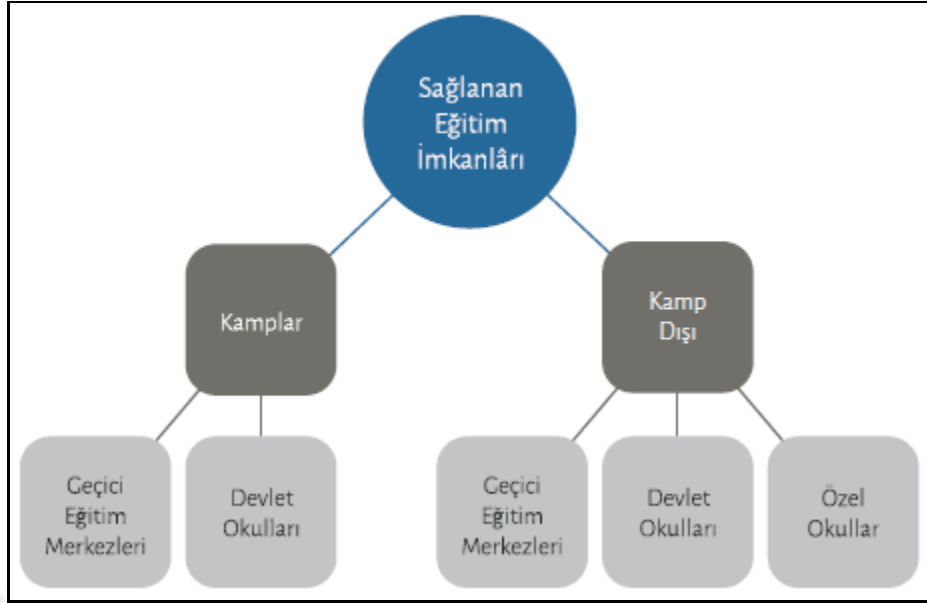
Türkiye İltica ve Sığınma Hakkı İzleme Raporu'na göre, Türkiye'deki mülteciler ikamet harcı ve buna bağlı olarak geçici kimlik belgesi alamadıkları için eğitim hizmetinden yararlanmakta problem yaşamaktadırlar. Bir diğer sorun da mülteci / sığınmacı çocukların çoğunun geldikleri ülkelerdeki eğitim durumlarını kanıtlayacak bir belgelerinin olmamasıdır. Bu durumda çocuğun eğitimine kaldığı yerden devam etmesi yerine, en baştan başlaması gerekmektedir. Bu çocukların eğitimine yönelik gerekli planlama ve yasal düzenlemeler yapılmadığında temel eğitim haklarından faydalanamadıkları bilinmektedir (İnsan Hakları Araştırmaları Derneği [İHAD], 2011). Ayrıca bu çocuklar için eğitimin zorunlu olmaması, ailelerin üçüncü ülkeye yerleşmek ümidiyle bekledikleri sürede çocuklarını okula göndermemeleri de çocukların eğitimden uzun süre uzak kalmasına neden olmaktadır (Güneş, 2012). Mülteci öğrencilerin Türk diline, Türk eğitim müfredatına yabancı olmaları ve okullarda ayrımcı tutumlarla karşılaşmaları da devlet okullarına uyumlarını zorlaştırmaktadır (Kultaş, 2017; Özcan, 2018).

Uluslararası bir hak olan eğitim, göçle gelen ailelerin çocuklarının korunmasında, geldikleri ülkeye aidiyet duygularının gelişmesinde ve sosyalleşmesinde oldukça önemlidir (Uzun & Bütün, 2016). Ülkenin eğitim sistemine dahil edilip, okula devamlarının sağlanması ve eğitimle birlikte olumlu ortamların hazırlanması; mülteci çocukların travmalarını ortadan kaldırmaya yardımcı olacak, geleceğe hazırlanmalarını sağlayacak ve yaşanacak birçok olumsuzluğu önleyecektir (Gülceğül, 2020).

2. 1. 4. Türkiye'de Sığınmacı/Mülteci Çocuklar İçin Geliştirilen Eğitim Hizmetleri

Türkiye’de geçici koruma kapsamında bulunan dört milyona yakın Suriyelinin yaklaşık yarısı 18 yaş altındaki çocuklardan oluşmaktadır (Göç İdaresi Genel Müdürlüğü [GİGM], 2021). Bununla birlikte ülkemizde Afganistan, Irak ve İran gibi farklı ülkelerden gelmiş ve bunların 118.000'i çocuklardan oluşan mülteci ve sığınmacılar yaşamaktadır (Birleşmiş Milletler Uluslararası Çocuklara Yardım Fonu [UNICEF], 2019). Savaşların halen devam ediyor olması ve ülkelerinde can güvenliğinin olmaması gerekçesiyle, Türkiye’ye sığınan insanların uzun bir süre ülkelerine geri gidemeyecekleri düşünülmektedir. Ülkemize sığınanların neredeyse yarısından fazlasının eğitim çağında olması, temel ihtiyaçları ile birlikte eğitim ihtiyaçlarının karşılanması ile ilgili sorunları beraberinde getirmektedir (Emin, 2016). Özellikle yerinden edilme durumlarında, sosyal uyuma katkı sağladığı ve ihtiyaç duyulan bilgilere ulaşmayı kolaylaştırdığı için eğitimin önemi daha fazladır. Ayrıca eğitim; toplulukların yeniden inşasında, insanların üretken olmasında ve bir amaca hizmet eden hayatlar sürmelerinde etkilidir (UNHCR, 2021c). Bu bağlamda, en temel insan haklarından biri olan eğitim hakkı, Çocuk Hakları Bildirgesi, Mültecilerin Statüsüne İlişkin Cenevre Konvansiyonu, Ekonomik, Sosyal, Kültürel Haklar Uluslararası Sözleşmesi ve Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi Protokolü ile uluslararası hukuk tarafından güvence altına alınmıştır (Özer, Komsuoğlu & Ateşok, 2016).

Türkiye Cumhuriyeti Devleti ve MEB, geçici koruma altındaki tüm çocuklara eğitim imkanı sunmak ve çocukların bu imkanlara erişimlerini zorlaştıran durumları ortadan kaldırmak amacıyla, ulusal ve uluslararası paydaşlar ile iş birliği yapmaktadır. Bu paydaşlar arasında BM kuruluşları (UNICEF, UNHCR ve IOM), bağışçılar (AB/ECHO, KfW, BPRM, Japonya, Kuveyt, İsveç ve diğer bağışçılar), Dünya Bankası, üniversiteler gibi kuruluşlar ile ulusal ve uluslararası sivil toplum kuruluşları yer almaktadır. Türkiye'de okul çağında olan ve geçici koruma altında bulunan çocukların yüzde 60'ından fazlasına devlet okullarında ve Geçici Eğitim Merkezlerinde (GEM) eğitim hizmeti sunulmaktadır (UNICEF, 2019).

Şekil 1. Türkiye'de geçici koruma altındaki çocuklara sunulan örgün eğitim olanakları (UNICEF, 2019)

Şekilde de görüldüğü gibi kamp ve kamp dışında yaşayan geçici koruma altındaki çocuklar, yaşadığı şehirdeki okullara ya da GEM'lere kayıt yaptırabilmektedir (UNICEF, 2019). Milli Eğitim Bakanlığı'nın Haziran 2021'deki açıklamasına göre, anaokullarında 35 bin 707, ilkokullarda 442 bin 817, ortaokullarda 348 bin 638 ve liselerde 110 bin 976 Suriyeli öğrenci eğitim almaktadır. Bununla birlikte, okul yaşında olup okullaştırılamamış 432 bin 956 çocuk vardır (Mülteciler Derneği, 2021).

Milli Eğitim Bakanlığı'na göre eğitim, Türkiye'de yaşayan bütün çocukların temel haklarından biridir. Bu nedenle MEB, krizin başından itibaren geçici koruma altında bulunan tüm çocuklara kaliteli ve kapsayıcı eğitim olanakları sunmak adına ciddi çaba sarf etmiştir. Dolayısıyla, Türkiye'de yaşayan geçici koruma altındaki çocuk ve gençlere yönelik eğitim olanaklarını arttırmak amacıyla eğitim politikaları geliştirmiştir (UNICEF, 2019).

2012 yılındaki mülteci eğitim planlaması, geri dönecekleri düşüncesiyle kısa süreli olarak yapılmış ve daha çok kamplarda yaşayan çocuklara yönelik düzenlemeler yapılmıştır (Emin, 2016). İlk etapta, misafir konumundaki bu Suriyeli çocuklara, Türkçe öğretmek yerine kendi müfredatları doğrultusunda Arapça eğitim verilmiştir. Fakat savaş şartlarının ağırlaşması ve bu olumsuzluklardan kaçan sığınmacı sayılarının günden güne artması daha kalıcı çözüm politikalarının hazırlanmasını gerekli hale getirmiştir (Gencer, 2017). 2013 yılında, kamp dışında yaşayan ve çocukları okula devam edemeyen Suriyelilerin eğitimi için Nisan ve Eylül aylarında yayımlanan MEB genelgesi ve çeşitli faaliyetlerle ilk kez kurumsal bir çözüm üretilmeye çalışılmıştır. Konu ile ilgili "Ülkemizde Kamp Dışında Misafir Edilen Suriye Vatandaşlarına Yönelik Tedbirler" genelgesi, resmiyetteki ilk belgedir. Bu genelgede kamp dışında yerleşmiş Suriyeli ailelerin çocuklarına eğitim imkanı sağlanabilecek mekanların belirlenmesi ve tedariki üzerinde durulmuştur. Daha sonra "Ülkemizde

Geçici Koruma Altında Bulunan Suriye Vatandaşlarına Yönelik Eğitim Öğretim Hizmetleri” adıyla, çocukların eğitim ihtiyaçlarının karşılanmasına ilişkin daha kapsamlı bir genelge yayımlanmıştır (Emin, 2016). Yine 2013 yılında ülkemizdeki, mülteci ve sığınmacılar için 6458 sayılı Yabancılar ve Uluslararası Koruma Kanunu (YUKK) yürürlüğe konmuştur (Resmi Gazete, 2013).

2014 yılında, Suriyeli nüfusu 2 milyona yaklaşmış ve 6458 sayılı kanun kapsamında Geçici Koruma Yönetmeliği yürürlüğe girmiştir. Böylece, kamp ortamında ve kamp dışında yerleşik mültecilere, eğitim, sağlık ve sosyal yardım hizmetlerine erişebilme olanağı sağlanmıştır (Coşkun & Emin, 2016). Yine aynı yıl Yabancılar Yönelik Eğitim-Öğretim Hizmetleri genelgesi yayımlanmıştır. Böylece zorunlu eğitim yaşındaki çocuklar başta olmak üzere, ülkemizdeki yabancıların eğitim - öğretim faaliyetlerinin düzenlenmesi, kaliteli eğitim hizmetinin verilmesi, alanlarındaki birim ve kurumlar ile eşgüdüm içerisinde çalışılması ve acil bir durumda gerekli önlemlerin alınması amaçlanmıştır. Bu şekilde, yabancı uyruklu çocuklara yönelik eğitim hizmetleri güvence altına alınmıştır. Aynı genelgeyle yabancı kimlik numarası bulunmayan fakat yabancı tanıtma belgesine sahip öğrencilerin veri girişi için Yabancı Öğrenciler Bilgi İşletim Sistemi (YÖBİS) kurulmuştur. Bu sistemle, devam-devamsızlık takibi, ders notu, karne, tasdikname ve diploma gibi işlemler yapılabilmektedir. Öğrenciler kimlik numaralarını aldıklarında e-okul sistemine alınmaktadır (MEB, 2014).

2015 yılında, ilk defa MEB Stratejik Planı'nda mültecilerin eğitim durumlarına yer verilmiştir (Coşkun & Emin, 2016). Geçici koruma altındakiler, mülteciler ve vatansız olarak ülkemizde yaşayanlar için eğitim süreci görüşülmüş ve bu çocukların eğitim hizmeti almalarına ilişkin çalışmaların yapılmasına karar verilmiştir. Bu öğrencilerin eğitimlerine yönelik sorunların aşılması için, uluslararası kuruluşlarla iş birliği yapılacağı ve denklik işlemlerinde yaşanan problemlerin giderilmeye çalışılacağı vurgulanmıştır (MEB, 2015).

2015 yılından itibaren MEB, geçici koruma altındaki çocukların GEM'ler yerine devlet okullarına kaydedilmesini teşvik eden bir politikanın pilot uygulamasını başlatmış; okul öncesi ve ilkökul birinci sınıfa başlayan bütün çocukların devlet okullarına kaydedilmesini sağlamıştır. 2016-2017 eğitim öğretim yılında da, pilot uygulaması yapılan bu politikanın bütün illere yayılması sağlanmış ve okul öncesi, ilkökul ve ortaokula başlayacak olan geçici koruma altındaki tüm öğrenciler devlet okullarına kaydedilmiştir (UNICEF, 2019). Yine 2016 yılında, Hayat Boyu Öğrenme Genel Müdürlüğü'nün bünyesinde “Göç ve Acil Durum Eğitim Daire Başkanlığı” kurulmuştur (MEB, 2016a).

2018-2019 eğitim öğretim yılında ise yabancı öğrencilerin dil engeli sebebiyle Türk eğitim sisteminde yaşadığı zorluklar göz önüne alınarak bu öğrencilerin sisteme entegrasyonunun artırılması amacıyla Yabancı Öğrenciler Uyum Sınıfları Genelgesi yayımlanmış ve okulların bünyesinde uyum sınıfları oluşturulması kararlaştırılmıştır (MEB, 2019). Bu kapsamda 3-12. sınıflarda öğrenim gören tüm yabancı uyruklu öğrenciler Türkçe yeterlik sınavına tabi tutulmuştur.

60 puan altında alan öğrenciler 2019-2020 eğitim öğretim yılından itibaren uyum sınıflarına alınmış; böylece bu öğrencilerin Türkçe yeterli düzeylerinin artırılması ve eğitim sistemine uyumlarının sağlanması amaçlanmıştır (UNICEF, 2019).

Yukarıdaki bilgiler doğrultusunda, göçün çocukları çok daha fazla etkilediği ve göç ettikleri ülkelerde planlanacak eğitimin ülkeye uyumlarında çok önemli olduğu görülmektedir. Çocukların eğitimlerinin iyi bir şekilde sonuca ulaştırılabilmesi için okulda yaşadıkları problemlerin iyi bir şekilde ortaya konması gerekmektedir. Bu bağlamda yürütülmüş çalışmaların bütüncül bir şekilde incelenmesi, ortaya konan sonuç ve önerilerin değerlendirilmesi mülteci öğrencilerin eğitim planlamalarında katkı sağlayacaktır.

2. 2. Literatür Taramasının Sonucu (İlgili Araştırmalar)

Literatür taraması sonucunda, yabancı uyruklu öğrenciler ile ilgili Türkiye'de yapılmış çalışmalara bütüncül bir bakış açısıyla yaklaşan üç bilimsel makaleye ulaşılmıştır. Bu çalışmalardan birinde (Amaç & Yaşar, 2018) betimsel içerik analizi, diğer ikisinde ise (Alan, 2021; Sarier, 2020) meta-sentez yöntemi kullanılmıştır. Amaç ve Yaşar (2018), 2012-2017 yılları arasında Suriyeli sığınmacıların ilköğretim ve ortaokullardaki eğitimiyle ilgili yürütülmüş bilimsel çalışmaların betimsel içerik analizini yapmıştır. Araştırma kapsamında 13 makale incelenmiştir. Makalelerin yıllara göre dağılımına bakıldığında, 2015'te bir, 2016'da dört ve 2017'de sekiz çalışma yürütülmüştür. Makalelerde çoğunlukla nitel yaklaşımın benimsendiği ve karma yaklaşımın hiç kullanılmadığı görülmüştür. Araştırma deseni olarak en fazla olgubilim ve betimsel modellerin kullanıldığı tespit edilmiştir. Araştırmalardaki katılımcıların çoğunlukla öğretmen ve okul idarecileri olduğu görülmüştür. Araştırmalarda öne çıkan bulgular, dil problemi, öğretmenlerin pedagojik eksiklikleri ve paydaşlar arası iletişim eksikliğidir. Bu bulgular doğrultusunda, öğretmenlere hizmet öncesi ve hizmet içi eğitim, Suriyeli öğrencilere psikolojik destek, Suriyeli öğrencilere ve velilerine Türkçe kursları, paydaşların bilgilendirilmesi şeklinde öneriler sıralanmıştır.

Sarier (2020), mülteci öğrencilerin yaşadıkları eğitim sorunları ve bu sorunlara yönelik ortaya konan çözüm önerilerinin incelendiği bir meta-sentez çalışması yürütmüştür. Araştırma kapsamında, 2011-2019 yılları arasında yayımlanmış, yüksek lisans ve doktora tezi ile bilimsel makaleleri içeren 30 çalışma incelenmiştir. Araştırmaların yıllara göre dağılımı incelendiğinde, 2016'da bir, 2017'de altı, 2018'de yedi ve 2019'da 16 çalışma bulunmaktadır. Çalışmalar ilköğretim, ortaokul ve lise kademesinde yürütülmüştür. Çalışmaların örneklem grubunu öğretmen ve yöneticiler oluşturmuştur. Bu çalışmalara ait analizler sonucunda yaşanan sorunlar; dilsel, sosyo-kültürel, ailesel, bilişsel, duyuşsal ve yapısal olarak kategorize edilmiştir. Bu sorunlara yönelik olarak her bir tema için öneriler kodlanmıştır. Bu önerilerin, dil eğitimi, öğretmen eğitimi, öğretim materyali temini, kurslar, psikolojik destek, oryantasyon eğitimi, rehberlik, eğitim programı, finansal destek, yardım, yemek hizmeti gibi öneriler olduğu görülmüştür.

Alan (2021) çalışmasında, 2010-2020 yılları arasında Suriyelilere Türkçe öğretiminde karşılaşılan sorunları inceleyen 64 makaleyi analiz etmiştir. Çalışmalar ilkökul, ortaokul, lise ve üniversite kademelerinde yürütülmüştür. Yürütülen meta-sentez çalışmasında yapılan analiz sonucunda konu ile ilgili en fazla sayıda makalenin 2018 yılında yayımlandığı ve çalışmaların 2015 ile 2020 yılları arasında yoğunlaştığı görülmüştür. Tamamı nitel araştırmalardan oluşan makalelerde en fazla olgubilim modelinin tercih edildiği, çoğunlukla öğretmenlerle çalışıldığı, veri toplamak için en çok mülakatın kullanıldığı belirlenmiştir. Yapılan içerik analizleri doğrultusunda, Suriyelilere Türkçe öğretiminde yaşanan sorunlar sınıflandırılmıştır. Bu sorunlar, materyal kaynaklı, Türkçenin dil özelliklerinden ve yanlış öğrenmeden kaynaklı, duyuşsal kaynaklı, öğretmen kaynaklı, müfredat temelli ve sınıf ikliminden kaynaklı olarak gruplandırılmıştır. Suriyelilere Türkçe öğretiminde aile ve çevreden kaynaklanan sorunlar da belirtilmiştir.

Bu bilgiler ışığında, literatürde yöntem olarak benzer çalışmaların olduğu söylenebilir. Fakat bu araştırma, tüm yabancı uyruklu öğrenciler ile ilgili ilkokullarda yapılmış bilimsel makale çalışmalarını incelemesi açısından diğerlerinden farklıdır. Bununla birlikte Suriye'den toplu göçlerin başladığı 2012 yılından günümüze kadar olan çalışmaların incelenmesi, sorunların ve olası çözüm önerilerinin daha net ortaya konması ve literatürün güncellenmesi açısından gerekli ve önemlidir. Bu bağlamda, araştırmanın hem literatürdeki bu boşluğu doldurması hem de ileride bu konuda çalışacak araştırmacılara yol göstermesi açısından alana katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

3. YÖNTEM

Bu bölümde, araştırmanın modeli, örnekleme, veri toplama aracı ve verilerin analizi ile ilgili bilgiler sunulmuştur.

3. 1. Araştırmanın Modeli

Bu araştırmanın amacı 2012-2020 yılları arasında yabancı uyruklu öğrenciler ile ilgili yapılmış çalışmalarda eğilimi incelemektir. Araştırmada nitel bir süreç izlenmiş ve nitel veri toplama tekniklerinden yararlanılmıştır. Nitel çalışmalarda, ele alınan olgu ya da olay kendi ortamında gerçekçi ve bütüncül bir yaklaşımla ele alınır ve toplanan veriler derinlemesine irdelenir ve yorumlanır (Yıldırım & Şimşek, 2018, s. 41). Nitel yaklaşımın benimsendiği bu araştırmada, ilkökulda eğitim alan yabancı uyruklular ile ilgili yürütülmüş çalışmalarda eğilimi ortaya koyabilmek için içerik analizi yöntemi tercih edilmiştir. “İçerik analizinde temelde yapılan işlem, birbirine benzeyen verileri belirli kavramlar ve temalar çerçevesinde bir araya getirmek ve bunları okuyucunun anlayabileceği bir biçimde düzenleyerek yorumlamaktır” (Yıldırım & Şimşek, 2018, s. 242). İçerik analiz üçe ayrılmıştır; meta-sentez (temaya bağlı içerik analizi), meta-analiz ve betimsel içerik analizi. Meta-analizde, bir konuya yönelik farklı zaman ve farklı yerlerde yürütülmüş nicel araştırmaların bulgularının incelenmesi, birleştirilip sentezlenmesi ve yorumlanması amaçlanır. Meta-sentez; bir konu ile ilgili yürütülmüş nitel çalışmaların verilerinden tema ve şablonlar oluşturularak sentezleme ve yorumlama yapılmasıdır. Betimsel içerik analizinde ise belirli bir konu ile ilgili yürütülmüş nitel ve nicel araştırmalar incelenir. Çalışmalarda genel eğilimler çeşitli kriterler doğrultusunda analiz edilir ve elde edilen sonuçları sistematik olarak değerlendirilir (Çalık & Sözbilir, 2014).

Bu çalışmanın amacı belli zaman (2012-2020) aralığında yürütülmüş araştırmaların eğilimlerini ve gelişmelerini betimlemek olduğu için betimsel içerik analizi modeli kullanılmıştır. Çalışmada birbirinden bağımsız olarak yürütülmüş araştırmalar incelenmiş ve araştırma sonuçları düzenlenerek genel eğilimin ne olduğu ortaya konmuştur. Belirli aralıklara yürütülmesi gereken bu çalışmalar, zaman içerisindeki eğilimin durumunu gösterdiği için bu alanda çalışacaklara yol gösterici olmaktadır (Selçuk, Palancı, Kandemir, & Dündar, 2014). Bu çalışmalarda ortaya çıkabilecek sınırlılık, incelenen araştırma sayısının fazla olması durumunda yorumlama ve sentezin yeterince derinleştirilememesidir.

3. 2. Evren ve Örneklem

Araştırmanın evrenini yabancı uyruklu öğrenciler ile ilgili 2012-2020 yılları arasında yapılan tüm araştırmalar oluşturmıştır. Bu çalışma evreninden, belirli kurallara ve ölçütlere göre seçilmiş ve evreni temsil eden örneklem (Ekiz, 2017, s.103) ise 2012-2020 yılları arasında ilkokullarda eğitim gören yabancı uyruklu öğrenciler ile ilgili akademik veri tabanlarında tam metnine ulaşılan 73 bilimsel makaleden oluşmuştur. Örneklem seçimi, amaçlı örnekleme yöntemlerinden biri olan ölçüt örnekleme ile yapılmıştır. Bu örneklem seçiminde kullanılacak ölçütler daha önceden oluşturulabilmekte ya da hazır bir ölçüt çizelgesi kullanılabilmektedir (Yıldırım & Şimşek, 2018, s.122).

3. 3. Verilerin Toplanması

Bu araştırmada doküman incelemesi tekniği kullanılmıştır. Bu teknikte, araştırılması amaçlanan olgu, kavram ve olaylar ile ilgili bilgi içeren yazılı kaynaklar sistemli bir şekilde analize tabii tutulur (Yıldırım & Şimşek, 2018, s.189). Araştırmacılar genellikle alan yazını gözden geçirip kendilerinden önceki araştırmaları incelerler ve elde ettikleri bulguları araştırmalarına dâhil ederler. Bu yöntem, dokümanlardaki verileri bulma, seçme, anlamlandırma, sentezleme ve değerlendirmeyi içeren analitik bir yöntemdir. Doküman analizi, özellikle içerik analizi yapılarak bulguların temalar, gruplar ve vaka örnekleri şeklinde düzenlenerek, sınıflandırılmasına yardımcı olmaktadır (Labuschagne, 2003'ten aktaran Kırıl, 2020). Bu araştırmanın dokümanlarını, belirlenen ölçütlere uygun olan bilimsel makale çalışmaları oluşturmıştır. Bu çalışmaların tespitinde makaleler taranmış ve makalelerin ilkokullarda eğitim alan yabancı uyruklu öğrenciler ile ilgili olma ölçütü dikkate alınarak seçim yapılmıştır.

3. 3. 1. Veri Toplama Aracı

Çalışma bulgularını ölçütlere uygun olarak doğru bir şekilde toparlayabilmek ve analiz sürecini kolaylaştırabilmek için ölçüt tablosu kullanılmıştır. Ölçüt tablosu oluşturulurken problem cümlelerine uygun olarak ölçütler oluşturulmuştur. Bu ölçütler; çalışmanın adı, yayın yılı, amacı, yöntem ve modeli, örneklem grubu, veri toplama aracı, anahtar kelimeleri, yayınlandığı dergi, sonuç ve öneriler olarak belirlenmiş ve Tablo 1'de sunulmuştur.

Tablo 1. Araştırmada Kullanılan Ölçüt Tablosu

ÇALIŞMANIN ADI / YAYIN YILI	AMAÇ	YÖNTEM / MODEL	ÖRNEKLEM	VERİ TOPLAMA ARACI	YAYINLANDI ĞI DERGİ	ANAHTAR KELİMELE	SONUÇLAR	ÖNERİLER
-----------------------------------	------	-------------------	----------	--------------------------	------------------------	---------------------	----------	----------

3. 3. 2. Veri Toplama Süreci

Araştırma kapsamına alınacak makalelerin tespiti için Google Akademik, Ulakbim, Sobiad, Dergipark, Academia, ResearchGate, Educational Resources Information Center (ERIC) ve Taylor & Francis Online veri tabanları taranmıştır. Yıl sınırlandırılması yapılarak, “Suriyeli öğrenci, mülteci öğrenci, sığınmacı öğrenci, yabancı uyruklu öğrenci, ilkokul” anahtar kelimeleri ile ilgili tarama yapılmıştır. Taramalar hem Türkçe hem de İngilizce olarak gerçekleştirilmiştir. Ayrıca, bulunan makalelerin kaynakça kısımları taranmış ve araştırmayla ilgisi olduğu düşünülen yayınlar bulunup makale havuzuna eklenmiştir. Tarama işlemi tamamlandığında, ulaşılan makaleler içinde ilkokullarda yapılmamış çalışmalar ile farklı veri tabanlarından elde edilen aynı çalışmalar elenmiştir. Araştırma kriterlerine uygun toplam 73 çalışma değerlendirmeye alınmıştır. Çalışmaya dahil edilen makaleler Ek 1’de sunulmuştur.

3. 4. Verilerin Analizi

Veri toplama sürecinde ulaşılan dokümanlar içerik analizine tabi tutulmuştur. İçerik analizi dört aşamada yapılmaktadır; ulaşılan verilerin kodlamasının yapılması, uygun tema alanlarının oluşturulması, tema ve kodların birbirine uygun şekilde düzenlenmesi ve ulaşılan sonuçların yorumlanmasıdır (Yıldırım & Şimşek, 2018, s. 243). Çalışma verilerinin analizinde öncelikli olarak, erişilen veri tabanlarından elde edilen makalelerin tam metinleri bilgisayar ortamına aktarılmıştır. Çalışmaların analizi için, araştırma problemleri ortaya konan ölçütler doğrultusunda temalar oluşturulmuştur. İncelenen bütün çalışmaların ilgili bölümleri detaylı bir şekilde incelenmiş ve temalara uygun olarak kodlamalar yapılmıştır. Araştırmaya dahil edilen bir makalenin örnek analizi aşağıda sunulmuştur.

Tablo 2. Araştırma Kapsamında İncelenen Bir Makalenin Analiz Örneği

ÇALIŞMANIN ADI / YAYIN YILI	AMAÇ	YÖNTEM / MODEL	ÖRNEKLEM	VERİ TOPLAMA ARACI	YAYIMLANDI ĞI DERGİ	ANAHTAR KELİMELER	SONUÇLAR	ÖNERİLER
"Sınıf Öğretmenlerinin Mülteci Öğrencilere Yönelik Tutumlarının Çeşitli Değişkenler Açısından İncelenmesi" (Köse, Bülbül&Uluman, 2019).	Sınıf öğretmenlerinin mülteci öğrencilerle ilgili tutumlarını farklı değişkenleri dikkate alarak incelemek.	Nicel yaklaşım / Tarama modeli	Sınıf öğretmenleri	Kişisel Bilgi Formu ve Mülteci Öğrenci Tutum Ölçeği	Journal of Continuous Vocational Education and Training	Mülteci, mülteci öğrenci, ilkokul, sınıf öğretmeni	Öğretmenlerin mülteci öğrencilere yönelik tutumları olumludur. Öğretmen tutumları değişkenlere göre farklılaşmamaktadır.	Mültecilere yönelik öğretmen tutumunu araştırmak isteyenlere; aynı ölçeğin farklı gruplara, farklı branşlardaki öğretmenlere veya daha geniş bir örnekleme uygulanması önerilmiştir.

Bir sonraki aşamada elde edilen veriler tabloda belirlenen temalar içerisinde belirli bir sözcük veya sözcük grubu şeklinde kodlanmıştır. Bu kodlama süreci elle yapılmış ve kodların derinliğini ve kapsamını en doğru şekilde belirlemek amacıyla araştırmaya dahil edilen çalışmalar tekrar tekrar incelenmiştir. Bu kodlama sürecinde de uzman görüşü alınarak gerekli düzenlemeler ve veri girişleri yapılmıştır. Analizlerden elde edilen veriler, çalışmanın amacına uygun olarak yüzde frekans tabloları ve grafikler ile betimselleştirilmiştir.

İncelenen çalışmaların temalarının birden fazla grubu içerdiği ya da bir temaya ilişkin birden fazla özellik bulunduğu durumda, birden fazla kod oluşturulmuştur. Bu nedenle, değerlendirilen temaya ait frekans değerleri, çalışmadaki toplam makale sayısından fazla olabilmektedir.

3. 5. Geçerlilik ve Güvenirlik

Nitel çalışmaların geçerlik ve güvenirliliği için farklı yöntemler kullanılabilir. Bu araştırmada kapsama alınan çalışmalar, veri kaybını en aza indirebilmek adına dikkatli bir şekilde analiz edilmiştir. Her makalenin temalara uygun bir şekilde kodlanmasına dikkat edilmiş ve bu sırada hata olmaması için, çalışmalar sırayla değerlendirilmiştir. Yani, temalar doğrultusunda bir çalışmanın kodlanması bitmeden diğer makalenin analizine geçilmemiştir. Kodlama ve tema oluşturma süreci uzun bir zaman diliminde tamamlanmıştır. Analiz süreci bittikten bir süre sonra

bulgular tekrar gözden geçirilmiştir. Kodlamaların güvenilirliğini artırmak için incelenmeye alınan makaleler arasından rasgele seçilen beş makale, araştırmacı ve danışmanı tarafından ayrı ayrı analiz edilmiş ve uyumlarına bakılmıştır. Kodlamaların büyük oranda uyumlu olduğu görülmüş, farklı kodlanan veriler değerlendirilmiş ve ortak bir karara varılmıştır. Kararsızlık yaşanan durumlarda araştırmacılar tarafından tekrar inceleme yapılarak görüş birliğine varılmıştır.

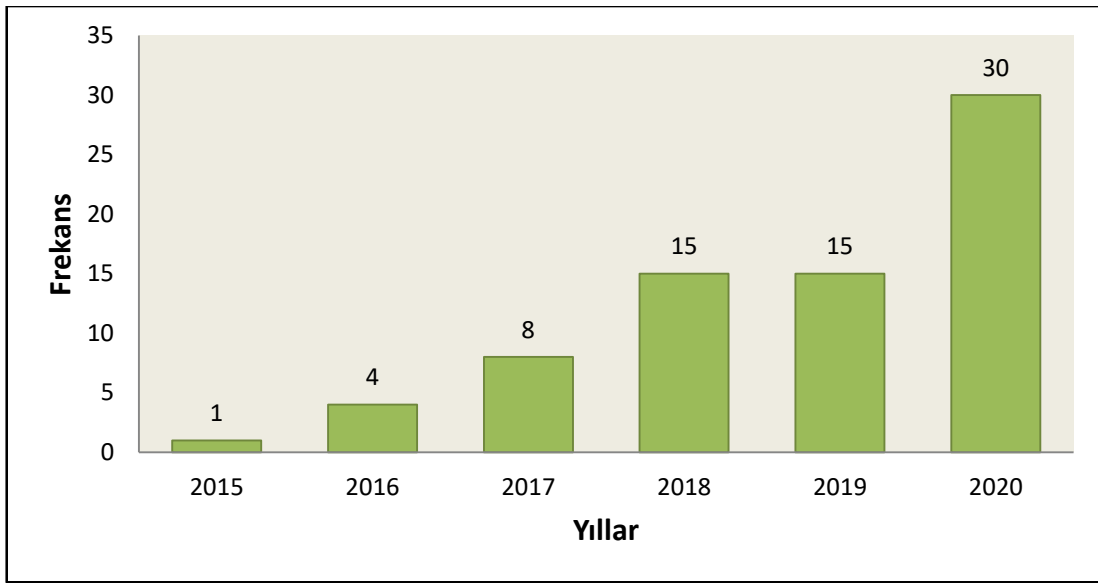

4. BULGULAR

Bu bölümde incelenen makalelerin analizlerinden elde edilen bulgular, araştırma sorularına uygun olarak tablo ve grafikler şeklinde düzenlenerek sunulmuştur.

4. 1. Bilimsel Makalelerin Yıllara Göre Dağılımına Ait Bulgular

Araştırma kapsamında incelenen çalışmaların yıllara göre frekans dağılımı Grafik 1'de sunulmuştur.

Grafik 1. Çalışmaların yıllara göre dağılımı

Elde edilen bulgulara göre 2015 yılında bir, 2016 yılında dört, 2017 yılında sekiz, 2018 yılında 15, 2019 yılında 15 ve 2020 yılında 30 makale yayımlanmıştır. Grafik 1'de de görüldüğü gibi araştırma konusuna ait çalışmaların son yıllarda arttığı görülmektedir. En fazla çalışma 2020 yılında (30 makale) yayımlanmıştır. Bunu 2019 ve 2018 yılları (15 makale) takip etmektedir. En az çalışma ise 2015 yılına (1 makale) aittir. Suriye'den toplu göçlerin başladığı 2012 yılından 2015 yılına kadar ilkokullarda yabancı uyruklu öğrenciler ile ilgili herhangi bir çalışmaya rastlanmamıştır.

4. 2. Bilimsel Makalelerin Yayımlandığı Dergilere Göre Dağılımına Ait Bulgular

Çalışmaların yayımlandığı dergilere yönelik elde edilen bulgular Tablo 3'te sunulmuştur.

Tablo 3. Çalışmaların Yayınlandığı Dergilere Göre Dağılımı

Yayınlandığı Dergi	f
Kastamonu (Üniversitesi) Eğitim Dergisi (Kastamonu Education Journal)	3
Turkish Studies - Education (Türkiye Çalışmaları-Eğitim) Dergisi	3
Aydın TÖMER Dil Dergisi	2
Eğitimde Nitel Araştırmalar Dergisi	2
International Journal of Progressive Education (Uluslararası Aşamalı Eğitim Dergisi)	2
İlköğretim Online	2
İnönü Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Dergisi	2
Journal of Education and Future (Eğitim ve Gelecek Dergisi)	2
Milli Eğitim Dergisi	2
Original Article (Özgün Araştırma Dergisi)	2
Journal of Continuous Vocational Education and Training (Sürekli Mesleki Eğitim ve Öğretim Dergisi)	2
Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi	2
Uluslararası Toplum Araştırmaları Dergisi	2
Academic Journals-Educational Research and Reviews (Akademik Dergiler-Eğitim Araştırmaları ve İncelemeleri)	1
Academy Journal of Educational Sciences (Akademi Eğitim Bilimleri Dergisi)	1
Adıyaman Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi	1
Adnan Menderes Üniversitesi Eğitim Fakültesi Eğitim Bilimleri Dergisi	1
Akdeniz Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi	1
Anadolu Türk Eğitim Dergisi	1
Anadolu (Üniversitesi) Uluslararası Eğitim Bilimleri Dergisi	1
Anemon Muş Alparslan Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi	1
Cumhuriyet (Üniversitesi) Uluslararası Eğitim Dergisi	1
Çukurova Araştırmaları Dergisi	1
Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi	1
Değerler Eğitimi Dergisi	1
Eğitim ve Bilim Dergisi	1
Eğitim ve İnsani Bilimler Dergisi	1
Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi (GEFAD)	1
Hasan Ali Yücel Eğitim Fakültesi Dergisi (HAYEF)	1
International Journal of Active Learning (IJAL) (Uluslararası Aktif Öğrenme Dergisi)	1
International Journal of Eurasian Education and Culture (Uluslararası Avrasya Eğitim ve Kültür Dergisi)	1
International Online Journal of Educational Sciences (Uluslararası Eğitim Bilimleri Online Dergisi)	1
Journal of Computer and Education Research (Bilgisayar ve Eğitim Araştırmaları Dergisi)	1
Journal of Individual Differences in Education (Eğitimde Bireysel Farklılıklar Dergisi)	1
Journal of Social And Humanities Sciences Research (Sosyal ve Beşeri Bilimler Araştırmaları Dergisi)	1
Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi	1
Karabük Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi	1
Marmara Üniversitesi Atatürk Eğitim Fakültesi Eğitim Bilimleri Dergisi	1
Medeniyet Eğitim Araştırmaları Dergisi	1

Tablo 3'ün devamı

Yayınlandığı Dergi	f
Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi	1
Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi	1
Okuma Yazma Eğitimi Araştırmaları Dergisi	1
Ondokuz Mayıs Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi	1
Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi	1
Pamukkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi	1
Sakarya Üniversitesi Eğitim Dergisi	1
Social Sciences Studies Journal (Sosyal Bilimler Araştırmaları Dergisi)	1
Sosyal Bilimler ve Eğitim Dergisi	1
Sosyal Politika Çalışmaları Dergisi	1
The Journal of Academic Social Science Studies (Akademik Sosyal Bilimler Araştırmaları Dergisi)	1
TURAN-SAM Uluslararası Bilimsel Hakemli Dergisi	1
Turkish Journal of Primary Education (TUJPED) (Türk İlköğretim Dergisi)	1
Uluslararası Eğitim Araştırmacıları Dergisi (UE@DER)	1
Uluslararası Karamanoğlu Mehmetbey Eğitim Araştırmaları Dergisi	1
Uluslararası Sosyal ve Eğitim Bilimleri Dergisi	1
Uluslararası Türkçe Edebiyat Kültür Eğitim Dergisi	1
Üçüncü Sektör Sosyal Ekonomi Dergisi	1
Yüzüncü Yıl Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi	1
Universal Journal of Educational Research (Evrensel Eğitim Araştırmaları Dergisi)	1
European Journal of Educational Research (Avrupa Eğitim Araştırmaları Dergisi)	1

Tablo 3 incelendiğinde, çalışmaların 60 farklı dergide yayınlandığı görülmektedir. En fazla çalışmaya rastlanan dergiler üçer makale ile Kastamonu Education Journal ve Turkish Studies-Education dergileridir. Yayımlanan makale sayısı ile göze çarpan diğer dergiler; Aydın TÖMER Dil Dergisi, International Journal of Progressive Education (Uluslararası Aşamalı Eğitim Dergisi), Eğitimde Nitel Araştırmalar Dergisi, İlköğretim Online, İnönü Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Dergisi, Journal of Education and Future (Eğitim ve Gelecek Dergisi), Milli Eğitim Dergisi, Original Article (Özgün Araştırma dergisi), Journal of Continuous Vocational Education and Training (Sürekli Mesleki Eğitim ve Öğretim Dergisi), Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi, Uluslararası Toplum Araştırmaları Dergisi'dir. Çalışmaların üniversite dergileri ve sosyal bilimler ile eğitim alanındaki dergilerde yayınlandığı görülmektedir.

4. 3. Bilimsel Makalelerin Anahtar Kelimelerin Kullanımına Göre Dağılımına Ait Bulgular

Çalışmalarda kullanılan anahtar kelimelerin incelenmesinden elde edilen bulgular için ortak kodlar oluşturulmuş ve Tablo 4'te sunulmuştur.

Tablo 4. Çalışmaların Anahtar Kelimelerin Kullanımına Göre Dağılımı

Kodlar	Anahtar Kelimeler	f
Suriyeli / Yabancı Uyraklı Öğrenci / Mülteci / Sığınmacı	Suriyeli öğrenci(21)*, Mülteci öğrenci(14), Mülteci (12), Yabancı uyraklı öğrenci(11), Sığınmacı(5), Suriye(4), Suriyeli mülteci(3), Öğrenci(3), Göçmen(2), Yabancı(1), Sığınmacı öğrenci(1), Anadili Türkçe olmayan öğrenciler(1) , İranlı öğrenci(1), Suriyeli sığınmacı (1), Suriyeli aileler(1), İleri göçmen (1), Suriyeli çocuk mülteci(1), Suriyeli mülteci çocuklar(1), Dezavantajlı çocuklar(1), Çocuk(1)	86
Çokkültürlülük / Entegrasyon / Kapsayıcılık / Tutum	Çokkültürlülük(5), Tutum(4), Entegrasyon(3), Okula uyum(2), Kaynaşma(2), Kültürlerarası Duyarlılık (2), Değer (1), Okul iklimi(1), Kapsayıcılık(1), İletişim(1), Uyum süreci stratejileri(1), Kültüre duyarlı müdür(1), Kültüre duyarlı öğretmen(1), Çokkültürlü yeterlik(1), Demokratik değer(1), Gruplararası tutum(1) , Gruplararası temas(1), Gruplararası arkadaşlık(1), Kültürel çatışma(1)	31
Eğitim	Eğitim(7), Mülteci eğitimi(4), Geçici Eğitim Merkezi(3), Kapsayıcı eğitim(3), Hizmet İçi Eğitim(2), Eğitim süreci(1), Yabancı öğrencilerin eğitimi(1), Eğitim sistemi(1), Çok kültürlü eğitim(1), Uzaktan eğitim(1), Kaynaştırma eğitimi(1), Eğitim sosyolojisi(1), Öğretmenlerin mesleki gelişim gereksinimleri(1), Öğretmenlerin katılımı(1)	28
Öğretmen / Yönetici	Sınıf öğretmeni (16), Öğretmen (4), İlkokul öğretmeni (2), Okul yöneticisi(1), Yönetici(1)	24
Yabancılar Türkçe Öğretimi	Türkçe öğretimi(5), İlk Okuma-yazma öğretimi(4), Yabancılar Türkçe öğretimi(3), Yazma becerisi(2), Türkçe eğitimi(1), Yabancı dil öğretimi(1), Türkçenin ikinci/yabancı dil olarak öğretimi(1), Türkçe dil becerisi(1), Türkçe öğretim programı(1), Oyun temelli dil becerisi(1), Dil(1), Anadili(1), Dilsel uyum(1), Yazma(1)	24
Sorun / Çözüm	Sorunlar (5), Mültecilerin eğitim sorunları(3), Eğitim sorunları(2), Çözüm önerileri(2), Karşılaşılan sorunlar(1), Öğretimsel sorunlar(1), Arkadaş sorunları(1), Sorun çözme(1)	16
Göç	Göç (12), Zorunlu göç (1)	13
İlkokul	İlkokul(9), İlköğretim(1) Okul(1), Türk Okulu(1),	12
Diğer	Aile katılımı(2), Türkiye(1), Balıkesir ili(1), Mardin ili(1), Nitel araştırma(1), Durum çalışması(1), Savaş(1), Travma(1), Psikolojik iyi oluş(1), Sosyal Hizmet(1), Covid-19(1)	12
Algı	Okul algısı(1), Öğretmen algısı(1), Görsel Algı(1), Türkiye Algısı(1), Vatanseverlik(1), Bilim insanı algısı(1), Özyeterlik algısı(1), Özyeterlilik(1),	8
Öğretim	Fen bilimleri eğitimi(2), Madde kavramı(1), Sosyal Bilgiler öğretimi(1), Güncel olaylarla eğitim(1), Akran öğretimi(1), Gazete kupürlerinden yararlanma(1), Başarı(1)	8
Sınıf Yönetimi	İstenmeyen öğrenci davranışı(3), Sınıf yönetimi(2), Disiplin sorunları(1)	6
Deneyim / Görüş	Öğretmen görüşleri (3), Öğrenci deneyimleri(1), Öğretmen görüş ve deneyimleri(1), Öğrenme deneyimi(1)	6
Metafor	Metafor (3), Çocuk Resmi(1), Çizgisel Gelişim(1), Şematik Dönem(1)	6

* (21) frekans

Çalışmaların anahtar kelimelerine ait bulgularının okunabilirliğini artırmak amacıyla benzer olanlar için kodlama yapılmıştır. Tablo 4 incelendiğinde en çok kullanılan anahtar kelimeler Suriyeli / Yabancı Uyruklu Öğrenci / Mülteci / Sığınmacı koduyla belirlenen kelimeler olmuştur. Bu ve buna benzer kelimelerle toplamda 86 defa karşılaşıldığı görülmektedir. Bu kodla oluşturulan kelimeler içerisinde ve tüm anahtar kelimeler içerisinde en fazla "Suriyeli öğrenci" anahtar kelimesi kullanılmıştır. Bunun yanında "Mülteci öğrenci", "Mülteci" ve "Yabancı uyruklu öğrenci" göze çarpan anahtar kelimelerdir. Çalışmalarda Çokkültürlülük / Entegrasyon / Kapsayıcılık / Tutum şeklinde kodlanmış kelimelerle 31 defa karşılaşıldığı görülmektedir. Bu kod içerisinde en çok "Çokkültürlülük", "Tutum" ve "Entegrasyon" kelimeleri kullanılmıştır. Eğitim kodunda bulunan kelimeler karşımıza 28 defa çıkmıştır. Bu kod içerisinde en fazla "Eğitim" ve "Mülteci eğitimi" anahtar kelimeleri kullanılmıştır.

Öğretmen / Yönetici şekilde kodlanmış kelimeler 24 defa karşımıza çıkmaktadır. Bu kod içerisinde en fazla "Sınıf öğretmeni" anahtar kelimesi kullanılmıştır. Yabancılar Türkçe Öğretimi koduyla belirlenen kelimeler, çalışmalarda 24 defa kullanılmıştır. Bu kod içerisinde en çok "Türkçe öğretimi" ve "İlk okuma-yazma öğretimi" anahtar kelimeleri bulunmaktadır. Sorun / Çözüm koduyla karşımıza çıkan kelimeler, çalışmalarda 16 defa kullanılmıştır. Bu kod içerisinde en çok "Sorunlar" anahtar kelimesi kullanılmıştır. İncelenen çalışmalarda Göç kodunda bulunan anahtar kelimeler 13 ve İlkokul kodunda bulunan anahtar kelimeler 12 kez karşımıza çıkmaktadır.

Diğer kodunda "Aile katılımı, Türkiye, Balıkesir ili, Mardin ili, Nitel araştırma, Durum çalışması, Savaş, Travma, Psikolojik iyi oluş, Sosyal hizmet, Covid-19" anahtar kelimeleri bulunmaktadır.

Kodlardan bağımsız olarak tüm anahtar kelimelerin kullanım sıklığına bakıldığında "Suriyeli öğrenci" anahtar kelimesi 21, "Sınıf öğretmeni" anahtar kelimesi 16, "Mülteci öğrenci" anahtar kelimesi 14, "Göç" anahtar kelimesi 12, "Mülteci" anahtar kelimesi 12, "Yabancı uyruklu öğrenci" anahtar kelimesi 11, "İlkokul" anahtar kelimesi ise 9 defa kullanılmıştır.

4. 4. Bilimsel Makalelerin Amaçlarına Göre Dağılımına Ait Bulgular

Araştırma kapsamında ulaşılan çalışmalar amaçlarına göre gruplandırılmış ve elde edilen bulgular Tablo 5'te sunulmuştur.

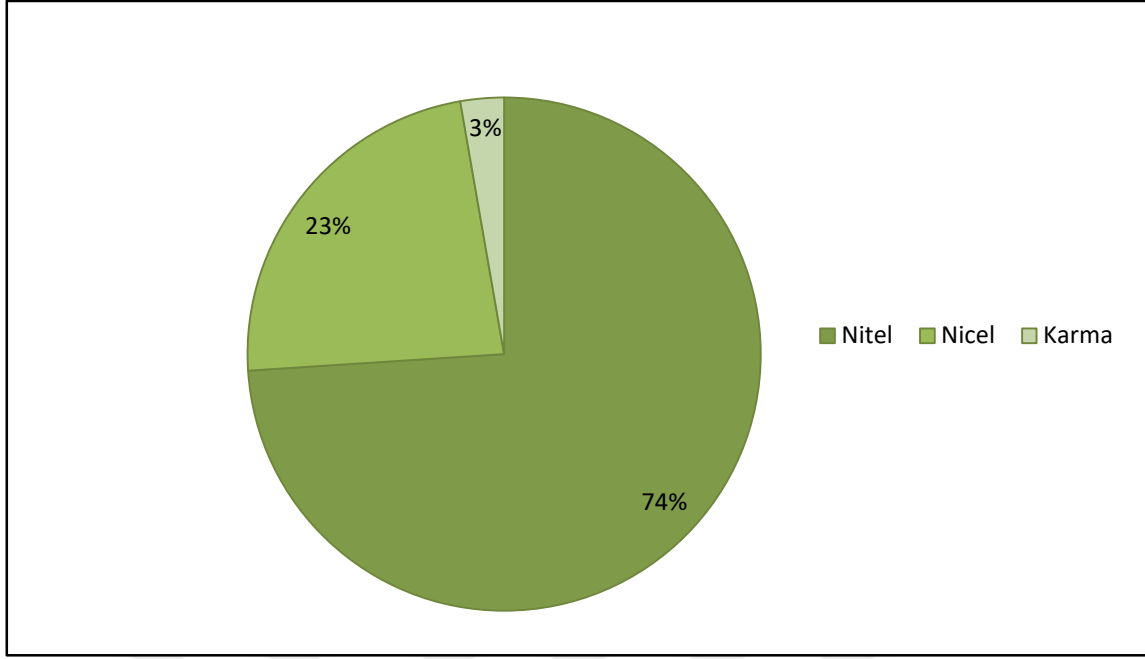
Tablo 5. Çalışmaların Amaçlarına Göre Dağılımı

Amaçlar	f
Sorun tespiti ve çözüm önerileri	31
Görüş (düşünce) almak (Yönetici, öğretmen, öğrenci, ebeveyn)	13
Kavramlara ilişkin sahip olunan algıları belirlemek	7
Değişkenler arasındaki ilişkiyi incelemek	7
Tutum belirlemek	5
Deneyimleri (uygulamaları) ortaya koymak	4
Davranışları incelemek	2
Yazma becerisi özyeterliliğini belirlemek	1
Dil becerisini geliştirmek	1
Pedagojik yaklaşımları belirlemek	1
Akran öğretiminin etkisini incelemek	1

Tablo 5'te görüldüğü gibi incelenen çalışmalar en çok sorun tespiti ve sorunlara yöneltilen çözüm önerilerini belirlemek amacıyla yapılmıştır. Bu çalışmaların büyük kısmında örneklem grubunun hem yaşadıkları sorunlar hem çözüm için önerileri tespit edilmiştir. Bazı çalışmalarda ise sadece örneklem grubunun yaşadıkları sorunlar belirlenmeye çalışılmıştır. Sorunlar ve çözüm önerilerinden sonra en fazla çalışma yönetici, öğretmen, öğrenci ve ebeveynlerin görüş ve düşüncelerini almak için yapılmıştır. Bunun yanında örneklem grubunun kavramlara ilişkin algılarını belirlemek, değişkenler arasındaki ilişkileri incelemek, tutum ölçmek, deneyim ve davranışları incelemek amacıyla yapılan çalışmalar da dikkat çekmektedir.

4. 5. Bilimsel Makalelerin Araştırma Yaklaşımlarına Göre Dağılımına Ait Bulgular

İncelenen çalışmaların araştırma yöntemlerine göre analizlerinden elde edilen bulgulara ait yüzde değerleri Grafik 2'de sunulmuştur.

Grafik 2. Araştırma yöntemlerine göre dağılım

Çalışmaların araştırma yaklaşımlarına göre dağılımı incelendiğinde %74 ile en fazla nitel yöntemin (54 makale) kullanıldığı görülmektedir. Nitel yöntemi %23 ile nicel yöntem (17 makale) takip etmektedir. Nicel ve nitel yöntemin birlikte kullanıldığı karma yöntem ise 2 çalışmada karşımıza çıkmaktadır.

4. 6. Bilimsel Makalelerin Araştırma Modellerine Göre Dağılımına Ait Bulgular

İncelenen makalelerde kullanılmış araştırma modellerine (desen) ait bulgular Tablo 6'da sunulmuştur.

Tablo 6. Çalışmaların Araştırma Modellerine (Desen) Göre Dağılımı

Araştırma Modelleri		f
Nitel	Durum çalışması (Case study)	21
	Fenomenoloji (Olgubilim)	17
	Betimsel tarama modeli (Nitel)	5
	Görüşme	4
	Belirtilmemiş (?)	3
	Temel yorumlamacı desen	1
	Resim değerlendirme yöntemi	1
	Etnografik araştırma modeli	1
	Tümevarım analizi	1
Nicel	Tarama modeli	14
	Deneysel araştırma modeli	3
Karma	Anket ve söylem analizi	1
	Açıklayıcı sıralı desen	1

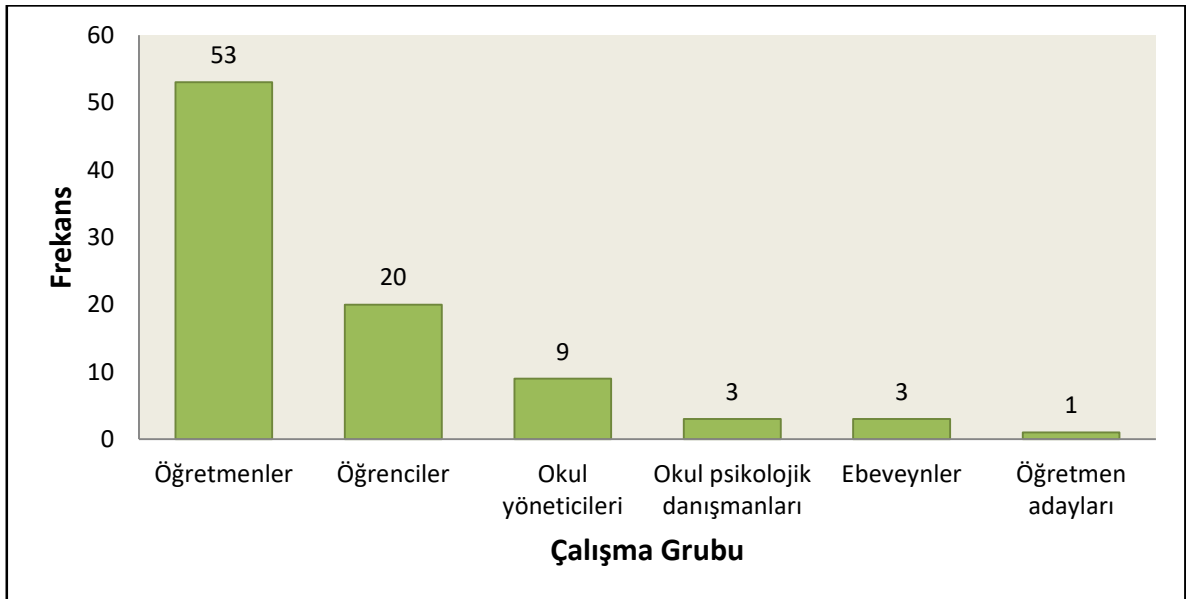
Tablo 6 incelendiğinde, 21 makale ile en çok kullanılan desenin durum çalışması (case study) olduğu görülmektedir. Durum çalışması desenini 17 makale ile fenomenoloji (olgubilim) ve 14 çalışma ile nicel tarama yöntemi izlemektedir. Bunların dışında diğerlerine göre daha az da olsa görüşme, betimsel tarama modeli, deneysel araştırma modeli, açıklayıcı sıralı desen, anket ve söylem analizi, temel yorumlamacı desen, tümevarım analizi, etnografik araştırma modeli, resim değerlendirme yöntemi kullanılmıştır. İncelenen dört makalede ise kullanılan yöntem belirtilmemiştir.

4. 7. Bilimsel Makalelerin Örneklem Seçimine Göre Dağılımına Ait Bulgular

İncelenen çalışmaların hangi örneklemlemlerle yürütüldüğüne ait bulgular Tablo 7 ve Grafik 3'te sunulmuştur.

Tablo 7. Çalışmaların Örneklem Grubuna Göre Dağılımı

Örneklem Dağılımı	f
Tekli Örneklem	
Sınıf öğretmenleri	29
Yabancı uyruklu öğrenciler	10
Okul yöneticileri	3
Okul psikolojik danışmanları	1
Türk öğrenciler	1
Öğretmen adayları (Sınıf öğretmenliği)	1
Yabancı uyruklu ebeveynler	1
İkili Örneklem	
Sınıf öğretmenleri + Diğer öğretmenler	14
Okul yöneticileri + Öğretmenler	4
Türk öğrenciler + Yabancı uyruklu öğrenciler	3
Sınıf öğretmenleri + Yabancı uyruklu öğrenciler	2
Üçlü Örneklem	
Türk öğrenciler + Yabancı uyruklu öğrenciler + Öğretmenleri	1
Yabancı uyruklu öğrenciler + Yabancı uyruklu ebeveynler + Sınıf öğretmenleri	1
Dörtlü Örneklem	
Türk öğrenciler + Yabancı uyruklu öğrenciler + İlkokul öğretmenleri + Okul yöneticileri	1
Yabancı uyruklu öğrenciler + Yabancı uyruklu ebeveynler + Sınıf öğretmenleri + Okul yöneticileri	1
Toplam	73

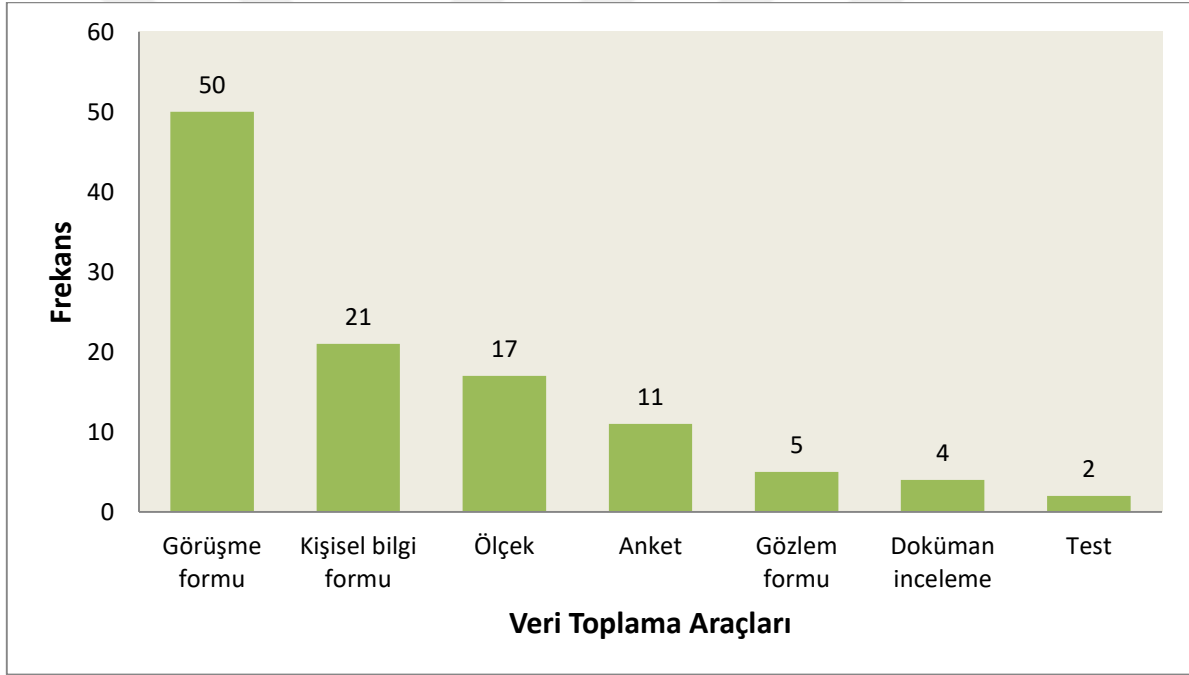

Grafik 3. Çalışma grubuna göre dağılım

Araştırmaların örneklem grupları incelendiğinde en fazla öğretmenler ile çalışıldığı görülmektedir. Öğretmenlerden sonra en çok tercih edilen örneklem grubu öğrencilerdir. Öğretmenler içerisinde en fazla sınıf öğretmenleri, öğrenciler içerisinde ise en fazla yabancı uyruklu öğrenciler ile çalışılmıştır. Diğer örneklem grupları sırasıyla, okul yöneticileri, okul psikolojik danışmanları, ebeveynler ve öğretmen adaylarıdır. Ayrıca çalışmalarda daha çok tekli örneklem grubu tercih edilmiştir.

4. 8. Bilimsel Makalelerin Veri Toplama Araçlarına Göre Dağılımına Ait Bulgular

Analizi yapılan makalelerde kullanılan veri toplama araçlarına yönelik frekans oranları Grafik 4'te sunulmuştur.

Grafik 4. Çalışmaların veri toplama araçlarına göre dağılımı

Grafik 4'te görüldüğü gibi incelenen çalışmalarda en çok tercih edilen veri toplama aracı görüşme formudur. Görüşme formlarının büyük bir kısmını ise yarı yapılandırılmış görüşme formu (44) oluşturmaktadır. En çok tercih edilen diğer veri toplama araçları ise kişisel bilgi formu, ölçek ve ankettir. Kişisel bilgi formları diğer ölçme araçlarıyla birlikte kullanılmıştır. Ölçeklerde ise en fazla tutum ölçeği (7) tercih edilmiştir. Diğerlerine göre daha az tercih edilen veri toplama araçları ise gözlem formu, doküman inceleme ve testtir. Doküman inceleme için kullanılan belgelerin tamamı öğrencilerin yaptıkları resimlerdir. Bulgular bütünüyle değerlendirildiğinde en çok nitel veri toplama araçlarının (görüşme formu, gözlem formu, doküman inceleme) kullanıldığı söylenebilir.

4. 9. Bilimsel Makalelerin Sonuçlarına Göre Dağılımına Ait Bulgular

İncelenen çalışmalardaki amaçların farklılığına bağlı olarak sonuçların analizinde birden fazla kategori oluşturulmuştur. Bu kategoriler; sorunlara yönelik sonuçlar, tutum ile ilgili sonuçlar, algı ve metafor ile ilgili sonuçlar, okuma yazma ve akademik başarı ile ilgili sonuçlar şeklinde belirlenmiş ve Tablo 8, 9, 10 ve 11'de ayrı ayrı sunulmuştur.

Tablo 8. Çalışmaların Sorunlara Yönelik Sonuçlarına Göre Dağılımı

Sorunlar Yönelik Sonuçlar	f
Dil ve iletişim sorunu	56
Akademik başarısızlık	17
Öğretim sürecinde yaşanan sorunlar (Müfredat sorunu, ölçme-değerlendirme sorunu vb.)	17
Uyum sorunu	14
Davranış ve disiplin sorunu	13
Öğretmenlerin yetersiz hissetmesi ve hizmet içi eğitim sorunları	13
Okul - aile işbirliği sorunları (Ailesel sorunlar)	12
Kültürel farklılık	12
Sosyal sorunlar (Önyargı, dışlanma, kötü muamele vb.)	11
Ekonomik sorunlar	10
Psikolojik sorunlar	8
Devamsızlık sorunu	7
Mevzuat yetersizliği (Kayıt sistemi vb.)	6
Okul kaynaklarının yetersizliği (Fiziki yapı, materyal eksikliği vb.)	5
Milli eğitim - okul işbirliği sorunları	4
Sınıfların mevcutlarının fazla olması	4
Aidiyet sorunu (Türkiye'yi geçici görme)	3
Eğitimi ve okulu gereksiz görme, ilgisizlik, çaba göstermeme	2
Yaş/ seviye farklılığı	2

Sorunlara yönelik sonuçlar incelendiğinde, en çok vurgulanan sorun, dil ve iletişim sorunu olmuştur. Dil ve iletişim sorunundan sonra en fazla karşılaşılan sorunlar; akademik başarısızlık, öğretim sürecinde yaşanan sorunlar (müfredat sorunu, ölçme değerlendirme sorunu gibi), uyum sorunu, davranış ve disiplin sorunları, öğretmenlerin yetersiz hissetmesi ve hizmet içi eğitim sorunları, okul - aile işbirliği sorunları (ailesel sorunlar), kültürel farklılıklar, sosyal sorunlar (önyargı, dışlanma, kötü muamele gibi) ve ekonomik sorunlardır.

Devamsızlık, psikolojik sorunlar, okul kaynaklarının yetersizliği (fiziki yapı, materyal eksikliği gibi) diğer sorunlardan bazılarıdır.

Tablo 9. Çalışmaların Tutum ile İlgili Sonuçlara Göre Dağılımı

Tutum ile İlgili Sonuçlar	f
Öğretmenlerin mülteci öğrencilere yönelik tutumlarının, çokkültürlü özyeterlik algılarının ve kültürlerarası duyarlılıklarının yüksek olduğu görülmüştür.	4
Hizmet içi eğitim alan öğretmenlerin mültecilere yönelik tutumları olumlu yönde farklılaşmıştır.	1
Öğretmenlerin mülteci öğrencilere yönelik tutumları ölçek genelinde kabul edilebilir düzeyde iken; yeterlik boyutunda beklenenden düşük olduğu görülmüştür.	1
Öğretmenlerin psikolojik olarak iyi olma seviyeleri arttıkça kültürlerarası duyarlılık seviyeleri de artmaktadır.	1
Öğretmenler çok kültürlülüğe ilişkin olumlu algıya sahip olmasına rağmen; çok kültürlülük algısı ile sınıfta meydana gelen olumsuz öğrenci davranışlara yönelik tutumu arasında manidar bir ilişki yoktur.	1
Suriyeli çocuklar PİKTES projesi ile Türk dili ve kültürünü tanıdıkça kendilerinde davranışsal ve tutumsal farklılıklar oluşmuştur.	1
Türk ve mülteci öğrencilerin birbirlerine ilişkin tutumlarının oluşmasında; aynı sınıfta birlikte eğitim görmeleri, ortak dil ve iletişim kapasitesi, gruplar arası temas ve arkadaşlık, kabul edilme/ait olma duyguları, özgüven, akademik başarı, öğretmen davranışları ve öğrencilerin ailelerinin tepkileri önemlidir.	1

Bulgulara göre öğretmenlerin mülteci öğrenciler ile ilgili tutumları, çok kültürlü yeterlik algıları ve kültürlerarası duyarlılıkları yüksektir. Öğretmenlerin tutumlarının yeterlik boyutunda düşük olması, hizmet içi eğitim alan öğretmenlerin tutumlarının olumlu yönde farklılaşması ve öğretmenlerin psikolojik olarak iyi olma seviyeleri ile kültürlerarası duyarlılık seviyeleri arasındaki pozitif korelasyon dikkat çeken diğer sonuçlardır.

Tablo 10. Çalışmaların Algı ve Metafor ile İlgili Sonuçlara Göre Dağılımı

Algı ve Metafor ile İlgili Sonuçlar	f
Mülteci öğrencilerin vatan, vatanseverlik ve Türkiye algıları incelendiğinde, ülkemizde bulunmaktan mutlu oldukları, güvende hissettikleri, Türkiye'yi ana vatan olarak benimsemeye başladıkları, ülkeye ve ülke insanına karşı olumlu duygulara sahip oldukları sonucuna ulaşılmıştır.	2
Öğretmenlerin ilk okuma yazma öğretimi özyeterlilik algıları çok yüksektir. Ayrıca öğretmenlerin ilk okuma yazma öğretimi özyeterlilik algıları ile çeşitli değişkenler arasında(branş, deneyim..) anlamlı farklılıklar tespit edilmiştir.	1
Yabancı uyruklu öğrencilerin bulunduğu okullarda görevli sınıf öğretmenleri çok kültürlü yeterlik algılarını yeterli görmektedirler. Demokratik değerleri benimsemeleri yüksek düzeydedir. Çok kültürlü yeterlik algısı ile demokratik değerler arasında olumlu ve orta düzeyde ilişki bulunmuştur.	1
Türk ve mülteci öğrencilerin okul ve öğretmen algıları, öğretmenlerin ise mülteci öğrenci algıları çoğunlukla olumludur.	1
Suriyeli çocukların savaş algısı ile ilgili resimlerinde ağırlıklı olarak savaş anı, bomba atan uçaklar, top, tüfek ve sıcak savaş çizdikleri görülmüştür.	1
Bilim insanı algısıyla ilgili genel olarak Suriyeli öğrencilerin Türk öğrencilere göre daha sınırlı cevaplar vermişlerdir. Çocuklar ana dillerinden başka bir dilde kendilerini rahat ifade edememişlerdir.	1
Araştırmaya katılan Türk çocukları, göç kavramına yönelik dokuz metafor oluşturmuşlardır. Bu metaforlar ulaşmak, göçmen, yolculuk, taşıma ve mazi olmak üzere sınıflandırılmıştır. Suriyeli çocukların metaforları ise ulaşmak ve diyar olmak üzere iki grupta toplanmıştır.	1

Çalışmalarda öğrencilerin ve öğretmenlerin çeşitli konularda algıları belirlenmeye çalışılmıştır. Mülteci öğrencilerin vatan ve Türkiye algılarına bakıldığında; ülkemizde bulunmaktan mutluluk duymaları, güvende hissetmeleri, Türkiye'yi ana vatan olarak benimsemeye başlamaları, algılar ile ilgili en dikkat çeken sonuç olmuştur.

Tablo 11. Çalışmaların Okuma Yazma ve Akademik Başarı ile İlgili Sonuçlara Göre Dağılımı

Okuma Yazma ve Akademik Başarı ile İlgili Sonuçlar	f
Yabancı uyruklu öğrencilerin Türkçe öğretiminde akran öğretimi olumlu yönde etkili olmuştur.	1
Öğrenciler yazma özyeterlilikleri konusunda olumlu görüşe sahiptirler.	1
Suriyeli öğrencilerin yazma becerileri genel olarak düşük olmasına rağmen yazmaya isteklidirler. Mevcut öğretim programı faydalı fakat yetersizdir. Öğrencilerin kelime hazinesi yetersizdir ve kelimelerin Türkçe karşılıklarını bilememektedirler.	1
Öğrencilere uygulanan oyun temelli dil beceri programı dil gelişimlerine olumlu katkı sağlamıştır. Öğrencilerin okuma yazma başarı testinden aldıkları puanlar son test lehine anlamlı bir şekilde farklılaşmıştır.	1
Yabancı uyruklu öğrencilerin Türk okullarına kayıt olması akademik başarılarına olumlu yönde etki ederken, Türk öğrencilerin akademik başarılarına olumsuz etki etmiştir.	1
Mülteci öğrencilerin ulaşması istenilen maddeyi tanımlar, maddeyi sınıflandırır gibi kazanımları kazanamadıkları belirlenmiştir.	1

Çalışmalar incelendiğinde, akademik başarı ve dil öğretimine yönelik vurgulanan sonuçların sayısının az olduğu görülmektedir. Dil öğretimine yönelik müdahalelerin yabancı uyruklu öğrenciler üzerinde olumlu etkileri vardır.

4. 10. Bilimsel Makalelerin Önerilere Göre Dağılımına Ait Bulgular

İncelenen çalışmaların önerilerine yönelik analizinden elde edilen bulgular ortak kodlar altında ayrı tablolar halinde sunulmuştur. Öneriler ile ilgili bulgular, sonuçlara ve araştırmacılara yönelik öneriler olmak üzere iki ayrı tabloda verilmiştir.

Tablo 12. Sonuçlara Yönelik Öneriler

Kodlar	Sonuçlara Yönelik Öneriler	f
Dil eğitimi	Yabancı uyruklu öğrenciler için dil eğitimi	47
	Yabancı uyruklu veliler için dil eğitimi	12
	Türkçe konuşma uygulamalarına ağırlık verilmeli	5
	Ülke genelinde standart programlı dil kursları açılmalı	3
	Öğretmenlere yabancı dil (Arapça, Farsça) eğitimi	2
Öğretmen, öğretmen adayları ve ailelere eğitim	Öğretmenlere hizmet içi eğitim	40
	Yabancı uyruklu velilere eğitim seminerleri	12
	Öğretmen adaylarına hizmet öncesi eğitim	11
	Oryantasyon (uyum) eğitimi	17
Yabancı uyruklu öğrencilerin eğitimi	Destekleme ve yetiştirme kursları	11
	Seviyeye uygun sınıflarda eğitim	8
	Okul öncesi eğitim	5
	Farklı sınıflarda/okullarda eğitim	5
	Yarı zamanlı kaynaştırma şeklinde eğitim	1
Farklılıklara saygı, kapsayıcılık	Yabancı uyruklu ve Türk öğrencilerin kaynaşması	10
	Yabancı uyruklu ve Türk velilerin kaynaşması	7
	Sığınmacılar ve göç hakkında kapsamlı bilgilendirme yapılmalı	7
	"Göçmen Dostu Okul" ortamı oluşturabilmek için çalışmalar yapılmalı	6
	Öğretmenlerin yabancı uyruklu öğrencilere karşı tutumları iyileştirilmeli	6
	Öğretmen ve öğretmen adaylarının çok kültürlü bakış açısına ve demokratik değerlere sahip olması sağlanmalı	4
	Yabancı uyruklu öğrencilerin akranları, öğretmenleri, idareciler ve toplum tarafından kabul görmesi için çalışmalar yapılmalı	3
	Okullara tercüman verilmeli	7
Okul ve sınıflar için gerekli önlemler	Yabancı uyruklu öğrencilerin mahalle/semtlere, okullara ve sınıflara dağılımı adil olmalı	6
	Yasal düzenlemeler (mevzuat) yapılmalı	5
	Sınıf mevcutları azaltılmalı	5
	Okullara kaynak aktarılmalı, altyapısı güçlendirilmeli, derslik sayısı artırılmalı	5
	Okullara Arapça / Farsça bilen öğretmenler görevlendirilmeli	5
	Ara sınıflara mümkün olduğunca az öğrenci alınmalı	3
	Devamsızlık sorunları için önlemler alınmalı	3
Öğrenme ortamı zenginleştirilmesi	Yabancı uyruklu öğrencilere farklı müfredat (program) olmalı	13
	Yabancı uyruklu öğrenciler için daha çok görsel/işitsel materyaller sağlanmalı	10
	Yabancı uyruklu öğrencilere uygun ders kitapları basılmalı	5
	Yabancı uyruklu öğrenciler için farklı yöntem - teknikler kullanılmalı	4
	Yabancı uyruklu öğrenciler için farklı ölçme-değerlendirme araçları kullanılmalı	2
Yabancı uyruklu öğrencilere destek	Rehberlik ve psikolojik danışmanlık desteği	14
	Sosyal ve ekonomik destek	14
İşbirliği	Paydaşların işbirliği içinde olması (MEB - okullar - üniversiteler-STK)	16
	Yabancı uyruklu velilerle iletişim (okul-aile işbirliği)	9
Diğer	GEM'ler devlet okullarına geçişte basamak olabilir	2
	MEM'lerde yabancı uyruklu öğrencilere destek olacak özel birim oluşturulabilir	1
	Yabancı uyruklu öğrencisi olan öğretmenlere ek ücret verilebilir	1
Öneri bulunmayan çalışmalar		4

Tablo 12'de görüldüğü gibi sonuçlara yönelik öneriler için on farklı kod oluşturulmuştur. Çalışmalarda en fazla karşılaşılan öneri dil eğitimi olmuştur. Dil eğitimi içerisinde en fazla karşılaşılan öneri ise yabancı uyruklu öğrencilere dil eğitimi olmuştur. Yabancı uyruklu velilere dil eğitimi verilmesi de çalışmalarda sıkça karşılaşılan önerilerden biridir. Bu kod içerisinde ayrıca, ülke genelinde standart programlı dil kursları açılması, öğretmenlere yabancı dil (Arapça, Farsça) eğitimi verilmesi ve yabancı uyruklu öğrenciler için Türkçe konuşma uygulamalarına ağırlık verilmesi gibi öneriler de bulunmaktadır.

En yüksek frekanslı ikinci öneri ise öğretmen, öğretmen adayları ve veliler için eğitimidir. Bu kod içerisinde en fazla karşılaşılan öneri ise öğretmenlere hizmet içi eğitim verilmesi olmuştur. Bunun yanında öğretmen adaylarına hizmet öncesi eğitim ve yabancı uyruklu velilere eğitim seminerleri de birçok çalışmada karşılaşılan önerilerdir.

Yabancı uyruklu öğrencilerin eğitimi kodu incelendiğinde en çok karşılaşılan öneriler; yabancı uyruklu öğrencilere oryantasyon (uyum) eğitimi, yabancı uyruklu öğrenciler için destekleme ve yetiştirme kursları ve seviyeye uygun eğitim olmuştur. Bunun yanında yabancı uyruklu öğrencilere okul öncesi eğitim ve farklı sınıflarda/okullarda eğitim önerileri de dikkat çekmektedir.

Farklılıklara saygı, kapsayıcılık koduna bakıldığında; yabancı uyruklu ve Türk öğrencilerin kaynaşması, yabancı uyruklu ve Türk velilerin kaynaşması, sığınmacılar ve göç hakkında kapsamlı bilgilendirme, "Göçmen Dostu Okul" ortamı oluşturabilmek için çalışmalar yapılması ve öğretmenlerin yabancı uyruklu öğrencilere tutumlarının iyileştirilmesi gibi öneriler ön plana çıkmıştır.

Okul ve sınıflar için gerekli önlemler kodunda; okullara tercüman verilmesi, yabancı uyruklu öğrencilerin mahalle/semtlere, okullara ve sınıflara dağılımının adil olması ve yasal düzenlemeler (mevzuat) yapılması önerilmiştir. Bununla birlikte sınıf mevcutları azaltılması, okullara kaynak aktarılması, derslik sayısının artırılması ve okullara Arapça / Farsça bilen öğretmenlerin görevlendirilmesi göze çarpan önerilerdir.

Öğrenme ortamı zenginleştirilmesi kodu incelendiğinde, yabancı uyruklu öğrencilere farklı müfredat (program) ve yabancı uyruklu öğrenciler için daha çok görsel/işitsel materyaller sağlanmalı önerileri dikkat çekmektedir. Bunun yanında yabancı uyruklu öğrencilere uygun ders kitapları basılabilir ve yabancı uyruklu öğrenciler için farklı ölçme-değerlendirme araçları kullanılabilir gibi öneriler de bulunmaktadır.

Yabancı uyruklu öğrencilere rehberlik ve psikolojik danışmanlık; sosyal ve ekonomik destek verilmesi, paydaşların işbirliği içinde olması (MEB - okullar - üniversiteler- STK) ve yabancı uyruklu velilerle iletişim (okul-aile işbirliği) öne çıkan diğer önerilerdir.

Tablo 13. Araştırmacılara Yönelik Öneriler

Kodlar	Araştırmacılara Yönelik Öneriler	f
Farklı örneklem gruplarıyla çalışmalar	Yabancı uyruklu öğrenciler ile çalışmalar yapılabilir	15
	Öğretmenler ile çalışmalar yapılabilir	11
	Yabancı uyruklu veliler ile çalışmalar yapılabilir	9
	İdareciler ile çalışmalar yapılabilir	4
	Akademisyenlerle çalışmalar yapılabilir	2
	Öğretmen adayları ile çalışmalar yapılabilir	1
Diğer	Farklı kademelerde (okulöncesi, ortaokul, lise, üniversite) çalışmalar yapılabilir	9
	Daha geniş örneklem grubuyla çalışmalar yapılabilir	9
	Farklı illerde / daha fazla ilde çalışma yapılabilir	6
	Farklı okullarda / sınıflarla çalışma yapılabilir (İlkokul)	3
	Gözlem yoluyla veri toplanabilir	1
Farklı yöntemlerle çalışmalar	Nitel yöntemle çalışmalar yapılabilir	7
	Nicel yöntemle çalışmalar yapılabilir	4
	Karma yöntemle çalışmalar yapılabilir	1
Farklı araştırma modelleri ile çalışmalar	Deneysel çalışmalar yapılabilir	3
	Durum çalışması yapılabilir	1
	Meta sentez çalışması yapılabilir	1
Öneri bulunmayan çalışmalar		4

Araştırmacılara yönelik öneriler için beş farklı kod oluşturulmuştur. Tablo 13 incelendiğinde en fazla karşılan kod, farklı örneklem grubuyla çalışmalar olmuştur. Örneklem grupları içerisinde ise en çok, yabancı uyruklu öğrenciler ile çalışma yapılması önerilmiştir. Bununla birlikte öğretmenler ile çalışmalar yapılabilir ve yabancı uyruklu veliler ile çalışmalar yapılabilir önerileri göze çarpmaktadır.

Farklı yöntemlerle çalışmalar koduna bakıldığında en fazla nitel yöntem ile çalışma yapılması önerilmektedir. Bunun yanında nicel ve karma yöntemlerle de çalışma önerisinde bulunulmuştur.

Diğer kodunda dikkat çeken öneriler; farklı kademelerde (okulöncesi, ortaokul, lise, üniversite), daha geniş örneklem grubuyla çalışmalar yapılabilceğidir.

Farklı araştırma modelleri ile çalışmalar kodunda ise araştırmacılara deneysel çalışmalar, durum çalışması ve meta sentez çalışması yapmaları önerilmiştir. Dört çalışmada ise açıkça öneri bulunmamaktadır.

5. TARTIŞMA

Bu çalışmada; ilkokullarda eğitim alan yabancı uyruklu öğrenciler ile ilgili 2012-2020 yılları arasında yayınlanmış 73 bilimsel makale incelenmiştir. Araştırmaya dahil olan çalışmalar, yayın yılları, yayımlandıkları dergiler, araştırma yöntemleri, araştırma desenleri, örneklemeleri, veri toplama araçları, amaçları, sonuçları ve önerileri doğrultusunda incelenmiş ve elde edilen bulgular yorumlanmıştır.

Çalışmalar yıllara göre incelendiğinde, 2015 yılından 2020 yılına kadar düzenli olarak bir artış olduğu görülmektedir. En çok çalışma, 2020 yılında yürütülmüş, bunu 2019 ve 2018 yılları takip etmiştir. En az çalışma ise 2015 yılında yapılmıştır. Suriye'den toplu göçlerin başladığı 2012 yılından 2015 yılına kadar ilkokullarda yabancı uyruklu öğrenciler ile ilgili bilimsel makale çalışmasına rastlanmamıştır. Amaç ve Yaşar'ın (2018) çalışmasında da, 2012-2017 yılları arasında Suriyeli sığınmacıların ilkokul ve ortaokullardaki eğitimiyle ilgili yapılan makalelerin yıllara göre dağılımının 2015'te bir, 2016'da dört ve 2017'de sekiz şeklinde olduğu görülmüştür. Sarier (2020) de 2011-2019 yılları arasında mülteci öğrencilerin eğitim sorunları ve bu sorunlara yönelik çözüm önerilerini incelediği meta-sentez çalışmasında araştırmaların 2016 (1) yılında başladığını ve en fazla araştırmanın 2018 (7) ve 2019 (16) yıllarında olduğunu belirtmiştir. Yine Alan'ın (2021), 2010-2020 yılları arasında Suriyelilere Türkçe öğretiminde karşılaşılan sorunları konu alan makaleleri incelediği meta-sentez çalışmasında, makalelerin 2015 ile 2020 yılları arasında yoğunlaştığı tespit edilmiştir. Çatışma bölgelerinden toplu göçlerin 2012 yılında başladığı düşünüldüğünde, ilkokullarda bu konunun 2015 yılında araştırmaya başlanması bu yıla kadar göçlerin geçici olduğu, sığınmacıların yurtlarına geri döneceği düşüncesinden kaynaklı olabilir. Yıllar geçtikçe ülkemizdeki okullarda yabancı uyruklu öğrenci sayısının artışı, mültecilerin ülkemizde kalıcı olduklarının kabul edilmesi ve yeni düzenin getirdiği sorunların artması nedeniyle araştırmaların da her yıl arttığı ve son yıllarda yoğunlaştığı düşünülmektedir.

Çalışmaların yayımlandığı dergiler incelendiğinde, 60 farklı dergide yayın yapıldığı görülmektedir. En fazla yayın yapılan Kastamonu Eğitim ve Turkish Studies-Education Dergileri olmuştur. Bu çalışmada makalelerin yayımlandığı dergiler ayrı bir ölçüt olarak alınmadığı için çok çeşitli dergilerle karşılaşıldığı ve belli dergilerde yoğunlaşma olmadığı söylenebilir.

Çalışmaların anahtar kelimelerinin analizinden ortaya çıkan bulguların okunabilirliğini kolaylaştırmak adına kodlar oluşturulmuştur. Kodlar içerisindeki anahtar kelimeler, incelenen makalelerin konuları ile ilgili ipucu vermesi açısından önemlidir. Suriyeli / Yabancı Uyruklu Öğrenci / Mülteci / Sığınmacı kodu, içinde bulunan benzer anahtar kelimeler ile en çok frekans alınan kod olmuştur. Kodlardan bağımsız olarak tüm anahtar kelimelerin kullanım sıklığına bakıldığında sırasıyla; "Suriyeli öğrenci", " Sınıf öğretmeni", "Mülteci öğrenci" "Göç", "Mülteci", "Yabancı

uyruklu öğrenci" ve "İlkokul" en çok kullanılan anahtar kelimeler olmuşlardır. Araştırma, ilkokullarda eğitim alan yabancı uyruklu öğrenciler ile ilgili olduğu için en çok karşılaşılan anahtar kelimelerin de çalışmanın amacına uygun olduğu söylenebilir. Anahtar kelimeler ile ilgili oluşturulan kodların, bu alanda araştırma ya da literatür taraması yapacaklar için en fazla çalışmaya ulaşmak adına kullanabilecekleri bir kaynak olacağı düşünülmektedir.

Çalışmaların amaçlarına göre dağılımı incelendiğinde en fazla çalışmanın sorunlar ve çözüm önerileri üzerinde yapıldığı görülmüştür. Çoğu makalede örneklem grubunun hem yaşadıkları sorunlar hem de çözüm için önerileri tespit edilmeye çalışılmıştır. Bazı çalışmalarda ise örneklem grubunun sadece yaşadıkları sorunlar belirlenmiştir. Çalışmaların çok azında yazma becerisi özyeterliliğini belirlemek, dil becerisini geliştirmek, pedagojik yaklaşımları belirlemek ve akran öğretiminin etkisini incelemek amaçlanmıştır. Sarier (2020) meta-sentez çalışmasında mülteci öğrencilerin eğitim sorunları ve bu sorunlara yönelik çözüm önerilerini; Alan (2021) meta-sentez çalışmasında Suriyelilere Türkçe öğretiminde karşılaşılan sorunları ve Amaç ve Yaşar (2018) da çalışmasında sorunlar ve çözüm önerilerini incelemiştir. Görüldüğü üzere literatürdeki benzer çalışmalar araştırma bulgularını desteklemektedir. Sorunlar ve çözüm önerileri ile ilgili bu kadar çok çalışmanın olmasının sebebi, göçlerin artarak devam etmesi, bununla birlikte okullarımızda artan yabancı uyruklu öğrenci sayısının yol açtığı sorunların da giderek artması olabilir.

Çalışmaların incelendiği ölçütlerden biri de araştırma yaklaşımıdır. İncelenen makalelerde nitel, nicel ve karma yaklaşımlar kullanılmış, en fazla nitel yaklaşımın tercih edildiği tespit edilmiştir. Literatürdeki iki farklı meta-sentez çalışması da (Alan, 2021; Sarier, 2020) bu yöndeki bulguları desteklemektedir. Ayrıca Amaç ve Yaşar'ın (2018) betimsel içerik analizi yapmış olduğu çalışmasında da en fazla nitel yöntem ile yazılmış makalelere rastlandığı görülmüştür. Nitel araştırma yönteminin, beşeri ve sosyal bilimler, antropoloji, sosyoloji ve eğitim gibi alanlarda yaygın olarak kullanıldığı bilinmektedir. Bu alandaki çalışmaların verilerini daha çok görüşme yoluyla elde etmeye yönelmeleri de nitel araştırma yaklaşımının kullanılmasını açıklamaktadır. Bu bağlamda araştırma modelleri incelendiğinde, en çok durum çalışmasının (case study) kullanıldığı görülmektedir. Durum çalışması desenini fenomenoloji (olgubilim) deseni takip etmektedir. Amaç ve Yaşar (2018) da inceledikleri çalışmalarda en fazla fenomenoloji (olgubilim) ve betimsel modeller kullanıldığını tespit etmişlerdir. Alan'ın (2021) çalışmasında ise tamamı nitel araştırmalardan oluşan makalelerde en fazla fenomenoloji (olgubilim) deseninin kullanıldığı belirlenmiştir. Araştırmalarda en fazla nitel yaklaşımın kullanılması, durum çalışması ve fenomenoloji yöntemlerinin tercih edilmesi veri toplama araçlarına da yansımaktadır. İncelenen makalelerde en fazla kullanılan veri toplama aracı görüşme olmuştur. Deneysel çalışmaların çok az olmasından kaynaklı en az kullanılan veri toplama aracının test olduğu düşünülmektedir. Doküman incelemesi de az kullanılan veri toplama araçlarından biridir. Alan (2021), meta-sentez çalışmasında veri toplama aracı olarak en çok görüşme

yönteminin tercih edildiğini belirtmiştir. Elde edilen bulgulardan hareketle incelenen makalelerde nitel veri toplama araçlarının (görüşme, gözlem, doküman analizi) daha çok kullanıldığı söylenebilir.

Makalelerdeki örneklem dağılımı incelendiğinde en fazla öğretmenler ile çalışıldığı görülmektedir. Amaç ve Yaşar'ın (2018) ve Sarier' in (2020) çalışmalarında da, incelenen araştırmaların katılımcılarının çoğunlukla öğretmen ve okul idarecileri olduğu görülmüştür. Alan'ın (2021) çalışmasında ise incelenen araştırmaların örneklem grubunun büyük bir kısmını öğretmenlerin oluşturduğu tespit edilmiştir. İncelenen araştırmalarda en fazla çalışılan grubun öğretmenler olmasında, Türk eğitim sistemine katılmış yabancı uyruklu öğrenciler ile ilgili yaşanan sorunların ilk ve en önemli muhatabının öğretmenler olması ve bu bakımdan öğretmenlerin görüşlerinin alındığı çokça çalışmanın yapılması etkili olmuş olabilir.

Bu alanda yürütülmüş çalışmaların farklı konu ve amaçları içermesi nedeniyle sonuçlara ait oldukça fazla bulgu elde edilmiştir. Bu bulguların okunabilirliğini artırmak için ise kodlar oluşturulmuştur. Yukarıda da belirtildiği gibi makalelerin büyük bir bölümünde sorun tespiti yapıldığından sonuçlar öncelikle bu yönde ortaya konmuştur. En yüksek ikinci frekansa sahip olan görüş ve düşünce belirlemeye yönelik çalışmalarda da sorunlar oldukça fazladır. İncelenen makalelerde en göze çarpan sorun dil ve iletişim sorunu olmuştur. Cığerci ve Güngör (2016), yabancı öğrencilerin yaşadığı en önemli sorunlardan birinin dil sorunu olduğunu; dil sorunu nedeniyle öğrencilerin kendilerini ifade etmede, okuduklarını veya dinlediklerini anlamada güçlük çektiklerini belirtmişlerdir. Solak ve Çelik'e (2018) göre ülkenin dilini bilmemek, mülteci öğrencilerin okulda yaşadıkları en önemli problemidir. Bu çocuklar herhangi bir dil hazırlık eğitimi almadan ve dolayısıyla sorunu çözülmeden eğitim sürecine girdiklerinde, hem sosyal hem de akademik açıdan sorun yaşamaktadırlar. Benzer şekilde, Amaç ve Yaşar (2018) ve Sarier (2020) de çalışmalarında, dil probleminin en büyük sorun olduğunu tespit etmişlerdir. Farklı bir ülkeye göç etmiş ya da sığınmak zorunda kalmış insanların dil problemi yaşaması beklenen bir durum olarak düşünülebilir. Dil ve iletişim sorunundan sonra en fazla karşılaşılan problemler; akademik başarısızlık, öğretim sürecinde yaşanan sorunlar (müfredat sorunu, ölçme değerlendirme sorunu gibi), davranış ve disiplin sorunları, okul - aile işbirliği sorunları (ailesel sorunlar), uyum sorunu, kültürel farklılıklar, öğretmenlerin yetersiz hissetmesi ve hizmet içi eğitim sorunları, sosyal sorunlar (önyargı, dışlanma, kötü muamele gibi) ve ekonomik sorunlardır. Amaç ve Yaşar (2018), dil problemleri dışında öğretmenlerin pedagojik eksiklikleri olduğunu ve paydaşlar arası iletişimin yeterli olmadığını tespit etmiştir. Sarier (2020) de çalışmasında dil sorunu dışında duyuşsal, bilişsel, ailevi, sosyo-kültürel ve yapısal sorunlar olduğunu ortaya koymuştur.

Çalışmaların tutum ve algı ile ilgili sonuçları incelendiğinde, öğretmenlerin mülteci öğrencilere yönelik olumlu tutumlarının olduğu görülmüştür. Köse vd. (2019) çalışmasında da öğretmenlerin tutumunun olumlu ve yüksek olduğu ve bu tutumun cinsiyet, yaş, eğitim düzeyi, mülteci öğrencilerinin olup olmaması, mesleki kıdem ve mültecilerle ilgili bir eğitim alma durumu

gibi değişkenlere göre farklılaşmadığı ortaya konmuştur. Diğer çalışmalarda da benzer sonuçlar vurgulanmıştır (Göçer vd., 2020; Kasa-Ayten & Köse, 2020). Göze çarpan diğer bir sonuç, sınıf öğretmenlerinin çok kültürlülüğe ilişkin genel olarak olumlu algıya sahip olmasıdır (Dolapcı & Kavgacı, 2020; Özbilen, Canbulat & Hamurcu, 2020). Dikkat çeken diğer sonuç ise hizmet içi eğitim almış öğretmenlerin tutumlarının olumlu yönde farklılaştığıdır. Tanrıkulu (2019), Yabancılar Türkçe öğretimi sertifika programının öğretmenlerin mültecilere/sığınmacılara karşı tutumlarını anlamlı bir şekilde değiştirdiğini belirtmiştir. Öğretmenlerin yabancı uyruklu öğrencilere yönelik tutumlarının olumlu, çok kültürlülüğe ilişkin algılarının yüksek olması Türk insanının sıcakkanlı ve misafirperver yapısından kaynaklı olabilir. Ayrıca alınan hizmet içi eğitimlerin öğretmenlerin tutumunu olumlu yönde etkilemesi, bu eğitimlerin amacına ulaştığının bir göstergesi olarak düşünülebilir. Bu bulguların yabancı uyruklu öğrencilerin eğitimi ve okula uyumu açısından da olumlu olduğu söylenebilir.

Araştırma kapsamında bu çalışmalara yönelik sunulan öneriler de analiz edilmiştir. İncelenen makalelerde öne çıkan öneri dil eğitimi olmuştur. Bu başlık kapsamında en çok yabancı uyruklu öğrencilere dil eğitiminin verilmesinin önerildiği görülmüştür. Önerilere göre öğrencilere verilecek dil eğitimi ders dışı zamanlarda, hafta sonu tatillerinde ya da yaz okulu uygulaması şeklinde yapılabileceği gibi; göç ile gelen öğrencilerin okulda herhangi bir sınıfa yerleştirilmeden önce hazırlık (dil) sınıfı eğitimi alabileceği de belirtilmiştir. Ayrıca dil kursları için devam zorunluluğu ya da teşvik sisteminin olması gerektiği de ifade edilmiştir. Başar vd. (2018) çalışmalarında, mülteci öğrencilerin en önemli sorunlardan birinin iletişim olduğunu ve mülteci çocuklar ile ailelerine Türkçe kursları verilmesi gerektiğini belirtmişlerdir. Yıldız-Yılmaz ve Kaplan (2019), ülkemizdeki devlet okullarına devam edecek öğrencilere öncelikli olarak iyi bir Türkçe eğitiminin verilmesi gerektiğini, bunun dil gelişimi ve akademik başarı açısından önemli olduğunu ifade etmişlerdir. Erdem (2017) ise, öğrencinin ilgili sınıfa alınmadan önce hazırlık sınıfına alınarak Latin alfabesinin öğretilmesini ve Türkçe eğitimi verilmesini önermiştir. Literatürdeki diğer çalışmalar da Suriyeli öğrencilere ve velilerine Türkçe dil yeterliliklerini geliştirmek üzere Türkçe kurslarının açılmasını önermişlerdir (Amaç & Yaşar, 2018; Sarier, 2020). İncelenen makalelerde en çok karşılaşılan sorun dil ve iletişim sorunu olduğundan önerilerde de dil eğitiminin öne çıkması beklenen bir durumdur. Ayrıca göç ile gelen ve göç ettiği ülkenin diline tamamen yabancı olan bireyler için en önemli ihtiyaç dil eğitimidir. Çünkü dil sorunu beraberinde diğer sorunları da getirmektedir.

Öğretmen, öğretmen adayları ve ailelere eğitim başlığı altında en dikkat çeken öneri öğretmenlere hizmet içi eğitim olmuştur. Sorunlara yönelik sonuçlar tablosunda öğretmenlerin yetersiz hissetmesi ve hizmet içi eğitim sorunları önemli bulgulardan biridir. Bu anlamda öneriler kısmında da hizmet içi eğitimin öne çıkması beklenen bir durum olmuştur. Sağlam ve Kanbur (2017), özellikle mülteci öğrencilerin bulunduğu okullarda hizmet veren sınıf öğretmenlerine bu öğrencilerin eğitimine yönelik hizmet içi eğitim verilmesini önermiştir. Sınıfında ya da okulunda mülteci öğrenci

olan öğretmenlerle birlikte mülteci öğrencisi olmayan öğretmenlerin de hizmet içi eğitim alması önerilmiştir (Dolapcı & Kavgacı, 2020). Diğer çalışmalarda da hizmet içi eğitim vurgulanmıştır (Amaç & Yaşar, 2018; Sarier, 2020). Öğretmenlerin de farklı kültürlere ve dile sahip öğrencilere yeterli eğitim verebilmesi ve kendini yetersiz hissetmemesi için amaca uygun, nitelikli ve devamlılığı olan hizmet içi eğitimlerin gerekli olduğu düşünülmektedir. Öğretmen adaylarının eğitimi de, göze çarpan diğer bir öneri olmuştur. Eğitim fakültelerinden mezun olacak adayların mülteci öğrencilerin eğitimi konusunda, mesleki ve kişisel becerilerinin geliştirilmesi önerilmektedir (Cırıt-Karaağaç & Güvenç, 2019). Erdem de (2017) öğretmen eğitimi programlarının mülteci öğrencilere yönelik olarak güncellenmesinin fayda sağlayacağını belirtmiştir. Amaç ve Yaşar'ın (2018) çalışmasında elde ettiği bulgulara, öğretmen yetiştiren kurumlarda sığınmacı eğitimi üzerine dersler, seminerler ve kurslar verilmesi ve öğretmen adaylarının bu öğrencilere eğitim verme konusunda daha donanımlı olarak yetişmesi ve bu konuda gerekli düzenlemelerin yapılması önerilmektedir. Bu önerilerin sıkça karşımıza çıkmasının sebebi, yabancı uyruklu öğrencilerin Türk eğitim sisteminde yer almaya devam edecekleri düşüncesi olabilir.

Öğrencilerin eğitime uyumlarında aile çok önemlidir. Bu bağlamda, yabancı uyruklu velilere eğitim seminerlerinin verilmesi dikkat çeken önerilerden biri olmuştur. Ailelerin okullarla iş birliğini sağlamak ve çocuklarının eğitimlerinde üstlerine düşen görevleri yapabilmelerine yardımcı olmak için ailelere yönelik seminer ve okul etkinlikleri düzenlenmesini önerilmiştir (Güngör & Şenel, 2018; Sarıtaş vd., 2016). Sarier'in (2020) çalışmasının ailesel sorunlara çözümler temasında, sığınmacı çocukların ebeveynlerine Türkçe dil eğitimi verilmesine ek olarak bu kültüre ait toplum kurallarının öğretileceği eğitimlerin verilmesi önerisi bulunmaktadır. Yabancı uyruklu öğrencilerin velileri için seminerler düzenlenerek Türk kültürü ve Türk eğitim sistemi hakkında bilgiler verilmesinin, velilerin ve öğrencilerin okula ve topluma uyumunu sağlamada faydalı olacağı düşünülmektedir.

Eğitim sisteminin girdilerinden biri öğrencidir. Dolayısıyla yabancı uyruklu öğrencilere eğitim de en fazla karşılaşılan önerilerden biri olmuştur. Bu öğrencilerin uyum problemi, dil sorunundan sonra karşılaşılan diğer önemli sorunlardan biridir. Bu bağlamda öğrencilere uyum programı hazırlanması, rehberlik ve psikolojik danışmanlık desteği verilmesi önerilmiştir (Delen & Ercoşkun, 2019). Güngör ve Şenel (2018) öğrencilere uygun okula uyum programları geliştirilebilir önerisinde bulunurken; İmamoğlu ve Çalışkan (2017), şiddeti yaşamış, alıştığı yerden göç etmiş ve yabancı bir yere yerleşmiş bu çocukların olumsuz davranışlarını önleyebilmek için uyum sağlama çalışmaları yapılmasını önermişlerdir. Sarier'in (2020) meta sentez çalışmasında da, yapısal sorunlara çözümler teması içerisinde oryantasyon eğitimi ile ilgili öneriler bulunmaktadır. Bu bağlamda yabancı uyruklu öğrencilerin okula uyumunun sağlanmasının, sorunların en aza indirilmesi açısından önemli ve gerekli olduğu söylenebilir.

İncelenen çalışmalarda en sık karşılaşılan önerilerden biri de paydaşların işbirliği içinde olması (MEB - okullar - üniversiteler - STK) olmuştur. Sonuçlar tablosunda da MEB - okul işbirliği

sorunlarının olması bu öneriyi beraberinde getirmiştir. Paydaşların içerisinde öğrenciler ile en yakın temasta olan öğretmenler ve okul yöneticileri önemli bir yere sahiptir. Sınıfında yabancı uyruklu öğrenci bulunan tecrübeli öğretmenlerin diğer öğretmenlerle deneyimlerini paylaşması, sorunların çözümünde öğretmen, rehberlik servisi ve idarenin birlikte çalışması, öğretmenlerin konu ile ilgili akademik çalışmalardan yararlanması, MEB ve STK gibi ilgili kuruluşlarla toplantılar düzenlenmesi bu kapsamda öne çıkmaktadır. Göçer vd. (2020), İl ve İlçe Milli Eğitim Müdürlükleri'nin zümre öğretme kurulu toplantıları yaparak, mülteci öğrencisi olan sınıf öğretmenlerinin deneyimlerini paylaşabilecekleri ortamların oluşturulabileceğini belirtmişlerdir. İmamoğlu ve Çalışkan (2017), valiliklerin koordinasyonunda, ilgili kurum ve Sivil Toplum Kuruluşlarının katılımı sağlanarak yılda en az bir defa toplantı düzenlenmesi gerektiğini ifade etmişlerdir. İşbirliği kodunda diğer önemli bir öneri ise yabancı uyruklu velilerle iletişim (okul-aile işbirliği) olmuştur. Sonuçlar tablosunda okul-aile işbirliği sorunları dikkat çekmektedir. Önerilerde de okul aile işbirliğinin önemli bir yer tutması bulguları desteklemektedir. Agcadağ-Çelik (2019), okullarda düzenlenen veli toplantılarının arttırılmasını ve veli-öğretmen işbirliğine daha fazla önem verilmesini önermiştir. Benzer şekilde Dinler ve Hacıfazlıoğlu (2020), öğretmen ve velilerin bir araya geleceği etkinliklerin düzenlenmesini önermişlerdir. Tümkaya ve Çopur (2020), Suriyeli öğrencilerin bulunduğu okullardaki rehber öğretmen ve müdür yardımcılarının birinin, öğrenci aileleriyle koordinasyonun sağlanmasında ve aile katılım çalışmalarının aktif hale getirilmesinde görevlendirilmesini önermişlerdir. Paydaşların (öğrenci, öğretmen, veli, okul idarecileri ve diğer kurumlar) bilgilendirilmesi ve paydaşlar arasındaki iletişim ağlarının güçlendirilmesi de öneriler arasındadır (Amaç & Yaşar, 2018). Elde edilen bulgular ışığında, yabancı uyruklu öğrencilerin eğitiminde paydaşların işbirliği içinde olması, okullarda yaşanan ve yaşanabilecek sorunların çözümüne ve öğrencilerin topluma daha hızlı entegre olmasına yardımcı olacağı söylenebilir.

Yabancı uyruklu öğrencilere destek kodunda en fazla öne çıkan öneri yabancı uyruklu öğrencilere rehberlik ve psikolojik danışmanlık desteği olmuştur. Sorunlar ile ilgili bulgulara bakıldığında başta psikolojik sorunlar olmak üzere birçok sorunda rehberlik servisinin desteğine ihtiyaç duyulacağı söylenebilir. Baysal ve Çimşir (2020), yabancı uyruklu öğrencilerin okul ortamında yaşayabilecekleri sorunlara çözüm getirebilme becerilerinin geliştirilmesi için rehberlik faaliyetleri sağlanmasını önermişlerdir. Türk okullarında eğitim alan Suriyeli öğrencilerin psikolojik desteğe ihtiyaç duydukları ve bu konuda imkânlar sunulması gerektiği ifade edilmektedir (Amaç & Yaşar, 2018). Bu bağlamda, yabancı uyruklu öğrenciler üzerinde savaşın ve zorunlu göç sürecinin yıkıcı etkilerinin ortaya çıkardığı travmaları bertaraf etmek adına okul rehberlik servisinin desteğinin önemli olduğu söylenebilir. Bu öğrencilere diğer bir destek önerisi ise sosyal ve ekonomik destek olmuştur. Sorunlar ile ilgili bulgulara da sosyal ve ekonomik sorunların öne çıkması bu bulguyu destekler niteliktedir. Literatürdeki çalışmalarda da benzer öneriler bulunmaktadır (Sarier, 2020). Sosyal ve ekonomik sorunlar, öğrencinin eğitim hayatını zorlaştıran etkenler olarak düşünülebilir.

Yabancı uyruklu öğrencilere sunulacak sosyal ve ekonomik desteğin öğrencilerin eğitim hayatının devamlılığına önemli bir katkı sağlayacağı söylenebilir.

Öğrencilerin öğrenme ortamlarına yönelik de öneriler yapılmıştır. Öğrenme ortamı zenginleştirilmesi kodunda dikkat çeken öneriler; yabancı uyruklu öğrencilere farklı müfredat (program) geliştirilmesi, yabancı uyruklu öğrenciler için daha çok görsel/işitsel materyaller sağlanması ve yabancı uyruklu öğrencilere uygun ders kitapları basılması olmuştur. Kardeş ve Akman (2019) mültecilerin eğitime yönelik çok kültürlü bir müfredat geliştirilmesini önermişlerdir. Gültutan ve Kan (2019) çalışmasında mülteci öğrenciler için ayrı bir öğretim programının hazırlanması ve bu programa uygun ders kitaplarının yazılmasının gerektiğini belirtmiştir. İrban (2020), derslerde anlaşılabilirliği artırmak için daha somut materyaller kullanılmasını önermiştir. Dönüş-Coşgun ve Karamustafaoğlu (2017) ise derslerde daha çeşitli görsel ve işitsel materyallere yer verilmesinin kavramların doğru olarak öğrenilmesine ve algılanmasına yardımcı olacağını belirtmiştir. Yabancı uyruklu öğrenciler için ayrı müfredat, kitap ve materyal önerilmesinin sebebi öğrencilerin çoğunun okullarda uygulanan müfredata uyum sağlayamaması, derslerde zorlanması ve akademik olarak başarısız olması olabilir.

Farklılıklara saygı / kapsayıcılık kodunda öne çıkan öneriler; yabancı uyruklu ve Türk öğrencilerin kaynaşması, yabancı uyruklu ve Türk velilerin kaynaşması, sığınmacılar ve göç hakkında kapsamlı bilgilendirme önerileri olmuştur. Sorunlara yönelik bulgularda da öne çıkan kültürel farklılıklar ile ilgili sorunları en aza indirmek bu önerilerle mümkün olabilir. Yabancı uyruklu ve Türk velilerinin tanışıp iletişimlerini artırmaya yönelik okul etkinlikleri (Sarıtaş vd., 2016) ve seminerlerin düzenlenmesi (Güngör & Şenel, 2018); yabancı ve Türk öğrencilerin kültürel ve sportif etkinliklerle kaynaştırılması (Delen & Ercoşkun, 2019) önerilerden bazılarıdır.

Okul ve sınıflar için gerekli önlemler kodunda dikkat çeken öneriler; okullara tercüman verilmeli, yabancı uyruklu öğrencilerin mahalle/semtlere, okullara ve sınıflara dağılımı adil olmalı ve yasal düzenlemeler (mevzuat) yapılmalı önerileri olmuştur. Demir, Özdemir ve Köse (2020), okullar ve sınıflar arasındaki homojen yapıyı korumak adına Suriyeli öğrencilerin dengeli şekilde dağıtılmasını önermişlerdir. Tümkeya ve Çopur (2020), Suriyeli öğrenci sayısına bakılmaksızın, Suriyeli öğrencisi bulunan tüm okullarda tercüman olmasını belirtmişlerdir. Kara ve Özenç (2020) ise Suriyeli öğrencilerin okula düzenli devamını sağlamak için yasal düzenlemeler yapılması gerektiğini ifade etmişlerdir. Bu önerilere bakıldığında öğrenciler okullara kabul edilirken dil bilme şartı aranmadığı için öğrenci ve velilerle iletişim kurabilmek adına tercüman desteği geçici bir çözüm olarak düşünülebilir. Yabancı uyruklu öğrencilerin okullara ve mahallelere dengeli dağıtılmamasının, okulda bulunan diğer öğrenciler, veliler ve öğretmenler için daha fazla sorun yaratacağı düşünülmektedir. Ayrıca yabancı uyruklu öğrenciler için mevzuatta bulunan eksikler uygulamada problemlere neden olabilmektedir.

Bütün bu çalışmalardaki sonuçlar ışığında, araştırmacılara en fazla farklı örneklem gruplarıyla çalışma önerilmiştir. Çalışılması önerilen örneklem grubu içerisinde yabancı uyruklu öğrenciler, öğretmenler ve yabancı uyruklu veliler göze çarpmaktadır. Az da olsa idareciler ve akademisyenler ile çalışma yapılması da önerilmiştir. Yabancı uyruklu öğrenciler ile çalışma önerisinde, incelenen araştırmalar genellikle Suriyeli öğrenciler ile yapılmış olduğu için farklı uyruktaki öğrencilerle de çalışma yapılabileceği düşünülmüş olabilir. Örnekleme göre dağılım tablosunda öğretmenler ile yapılan çalışmalar çoğunlukta olmasına rağmen araştırmacılara yine öğretmenlerle çalışılması önerilmiştir. Bunun sebebi farklı branşlarda ya da daha geniş öğretmen kitlesiyle çalışma fikri olabilir. Veliler ve idareciler ile çok az çalışma mevcuttur. Akademisyenler ile yapılmış bir çalışmaya da rastlanmamıştır. Bu gruplarla çalışmalar yapılmasının literatüre katkı sağlayacağı söylenebilir. Bununla birlikte, farklı kademelerde (okulöncesi, ortaokul, lise, üniversite) ya da yine ilkokul kademesinde fakat farklı illerde, farklı okullarda, farklı sınıf seviyelerinde ve daha geniş örneklem grubuyla çalışmalar önerilmiştir. Çalışmalarda farklı yaklaşımların kullanılması da diğer bir öneridir. En fazla nitel, en az ise karma yaklaşım önerilmiştir. İncelenen araştırmaların büyük çoğunluğu nitel yaklaşımı benimsemesine rağmen yine nitel çalışmaların önerilmesi konuyu derinlemesine inceleme fırsatı verdiği için olabilir. İncelenen araştırmalarda nicel ve karma yöntemle yapılmış daha az çalışma olduğu için bu yöntemlerle yapılacak çalışmaların literatüre katkı sağlayacağı söylenebilir. Deneysel çalışmaların önerilmesi de bu durumu desteklemektedir. Önerilerden bir diğeri ise meta sentez çalışması olmuştur. İncelenen çalışmalarda sadece ilkokul kademesi için yapılmış bir meta sentez çalışmasına rastlanmamıştır, bu nedenle meta sentez yöntemi ile yapılacak çalışmaların alanyazına katkı sağlayacağı düşünülebilir.

6. SONUÇLAR VE ÖNERİLER

Bu bölümünde elde edilen bulguların analizi doğrultusunda ortaya çıkan sonuçlar ve bu sonuçlara yönelik yapılmış öneriler sunulmuştur.

6. 1. Sonuçlar

- İlkokullarda eğitim alan yabancı uyruklu öğrenciler ile ilgili 2012-2020 yılları arasında en çok çalışma 2020 yılında, en az çalışma ise 2015 yılında yayımlanmıştır. 2015 yılına kadar konu ile ilgili makaleye rastlanmamıştır. Çalışmalar 2015 yılından itibaren düzenli olarak artmıştır.
- Çalışmalar 60 farklı dergide yayınlanmıştır. En fazla çalışmaya rastlanan dergilerin Kastamonu Eğitim ve Turkish Studies-Education Dergileri olduğu belirlenmiştir.
- İncelenen araştırmalarda en çok kullanılan anahtar kelimelerin sırasıyla; Suriyeli öğrenci, Sınıf öğretmeni, Mülteci öğrenci, Göç, Mülteci, Yabancı uyruklu öğrenci ve İlkokul olduğu tespit edilmiştir.
- Çalışmada incelenen makalelerin araştırma yöntemlerine bakıldığında en fazla nitel yöntemin, en az ise karma yöntemin kullanıldığı görülmüştür.
- Çalışmada incelenen makalelerde en çok tercih edilen araştırma desenleri, durum çalışması (case study) ve fenomenoloji (olgubilim) olmuştur.
- Çalışmaların örneklem dağılımına bakıldığında en fazla öğretmenler ile çalışıldığı görülmüştür. Öğretmen adayları (sınıf öğretmeni) ile yürütülen çalışmalar ise çok azdır.
- Araştırmalarda en fazla kullanılan veri toplama aracı görüşme formu olmuştur. Görüşme formlarının büyük bir kısmını ise yarı yapılandırılmış görüşme formu oluşturmaktadır. Test ise en az kullanılan veri toplama aracıdır.
- İncelenen çalışmaların amaçları, sorunlar ve çözüm önerilerini belirlemek üzerine yoğunlaşmıştır. Sorunlar ve çözüm önerilerinden sonra en çok görüş ve düşünce almak amacıyla çalışmalar yapılmıştır. En az karşılaşılan amaçlar ise yazma becerisi özyeterliliğini belirlemek, dil becerisini geliştirmek, pedagojik yaklaşımları belirlemek ve akran öğretiminin etkisini incelemektir.
- Çalışmalardan elde edilen sonuçlarda, sorunlara yönelik sonuçlar ve tutum belirlemeye yönelik sonuçlar üzerine yığılma görülmüştür. Sorunlara yönelik sonuçlarda en fazla karşılaşılan sorun dil ve iletişim sorunu olmuştur. Tutum ile ilgili sonuçlarda ise en çok, öğretmenlerin mülteci öğrencilere yönelik tutumlarının olumlu ve yüksek seviyede olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

- Çalışmalarda ortaya konan öneriler ise elde edilen sonuçlara ve araştırmacılara yönelik olmak üzere iki grupta toplanmıştır. Sonuçlar ile ilgili en çok yabancı uyruklu öğrenciler için dil eğitimi önerilmiştir. Araştırmacılara ise yabancı uyruklu öğrenciler ile daha fazla çalışma (farklı seviyede, farklı ilde, farklı sayıda) yapmaları önerilmiştir.

6. 2. Öneriler

6. 2. 1. Araştırma Sonuçlarına Yönelik Öneriler

1. Araştırmalarda örneklem kitlesini çoğunlukla öğretmenler oluşturmuştur. Yabancı uyruklu ve Türk öğrenciler, bu öğrencilerin aileleri, okul yöneticileri, ilkokullardaki branş öğretmenleri ile daha fazla çalışma yapılması duruma diğer paydaşlar açısından da bakmaya yardımcı olacak, sorunları bir çok yönüyle görmeyi sağlayacaktır.
2. Öğretmen adayları ile daha fazla çalışma yapıp yabancı uyruklu öğrenciler ile ilgili farkındalıkları tespit edilmeli, bu alanla ilgili dersler hizmet öncesi dönemde eğitimlerine dahil edilmeli ve öğretmen adaylarının yabancı uyruklu öğrencilerin bulunduğu okullarda deneyim kazanmaları sağlanmalıdır.
3. İncelenen çalışmalarda nitel veri toplama araçlarından en fazla görüşme formu ile veri toplanmıştır ve görüşmeler çoğunlukla öğretmenler ile yapılmıştır. Yabancı uyruklu öğrencilerin büyük çoğunluğunun dil bilmediği düşünüldüğünde, ilkokul öğrencilerinin yaşları da göz önüne alındığında gözlem ve doküman inceleme gibi nitel veri toplama araçlarının ilkokul öğrencileri ile çalışmalarda daha işlevsel olacağı düşünülmektedir. Böylece öğrenciler ile daha fazla çalışma yapılabilecektir.
4. Araştırmalarda nicel çalışmaların daha az olduğu görülmüştür. Nitel çalışmalar durumu derinlemesine incelemeye fırsat vermektedir fakat anket ve ölçek gibi nicel veri toplama araçları daha büyük örneklem grupları ile çalışma imkanı sunacağı için farklı anket ve ölçekler geliştirilip daha fazla nicel çalışma yapılabilir.
5. Araştırmaların amaçlarına bakıldığında sorunlar ve çözüm önerine yönelik pek çok çalışmaya rastlanmıştır. Bundan sonraki çalışmalarda ise bu çözüm önerilerinin uygulanması ve sonuçlarının görülmesine yönelik deneysel araştırmaların yürütülmesi önerilebilir.
6. Araştırma sonuçları okullardaki en büyük sorunun dil ve iletişim olduğunu göstermiştir. Bu nedenle yabancı uyruklu öğrencilerin sınıflara kaydedilmeden önce mutlaka dil eğitimi alması ve eğitimin sonunda yeterli dil seviyesine ulaştığında sınıflara kaydının yapılması önerilebilir.

6. 2. 2. İleride Yapılacak Çalışmalara Yönelik Öneriler

1. İlkokullarda yabancı uyruklu öğrenciler ile ilgili betimsel analiz çalışmaları düzenli olarak tekrarlanıp araştırma eğilimleri belirlenebilir.
2. Diğer öğretim kademeleri için de (okul öncesi, ortaokul, lise) betimsel içerik analizi çalışmaları yapılabilir.
3. İlkokullarda yapılan nitel araştırmalar ile ilgili meta-sentez çalışmaları yapılabilir.
4. Yeni bir uygulama olan yabancı uyruklu öğrenciler için uyum sınıfları ile ilgili çalışmalar yapılabilir.

7. KAYNAKLAR

- Avrupa Birliği Türkiye Delegasyonu. Türkiye'deki mülteciler için mali yardım programı: AB 70,000 Suriyeli mülteci çocuğun eğitimine yatırım yapıyor. [https://www.avrupa.info.tr/tr/news/turkiyedeki-multeciler-icin mali-yardim-programi-ab-70000-suriyeli-multeci-cocugun-egitimine adresinden 22.12.2021 tarihinde erişilmiştir.](https://www.avrupa.info.tr/tr/news/turkiyedeki-multeciler-icin-mali-yardim-programi-ab-70000-suriyeli-multeci-cocugun-egitimine-adresinden-22.12.2021-tarihinde-erisilmistir)
- Agcadağ Çelik, İ. (2019). Sınıf öğretmenleri gözünden Suriyeli mülteci çocuklar, *Journal of International Social Research*, 12(66), 662-680.
- Alan, Y. (2021). İlgili çalışmalardan hareketle Suriyelilere Türkçe öğretiminde karşılaşılan sorunlar. *Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 52, 119-146.
- Akyıldız, S. (2018). Yabancı uyruklu öğrencilerin devam ettiği okullardaki sınıf öğretmenlerinin çok kültürlü yeterlik algıları ile demokratik değerleri arasındaki ilişki. *Eğitim ve Bilim*, 43(195), 151-165.
- Amaç, Z., & Yaşar, M. R. (2018). İlk ve ortaokullardaki Suriyeli öğrencilerin eğitimi: Türkiye’de yapılan akademik çalışmalar üzerine sistematik bir inceleme. *Akademik Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 6(85), 417-434.
- Başar, M., Akan, D., & Çiftçi, M. (2018). Mülteci öğrencilerin bulunduğu sınıflarda öğrenme sürecinde karşılaşılan sorunlar. *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 26(5), 1571-1578.
- Baysal, Z. N., & Çimşir, S. (2020). Türkiye’ye göç ile gelen uluslararası ilkökul öğrencilerinin kendi perspektiflerinden okulda arkadaşlarıyla yaşadıkları sorunlar ve çözüm önerileri. *Akdeniz Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 3(2), 71-87.
- Birleşmiş Milletler Uluslararası Çocuklara Yardım Fonu [UNICEF]. (2019). *Türkiye’de geçici koruma altındaki çocukların eğitime ilişkin istatistik raporu*. <https://www.unicef.org/turkey/raporlar/t%C3%BCrkiyede-ge%C3%A7ici-koruma-alt%C4%B1ndaki-%C3%A7ocuklar%C4%B1n-e%C4%9Fitimine-ili%C5%9Fkin-istatistik-raporu-2020-2022> adresinden 07. 01. 2022 tarihinde erişilmiştir.
- Bozan, İ. (2014). *Türkiye’de iç göç hareketleri ve göçün eğitim üzerindeki etkisi: Bir durum çalışması* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Akdeniz Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Antalya.
- Bulut, S., Kana-Soysal, Ö., & Gülçiçek, D. (2018). Suriyeli öğrencilerin Türkçe öğretmeni olmak: Suriyeli öğrencilerin eğitiminde karşılaşılan sorunlar. *Uluslararası Türkçe Edebiyat Kültür Eğitim Dergisi*, 7(2), 1210-1238.
- Cırtı-Karaağaç, F., & Güvenç, H. (2019). Resmi ilkökullara devam eden Suriyeli mülteci öğrencilerin eğitim sorunları. *OPUS Uluslararası Toplum Araştırmaları Dergisi*, 11(18), 530-568.
- Ciğerci, F. M., & Güngör, F. (2016). Sınıf öğretmenlerinin bakış açısından yabancı uyruklu ilkökul öğrencilerinin yaşadığı sorunlar (Bilecik İli Örneği). *Journal of Education and Future*, 10, 137-164.

- Coşkun, İ., & Emin, M. N. (2016). *Suriyelerin eğitiminde yol haritası: Fırsatlar ve zorluklar*. Ankara: SETA Yayınları.
- Çalık, M., & Sözbilir, M. (2014). İçerik analizinin parametreleri. *Eğitim ve Bilim*, 39(174), 33-38.
- Delen, A., & Ercoşkun, M. H. (2020). Yabancı uyruklu öğrencilerin bulunduğu ilkokullarda istenmeyen öğrenci davranışlarının nicel açıdan incelenmesi. *Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 17(2), 572-599.
- Demir, B., Özdemir, S., & Köse, A. (2020). İlköğretim kademesine Suriyeli öğrencilerin katılması ile oluşan disiplin sorunları hakkında yönetici görüşleri. *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 54, 311-335.
- Dinler, C., & Hacıfazlıoğlu, Ö. (2020). Mülteci çocukların ilköğretime uyum süreçleri: Tekirdağ ilinin bir okulundaki öğretmenlerin ve yöneticilerin deneyimleri. *Anemon Muş Alparslan Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 8(6), 1717-1728.
- Direk, A., & Dilber, Y. (2020). İlkokul müdürlerinin bakış açısıyla kapsayıcı eğitim. *International Social Sciences Studies Journal*, 6(57), 754-767.
- Dolapcı, E., & Kavgacı, H. (2020). Öğretmenlerin çok kültürlü öz yeterlik algısı ve okul iklimi ile mülteci öğrencilere yönelik tutumları arasındaki ilişkilerin incelenmesi. *Marmara Üniversitesi Atatürk Eğitim Fakültesi Eğitim Bilimleri Dergisi*, 52(52), 687-706.
- Dönüş-Coşgun, Ö., & Karamustafaoğlu, O. (2017). İlkokul üçüncü ve dördüncü sınıf mülteci öğrencilerin madde kavramına ilişkin düşünceleri. *Sakarya University Journal of Education*, 7(3), 525-540.
- Ekici, S., & Tuncel, G. (2016). Göç ve insan. *Birey ve Toplum Sosyal Bilimler Dergisi*, 5(1), 9-22.
- Emin, M. N. (2016, Şubat). Türkiye'deki Suriyeli çocukların eğitimi: Temel eğitim politikaları. http://file.setav.org/Files/Pdf/20160309195808_turkiyedeki-suriyeli-cocuklarin-egitimi-pdf.pdf adresinden 07.01.2022 tarihinde erişilmiştir.
- Erdem, C. (2017). Sınıfında mülteci öğrenci bulunan sınıf öğretmenlerinin yaşadıkları öğretimsel sorunlar ve çözüme dair önerileri. *Medeniyet Eğitim Araştırmaları Dergisi*, 1(1), 26-42.
- Ergen, H., & Şahin, E. (2019). Sınıf öğretmenlerinin Suriyeli öğrencilerin eğitimi ile ilgili yaşadıkları problemler. *Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 16(44), 377-405.
- Ekiz, D. (2017). *Bilimsel araştırma yöntemleri*, 5. Baskı, Ankara: Anı Yayıncılık.
- Gencer, T. E. (2017). Göç ve eğitim ilişkisi üzerine bir değerlendirme: Suriyeli çocukların eğitim gereksinimi ve okullaşma süreçlerinde karşılaştıkları güçlükler. *Journal of International Social Research*, 10(54), 838-851.
- Gencer, T. E., & Mert-Özkan, Y. (2017, Mayıs). *Göç eden çocukların kayıp nesil olmalarını engellemek: Suriyeli çocukların eğitim sistemi üzerinden entegrasyonu ve okul sosyal hizmeti uygulamaları, sosyal sorunlar ve sosyal hizmetin geleceği*. Uluslararası Sosyal Hizmet Kongresi (USHK17), Hacettepe Üniversitesi, Ankara.

- Göç İdaresi Genel Müdürlüğü [GİGM]. (2021). <https://www.goc.gov.tr/gecici-koruma5638> adresinden 07.01.2022 tarihinde erişilmiştir.
- Göçer, V., Özer, S., & Ürünibrahimoğlu, M. (2020). Sınıf öğretmenlerinin Suriyeli mülteci öğrencilere yönelik tutumlarının hizmet içi eğitim bağlamında incelenmesi: Bir karma yöntem araştırması. *İnönü Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Dergisi*, 7(14), 24-41.
- Göksu, M. (2020). Afganistan uyruklu ilkokul öğrencilerinin gözüyle vatanseverlik. *Değerler Eğitimi Dergisi*, 18(39), 33-63.
- Gülceğül, S. (2020). *Sınıfında mülteci öğrenci olan sınıf öğretmenlerinin yaşadığı problemlerin incelenmesi* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Kırıkkale Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kırıkkale.
- Gültutan, S., & Kan, M. O. (2019). Türkiye’de ilkokulda öğrenim gören Suriyeli öğrencilerin yazma becerisine ilişkin öğretmen görüşleri. *Okuma Yazma Eğitimi Araştırmaları*, 7(2), 71-86.
- Gülüm, K., & Akçalı, H. (2017). Balıkesir’deki mülteci çocukların eğitim sorunları. *Yüzüncü Yıl Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, Afro Avrasya Özel Sayısı 1(1), 1302-6879.
- Güneş, G. (2012). *Çocuk hakları açısından Türkiye’deki sığınmacı çocuklar: çeçen çocukları örneği* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Yalova Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yalova.
- Güngör, F., & Şenel, E. A. (2018). Yabancı uyruklu ilkokul öğrencilerinin eğitim- öğretiminde yaşanan sorunlara ilişkin öğretmen ve öğrenci görüşleri. *Anadolu Journal of Educational Sciences International*, 8(2), 124-173.
- Güzel, S. (2013). “Göçmen çocuklar ve Denizli’de yaşam koşulları”. *Hacettepe Üniversitesi Sosyolojik Araştırmalar E-Dergisi*, 1-36.
- Han, T. (2010). *Göç eden ailelerin çocuklarının eğitim ve öğretimde karşılaştıkları uyum sorunları* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Ankara Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- İmamoğlu, H. V., & Çalışkan, E. (2017). Yabancı uyruklu öğrencilerin devlet okullarında ilkokul eğitimine dair öğretmen görüşleri: Sinop ili örneği. *Karabük Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 7(2), 529-546.
- İnsan Hakları Araştırmaları Derneği [İHAD]. (2011). 2010 Türkiye iltica ve sığınma hakkı raporu <https://www.multeci.org.tr/wp-content/uploads/2016/10/2010-Turkiye-Iltica-ve-Siginma-Hakki-Raporu-IHAD.pdf> adresinden 17.12.2021 tarihinde erişilmiştir.
- İrban, H. (2020). Okul yöneticisi ve öğretmenlerin farklı ülkelerden (kültürlerden) gelen öğrenciler için yönetsel ve öğretimsel yeterlilikleri. *TURAN Stratejik Araştırma Merkezi Uluslararası Bilimsel Hakemli Dergi*, 12(48), 426-451.
- Kara, M., Şahin, S., & Kapat, S. (2020). Yabancı uyruklu öğrencilerin Türkçe öğrenme sürecinde akran öğretiminin etkisi: Deneysel bir çalışma. *OPUS Uluslararası Toplum Araştırmaları Dergisi*, 16 (Eğitim ve Toplum Özel sayısı), 5974-5994.

- Kara, M., & Özenç, M. (2020). A multidimensional approach to the problems experienced by the classroom teachers with syrian students in their classes. *International Journal of Progressive Education*, 16(6), 184-201.
- Kara, P., & Korkut, R. (2010). Türkiye’de göç, iltica ve mülteciler. *Türk İdare Dergisi*, 2(1), 153-162.
- Karakuş, E. (2006). *Göç olgusu ve eğitime olumsuz etkileri (Sultanbeyli örneği)* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Sakarya Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Sakarya.
- Kardeş, S., & Akman, B. (2019). Suriyeli mültecilerin eğitimine yönelik öğretmen görüşleri. *İlköğretim Online*, 17(3), 0-0.
- Kasa-Ayten, B., & Köse, İ. (2020). Sınıf öğretmenlerinin yabancı uyruklu öğrencilere yönelik tutumları ile kültürlerarası duyarlılık düzeyleri arasındaki ilişki. *İnönü Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Dergisi*, 7(14), 56-78.
- Kaşkaya, A., Calp, Ş., & Çapar, T. (2019, Ekim). *İlkokul 4. sınıf öğrencilerinde “öteki” algısı*. 18. Uluslararası Sınıf Öğretmenliği Eğitimi Sempozyumu'nda sunulmuş bildiri, Hatay Mustafa Kemal Üniversitesi, Antalya.
- Kılınç, A.Ç., & Ünver, T. (2019, Mayıs). *Mülteci öğrencilerle çalışan sınıf öğretmenlerinin deneyimlerinin incelenmesi*. 14. Uluslararası Eğitim Yönetimi Kongresi Tam Metin Bildiriler Kitabı, 69-76, İzmir.
- Kıral, B. (2020). Nitel bir veri analizi yöntemi olarak doküman analizi. *Siirt Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 8(15), 170-189.
- Kiremit, R. F., Akpınar, Ü., & Tüfekçi-Akcan, A. (2018). Suriyeli öğrencilerin okula uyumları hakkında öğretmen görüşleri. *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 26(6), 2139-2149.
- Koçoğlu, A., & Yanpar-Yelken, T. (2018). Suriyeli öğrencilere Türkçe dil becerileri kazandırma sürecinde ilköğretim türkçe dersi öğretim programları ile ilgili öğretmen görüşleri. *Eğitimde Nitel Araştırmalar Dergisi*, 6(2), 131-160.
- Köse, N., Bülbül, Ö., & Uluman, M. (2019). Sınıf öğretmenlerinin mülteci öğrencilere yönelik tutumlarının çeşitli değişkenler açısından incelenmesi. *Journal of Continuous Vocational Education and Training*, 2(1), 16-29.
- Kultaş, E. (2017) *Türkiye’de bulunan eğitim çağındaki Suriyeli mültecilerin eğitimi sorunu: Van ili örneği* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Yüzüncü Yıl Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Van.
- Kuzu-Jafari, K., Tonga, N., & Kışla, H. (2018). Suriyeli öğrencilerin bulunduğu sınıflarda görev yapan sınıf öğretmenlerinin görüşleri ve uygulamaları. *Academy Journal of Educational Sciences*, 2(2), 134-146.
- Küçüköğlu, A., & Ozan, C. (2013). Sınıf öğretmenliği alanındaki lisansüstü tezlere yönelik bir içerik analizi. *Uluslararası Avrasya Sosyal Bilimler Dergisi*, 4(12), 27-47.

- Külekçi-Akyavuz, E., Gezeroğlu, E., & Toma, Ş. G. (2020). Suriyeli öğrencilerin eğitiminde karşılaşılan sorunlarla ilgili okul yöneticilerinin görüşleri. *Uluslararası Eğitim Araştırmacıları Dergisi*, 3(1), 1-15.
- Milli Eğitim Bakanlığı [MEB]. (2014). Temel Eğitim Genel Müdürlüğü. 2014/21 sayılı yabancılara yönelik eğitim-öğretim hizmetleri genelgesi, http://mevzuat.meb.gov.tr/html/yabyonegiogr_1/yabyonegiogr_1.html adresinden 17.12.2021 tarihinde erişilmiştir.
- Milli Eğitim Bakanlığı [MEB]. (2015). MEB Stratejik Plan (2015-2019). http://sgb.meb.gov.tr/meb_iys_dosyalar/2015_09/10052958_10.09.2015sp17.15imzasz.pdf adresinden 17.12.2021 tarihinde erişilmiştir.
- Milli Eğitim Bakanlığı [MEB]. (2016a). MEB ile AB Türkiye delegasyonu arasında proje anlaşması. <http://www.meb.gov.tr/meb-ile-ab-turkiye-delegasyonu-arasinda-proje-sozlesmesi-imzalandi/haber/11980/tr> adresinden 17.12.2021 tarihinde erişilmiştir.
- Milli Eğitim Bakanlığı [MEB]. (2016b). Hayat Boyu Öğrenme Genel Müdürlüğü'nün (16.05.2016 tarih ve 89505372-601 E.547077 sayılı yazı) Göç ve Acil Durum Eğitim Daire Başkanlığı'nın Kuruluşu. http://hbogm.meb.gov.tr/meb_iys_dosyalar/2016_05/18020117_gocveacildurum_egitimdb.pdf adresinden 17.12.2021 tarihinde erişilmiştir.
- Milli Eğitim Bakanlığı [MEB]. (2019). Hayat Boyu Öğrenme Genel Müdürlüğü. 2019/15 sayılı Yabancı Öğrenciler Uyum Sınıfları Genelgesi. <http://mevzuat.meb.gov.tr/dosyalar/2022.pdf> adresinden 17.12.2021 tarihinde erişilmiştir.
- Mosselson, J. (2006). Roots & routes: A re-imagining of refugee identity constructions and the implications for schooling. *Current Issues in Comparative Education*, 9(1), 20–29.
- Mülteciler Derneği. (2021, Aralık). Türkiye'deki Suriyeli sayısı Aralık 2021 <https://multeciler.org.tr/turkiyedeki-suriyeli-sayisi/> adresinden 17.12.2021 tarihinde erişilmiştir.
- Nar, B. (2008). *Göçün eğitime ve eğitim yönetimine etkileri (Dilovası örneği)*. (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Sakarya Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Sakarya.
- Özbilen, F. M., Canbulat, T., & Hamurcu, H. (2020). Öğretmenlerin çok kültürlülük algıları ile sınıf içi istenmeyen öğrenci davranışlarına yönelik tutumlarının değerlendirilmesi. *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 28(4), 1867-1881
- Özcan, A. S. (2018). Çokkültürlülük bağlamında Türkiye'nin Suriyeli öğrencilere yönelik eğitim politikası. *PESA Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 4(1), 17-29.
- Özdemir, A., & Budak, F. (2017). Göçün çocuk ruh sağlığı üzerine etkileri. *Kadem Kadın Araştırmaları Dergisi*, 3(2), 212-223.
- Özer, Y. Y., Komsuoğlu, A., & Ateşok, Z. Ö. (2016). Türkiye'deki Suriyeli çocukların eğitimi: Sorunlar ve çözüm önerileri. *Akademik Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 4(37), 76-110.
- Polat, G. (2006). *İç göçün çocuk ruh sağlığına etkisi: Antalya ili Şafak Mahallesi'nde karşılaştırmalı bir araştırma* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Hacettepe Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.

- Polat, G. (2007). İç göçün çocuk ruh sağlığına etkisi ve sosyal hizmet müdahalesi. *Toplum ve Sosyal Hizmet*, 18(1), 89-106.
- Resmi Gazete. (2013). Yabancılar Ve Uluslararası Koruma Kanunu <https://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2013/04/20130411-2.html> adresinden 17.12.2021 tarihinde erişilmiştir.
- Roxas, K. (2010). Who really wants “the tired, the poor, and the huddled masses” anyway?: Teachers’ use of cultural scripts with refugee students in public schools. *Multicultural Perspectives*, 12(2), 65-73.
- Sağlam, H. İ., & İlksen-Kanbur, N. (2017). Sınıf öğretmenlerinin mülteci öğrencilere yönelik tutumlarının çeşitli değişkenler açısından incelenmesi. *Sakarya University Journal of Education*, 7(2), 310-323.
- Saracaloğlu, C. (2014). *Göçün eğitime ve eğitim yönetimine etkileri: Turgutlu örneği* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Okan Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İzmir.
- Sarier, Y. (2020). Türkiye’de mülteci öğrencilerin eğitimi üzerine bir meta-sentez çalışması: sorunlar ve çözüm önerileri. *Eğitimde Yeni Yaklaşımlar Dergisi*, 3(1), 80-111.
- Sarıtaş, E., Şahin, Ü., & Çatalbaş, G. (2016). İlkokullarda yabancı uyruklu öğrencilerle karşılaşılan sorunlar. *Pamukkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 25(1), 208-229.
- Selçuk, Z., Palancı, M., Kandemir, M., & DüNDAR, H. (2014). Eğitim ve bilim dergisinde yayınlanan araştırmaların eğilimleri: İçerik analizi. *Eğitim ve Bilim*, 39(173), 430-453.
- Solak, E., & Çelik, S.. (2018). Türkiye’de eğitim gören mülteci öğrencilerin dilsel sorunlarının incelenmesi. *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 11(57), 425-432.
- Süzen, H. N. (2020). Mülteci öğrencilerin Türkiye algısının görsel olarak incelenmesi. *Eğitim ve İnsani Bilimler Dergisi: Teori ve Uygulama*, 11(22), 277-295.
- Şeker, B. D., & Arslan, Z. (2015). “Eğitim sürecinde mülteci çocuklar: Sosyal psikolojik bir değerlendirme”. *Kuramsal Eğitimbilim Dergisi*, 8(1), 86-105.
- Şimşir, Z., & Dilmaç, B. (2018). Yabancı uyruklu öğrencilerin eğitim gördüğü okullarda öğretmenlerin karşılaştığı sorunlar ve çözüm önerileri. *İlköğretim Online*, 17(3), 1116-1134.
- Tanrıkulu, F. (2019). Yabancılar Türkçe öğretimi sertifika programına katılan öğretmenlerin mültecilere yönelik tutumları. *Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 46(46), 380-393.
- Taşkaya, S. M., & Ersoy, G. (2016). Suriyeli sığınmacılara Türkçe öğretiminde sınıf öğretmenlerinin uygulamaları. *Çukurova Araştırmaları*, 2(1), 130-138.
- Tümekaya, S., & Çopur, E. (2020). Suriyeli ailelerin aile katılımına ilişkin öğretmen görüşleri. *Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 29(3), 368-386.
- Türk Dil Kurumu [TDK]. (2021). <https://sozluk.gov.tr/> adresinden 08.12.2021 tarihinde erişilmiştir.

- Türnüklü, A., Türk, F., Tercan, M., & Kaçmaz, Tarkan. (2020). Gruplararası tutum: Aynı sınıflarda eğitim gören, Türkiyeli ve Suriyeli ilkokul öğrencilerinin birbirlerine yönelik tutumlarına ilişkin okul psikolojik danışmanlarının deneyimleri. *Eğitimde Nitel Araştırmalar Dergisi*, 8(2), 565-598.
- UNHCR. (2021a). Birleşmiş Milletler Mülteciler Yüksek Komiserliği. <https://www.unhcr.org/tr/turkiyedeki-multeciler-ve-siginmacilar> adresinden 08.12.2021 tarihinde erişilmiştir.
- UNHCR. (2021b). Güncel Faaliyetler Eylül 2021, <https://www.unhcr.org/tr/wp-content/uploads/sites/14/2021/11/UNHCR-Turkey-Operational-Update-September-2021-TR.pdf> adresinden 08.12.2021 tarihinde erişilmiştir.
- UNHCR. (2021c). Birleşmiş Milletler Mülteciler Yüksek Komiserliği. <https://www.unhcr.org/tr/egitim> adresinden 07.01. 2022 tarihinde erişilmiştir.
- Uzun E. M., & Bütün, E. (2016). Okul öncesi eğitim kurumlarındaki Suriyeli sığınmacı çocukların karşılaştıkları sorunlar hakkında öğretmen görüşleri. *Uluslararası Erken Çocukluk Eğitimi Çalışmaları Dergisi*, 1(1), 72-83.
- Yıldırım, A., & Şimşek, H. (2018). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri*, 11. Baskı, Ankara: Seçkin Akademik ve Mesleki Yayınlar.
- Yıldız-Yılmaz, N., & Kaplan, A. (2019). Temel eğitim kademesindeki Suriyeli öğrencilerin eğitim sürecine ilişkin ebeveyn görüşlerinin değerlendirilmesi: Mardin ili örneği. *Uluslararası Karamanoğlu Mehmetbey Eğitim Araştırmaları Dergisi*, 1(1), 31-38.

8. EKLER

Ek 1. Araştırmada İncelenen Bilimsel Makaleler

1. **Agcadağ Çelik, İ. (2019).** Sınıf Öğretmenleri Gözünden Suriyeli Mülteci Çocuklar. *Journal of International Social Research*, 12(66).
2. **Akyıldız, S. (2018).** Yabancı Uyruklu Öğrencilerin Devam Ettiği Okullardaki Sınıf Öğretmenlerinin Çokkültürlü Yeterlik Algıları ile Demokratik Değerleri Arasındaki İlişki. *Eğitim ve Bilim* 2018, Cilt 43, Sayı 195, 151-165.
3. **Alkan, V., & İçen, M. (2019).** Iranian Asylum Seeker and Refugee Pupils' Experiences at a Turkish Primary School, *International Journal of Eurasian Education and Culture*, Issue: 7, pp. (266-280).
4. **Aykırı, K. (2017).** The Opinions of the Class Teachers regarding the Educational Situations of the Syrian Students in their Classes . *Turkish Journal of Primary Education* , 2 (1) , 44-56.
5. **Başar, M., Akan, D., & Çiftçi, M. (2018).** Mülteci Öğrencilerin Bulunduğu Sınıflarda Öğrenme Sürecinde Karşılaşılan Sorunlar. *Kastamonu Eğitim Dergisi*. Yıl 2018, Cilt 26, Sayı 5, Sayfalar 1571-1578.
6. **Baysal, Z., & Çimşir, S. (2020).** Türkiye'ye Göç ile Gelen Uluslararası İlkokul Öğrencilerinin Kendi Perspektiflerinden Okulda Arkadaşlarıyla Yaşadıkları Sorunlar ve Çözüm Önerileri. *Akdeniz Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi* , 3 (2) , 71-87.
7. **Boylu, E., & Işık, P. (2019).** Suriyeli Mülteci Çocuklara Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretenlerin Yaşadıkları Durumlara İlişkin Görüşleri. *Gazi Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 39(2), 895-936.
8. **Bulut, S., Kanat Soysal, Ö., & Gülçiçek, D. (2018).** Suriyeli Öğrencilerin Türkçe Öğretmeni Olmak: Suriyeli Öğrencilerin Eğitiminde Karşılaşılan Sorunlar. *Uluslararası Türkçe Edebiyat Kültür Eğitim Dergisi*, 7(2), 1210-1238.
9. **Buyurgan, S., & Usal, A. G. Y. (2018).** Türkiye'de Yaşayan Suriyeli İlkokul Öğrencilerinin "Savaş" Kavramına Yönelik Resimlerinin Analizi. *The Journal of Academic Social Science Studies*, 68, 41-54.
10. **Cırıt Karaağaç, F., & Güvenç, H. (2019).** Resmi İlkokullara Devam Eden Suriyeli Mülteci Öğrencilerin Eğitim Sorunları . *OPUS Uluslararası Toplum Araştırmaları Dergisi*, 11 (18), 530-568. DOI: 10.26466/opus.530733.
11. **Ciğerci, F.M., & Güngör, F. (2016).** Sınıf Öğretmenlerinin Bakış Açısından Yabancı Uyruklu İlkokul Öğrencilerinin Yaşadığı Sorunlar (Bilecik İli Örneği). *Journal of Education and Future* year: 2016, issue: 10, 137-164.
12. **Ciğerci, F. M., & Yıldırım, M. (2020).** Sınıfında Suriyeli öğrenci bulunan sınıf öğretmenlerinin ilk okuma yazma sürecine ilişkin görüşleri, *Turkish Studies*, 15(2), 1541-1555. <https://dx.doi.org/10.29228/TurkishStudies.40531>.
13. **Çelik, Ö. Y., & Kodan, H. (2020).** Experiences of Primary School Teachers Regarding to Teaching Turkish to Students Who Are Not Native Turkish Speakers: A Phenomenology. *International Journal of Progressive Education*, 16(6), 215-230.
14. **Çelik, S., & İşler, N. K. (2020).** Göç Mağduru Suriyeli Öğrencilerin Covid-19 Salgını Sürecindeki Öğrenme Deneyimleri. *Millî Eğitim*, Cilt: 49, Özel Sayı/2020, Sayı: 1, (783-800).
15. **Dağ, A. (2018).** Okul Sosyal Hizmeti Bağlamında İlkokula Devam Eden Sığınmacı Öğrencilerin Eğitim Başarılarını Etkileyen Faktörler. *Journal of Social And Humanities Sciences Research (JSHSR)*, 5(25), 2401-2412.

Ek 1'in devamı

16. **Delen, A., & Ercoşkun, M.H. (2019).** Yabancı Uyruklu Öğrencilerin Bulunduğu İlkokullarda İstenmeyen Öğrenci Davranışlarının Nitel Açıdan İncelenmesi. *Milli Eğitim* ,Cilt: 48 , Sayı: 223, (299-322)
17. **Delen, A., & Ercoşkun, M.H. (2020).** Yabancı Uyruklu Öğrencilerin Bulunduğu İlkokullarda İstenmeyen Öğrenci Davranışlarının Nicel Açıdan İncelenmesi. *Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 17 (2), 572-599. DOI: 10.33437/ksusbd.649281
18. **Demir, B., Özdemir, S., & Köse, A. (2020).** İlköğretim Kademesine Suriyeli Öğrencilerin Katılması İle Oluşan Disiplin Sorunları Hakkında Yönetici Görüşleri . *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi* , (54) , 311-335 .
19. **Dinler, C., & Hacıfazlıoğlu, Ö. (2020).** Mülteci Çocukların İlköğretime Uyum Süreçleri: Tekirdağ İlinin Bir Okulundaki Öğretmenlerin ve Yöneticilerin Deneyimleri. *Anemon Muş Alparslan Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi* , 8 (6), 1717-1728.
20. **Direk, A., & Dilber, Y. (2020).** “İlkokul Müdürlerinin Bakış Açısıyla Kapsayıcı Eğitim”, *International Social Sciences Studies Journal*, (e-ISSN:2587-1587) Vol:6, Issue: 57; pp:754-767.
21. **Dolapcı, E., & Kavgacı, H. (2020).** Öğretmenlerin Çok Kültürlü Özyeterlik Algısı ve Okul İklimi ile Mülteci Öğrencilere Yönelik Tutumları Arasındaki İlişkilerin İncelenmesi . *Marmara Üniversitesi Atatürk Eğitim Fakültesi Eğitim Bilimleri Dergisi*, 52 (52), 687-706.
22. **Dönüş Coşgun, Ö., & Karamustafaoğlu, O. (2017).** İlkokul Üçüncü ve Dördüncü Sınıf Mülteci Öğrencilerin Madde Kavramına İlişkin Düşünceleri. *Sakarya University Journal of Education*, 7(3), 525-540.
23. **Döş, B., Teres, M., & Gürbüz, Ç. (2019).** Çok Kültürlü Sınıf Ortamında Türk Ve Suriyeli Öğrencilerin Davranışlarının İncelenmesi, *Anadolu Türk Eğitim Dergisi*, 1(1), 1-17
24. **Eminoğlu, N., & Eminoğlu, M. (2020).** Suriyeli Mülteci Öğrenci, Okul ve Öğretmen Algılarının Karşılaştırmalı Olarak İncelenmesi . *Sosyal Bilimler ve Eğitim Dergisi*, 3 (1), 387-399. Retrieved from <https://dergipark.org.tr/tr/pub/josse/issue/54491/707154>.
25. **Er, A., & Bayındır, N. (2015).** İlkokula Giden Mülteci Çocuklara Yönelik Sınıf Öğretmenlerinin Pedagojik Yaklaşımları . *Uluslararası Sosyal ve Eğitim Bilimleri Dergisi*, 2 (4), 175-185. DOI: 10.20860/ijoses.08223.
26. **Erdem, C . (2017).** Sınıfında Mülteci Öğrenci Bulunan Sınıf Öğretmenlerinin Yaşadıkları Öğretimsel Sorunlar ve Çözüme Dair Önerileri. *Medeniyet Eğitim Araştırmaları Dergisi*, 1 (1) , 26-42.
27. **Ergen, H., & Şahin, E. (2019).** Sınıf öğretmenlerinin Suriyeli öğrencilerin eğitimi ile ilgili yaşadıkları problemler. *Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 16 (44), 377-405.
28. **Göçer, V., Özer, S., & Ürünibrahimoğlu, M. (2020).** Sınıf Öğretmenlerinin Suriyeli Mülteci Öğrencilere Yönelik Tutumlarının Hizmet İçi Eğitim Bağlamında İncelenmesi: Bir Karma Yöntem Araştırması . *İnönü Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Dergisi*, 7 (14) , 24-41.
29. **Göksu, M. (2020).** Afganistan Uyruklu İlkokul Öğrencilerinin Gözüyle Vatanseverlik. *Değerler Eğitimi Dergisi*, 18 (39) , 33-63 . DOI: 10.34234/ded.598196.
30. **Gözüküçük, M., & Kıran, H. (2016).** Anadili Türkçe olmayan ilkokul öğrencilerine ilkokuma yazma öğretiminde karşılaşılan sorunlar. *Aydın Tömer Dil Dergisi*, 1(1), 47-64.

Ek 1'in devamı

-
- 31. Gültutan, S., & Kan, M . (2019).** Türkiye’de ilkokulda öğrenim gören Suriyeli öğrencilerin yazma becerisine ilişkin öğretmen görüşleri. *Okuma Yazma Eğitimi Araştırmaları*, 7 (2), 71-86. DOI: 10.35233/oyea.648597.
-
- 32. Gülüm, K., & Akçalı, H. (2017).** Balıkesir’deki Mülteci Çocukların Eğitim Sorunları. *Yüzüncü Yıl Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi Afro-Avrasya Özel Sayısı Cilt:1 Özel Sayı:1 / ISSN: 1302-6879*
-
- 33. Güngör, F., & Şenel, E. A. (2018).** Yabancı Uyruklu İlkokul Öğrencilerinin Eğitim – Öğretiminde Yaşanan Sorunlara İlişkin Öğretmen ve Öğrenci Görüşleri. *AJESI - Anadolu Journal of Educational Sciences International*, 2018; 8(2): 124-173
-
- 34. Gürler, S. A. (2020).** Problems Encountered by Classroom Teachers in Teaching Science to Syrian Students and Suggestions for These Problems, *International Online Journal of Educational Sciences*, 12 (2), 230-252.
-
- 35. İmamoğlu, H. V., & Çalışkan, E. (2017).** Yabancı Uyruklu Öğrencilerin Devlet Okullarında İlkokul Eğitimine Dair Öğretmen Görüşleri: Sinop İli Örneği. *Karabük Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 2017, 7 (2), 529-546
-
- 36. İrban, H. (2020).** Okul Yöneticisi Ve Öğretmenlerin Farklı Ülkelerden (Kültürlerden) Gelen Öğrenciler İçin Yönetmelik Ve Öğretimsel Yeterlilikleri. *TURAN-SAM*, 12(48), 426-451.
-
- 37. Kadioğlu Ateş, H., Kanger, F., & Şimşek, Z. (2018).** Oyun Temelli Dil Beceri Programının Suriyeli Öğrencilerin Okuma Yazma Becerilerinin Gelişimine Etkisi. *Electronic Turkish Studies*, Volume 13/3, Winter 2018, p. 357-372 DOI Number: <http://dx.doi.org/10.7827/TurkishStudies.13041> ISSN: 1308-2140.
-
- 38. Kara, M., Şahin, S., & Kapat, S. (2020).** Yabancı Uyruklu Öğrencilerin Türkçe Öğrenme Sürecinde Akran Öğretiminin Etkisi: Deneysel Bir Çalışma. *OPUS Uluslararası Toplum Araştırmaları Dergisi*, 16(Eğitim ve Toplum Özel sayısı), 5974-5994.
-
- 39. Kara, M., & Ozenc, M. (2020).** A Multidimensional Approach to the Problems Experienced by the Classroom Teachers With Syrian Students in Their Classes. *International Journal of Progressive Education*, 16(6), 184-201. doi: 10.29329/ijpe.2020.280.11.
-
- 40. Kardeş, S., & Akman, B. (2019).** Suriyeli Mültecilerin Eğitimine Yönelik Öğretmen Görüşleri. *İlköğretim Online*, 17 (3) , 0-0 . DOI: 10.17051/ilkonline.2018.466333
-
- 41. Kasa Ayten, B., & Köse, İ . (2020).** Sınıf Öğretmenlerinin Yabancı Uyruklu Öğrencilere Yönelik Tutumları ile Kültürlerarası Duyarlılık Düzeyleri Arasındaki İlişki. *İnönü Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Dergisi*, 7 (14) , 56-78.
-
- 42. Kılıç Avan, Ş., & Kalenderoğlu, İ. (2019).** Yabancı Uyruklu İlköğretim Öğrencilerinin Yazma Becerisi Öz Yeterliliklerinin Belirlenmesi: Kastamonu Örnekleme . *Aydın Tömer Dil Dergisi*, 4 (1), 16-30.
-
- 43. Kılınç, F. E., Karayel, F., & Koyuncu, M. (2018).** Türk Ve Suriyeli Çocukların Göç Kavramına İlişkin Metaforlarının Belirlenmesi. *Sosyal Politika Çalışmaları Dergisi*, 18, 37-54.
-
- 44. Kırılmaz, M.C., & Öntaş, T. (2020).** Examination of Implementing Inclusive Education towards Refugees by Elementary School Teachers. *HAYEF: Journal of Education*, 17(1); 51-82.
-
- 45. Kiremit, R.F., Akpınar, Ü., & Tüfekçi Akcan, A. (2018).** Suriyeli öğrencilerin okula uyumları hakkında öğretmen görüşleri. *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 26(6), 2139-2149. doi:10.24106/kefdergi.428598.
-

Ek 1'in devamı

-
- 46. Koçoğlu, A., & Yanpar Yelken, T. (2018).** Suriyeli öğrencilere Türkçe dil becerileri kazandırma sürecinde ilköğretim Türkçe dersi öğretim programları ile ilgili öğretmen görüşleri. *Eğitimde Nitel Araştırmalar Dergisi-Journal of Qualitative Research in Education*, 6(2), 131-160.
-
- 47. Köse, N., Bülbül, Ö., & Uluman, M. (2019).** Sınıf Öğretmenlerinin Mülteci Öğrencilere Yönelik Tutumlarının Çeşitli Değişkenler Açısından İncelenmesi . *Journal of Continuous Vocational Education and Training* , 2 (1) , 16-29.
-
- 48. Kuzu Jafari, K., Tonga, N., & Kışla, H . (2018).** Suriyeli Öğrencilerin Bulunduğu Sınıflarda Görev Yapan Sınıf Öğretmenlerinin Görüşleri ve Uygulamaları . *Academy Journal of Educational Sciences* , 2 (2) , 134-146 . DOI: 10.31805/acjes.479232.
-
- 49. Külekçi Akyavuz, E., Gezeroğlu, E., & Toma, Ş. G. (2020).** Suriyeli öğrencilerin eğitiminde karşılaşılan sorunlarla ilgili okul yöneticilerinin görüşleri. *Uluslararası Eğitim Araştırmacıları Dergisi*, 3(1), 1-15.
-
- 50. Oğuz Duran, N., & Çalışkan, B. (2020).** Psikolojik iyi oluş, cinsiyet, mesleki kıdem ve okuldaki görev süresinin öğretmen kültürlerarası duyarlılığını yordamadaki rolleri. *Cumhuriyet International Journal of Education*, 9(1), 198-218. <http://dx.doi.org/10.30703/cije.560090>
-
- 51. Onbaşılı, Ü. İ. (2018).** The Comparison of Scientist Perceptions of Syrian Refugee Students and Turkish Students: Sample of Mersin Province. *Journal of Education and Future*, (14), 71-86.
-
- 52. Özbilen, F.M., Canbulat, T., & Hamurcu, H. (2020).** Öğretmenlerin çokkültürlülük algıları ile sınıf içi istenmeyen öğrenci davranışlarına yönelik tutumlarının değerlendirilmesi. *Kastamonu Education Journal*, 28(4), 1867-1881. doi: 10.24106/kefdergi.4142
-
- 53. Özenç, E., & Saat, F . (2019).** Sınıf Öğretmenlerinin Suriyeli Öğrencilerin Eğitiminde Karşılaştığı Sorunlar. *International Journal of Active Learning*, 4 (2) , 60-74.
-
- 54. Özmen, Z. K. (2020).** The problems that Syrian refugee children, class teachers and Turkish children face in the school environment from the standpoint of trainee teachers. *Educational Research and Reviews*, 15(9), 554-563.
-
- 55. Sağlam, H. İ., & İlksen-Kanbur, N. (2017).** Sınıf Öğretmenlerinin Mülteci Öğrencilere Yönelik Tutumlarının Çeşitli Değişkenler Açısından İncelenmesi. *Sakarya University Journal of Education*, Yıl 2017, Cilt 7, Sayı 2, Sayfalar 310 - 323
-
- 56. Sarıtaş, E., Şahin, Ü., & Çatalbaş, G. (2016).** İlkokullarda Yabancı Uyruklu Öğrencilerle Karşılaşılan Sorunlar. *Pamukkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi* Sayı 25/1,2016, Sayfa 208-229.
-
- 57. Solak, E., & Çelik, S. (2018).** Türkiye’de Eğitim Gören Mülteci Öğrencilerin Dilsel Sorunlarının İncelenmesi Investigation of Linguistic Challenges Faced by Refugee Students in Turkey *The Journal*, 11(57).
-
- 58. Songür, N., & Olgun, O. (2020).** Geçici Koruma Statüsündeki Suriye Kökenli Öğrencilerin Eğitim Gördükleri İlkokullarda Yaşanan Sorunlar: Ankara-Altındağ İlçesi Örneği, Üçüncü Sektör Sosyal Ekonomi Dergisi, 55(4), 2969-2996.
-
- 59. Süzen, H. N., & Başar, M. (2020).** Mülteci Öğrencilerin Türkiye Algısının Görsel Olarak İncelenmesi. *Eğitim ve İnsani Bilimler Dergisi: Teori ve Uygulama*, 11(22), 277-295.
-

Ek 1'in devamı

-
- 60. Şahin, F., & Boylu, E. (2020).** Geçici koruma altındaki Suriyeli öğrencilere ilk okuma yazma öğretimine ilişkin öğretmen öz yeterlik algılarının incelenmesi. *Ondokuz Mayıs Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 39(2), 343-359. DOI: 10.7822/omuefd.802581.
-
- 61. Şimşir, Z., & Dilmaç, B. (2019).** Yabancı Uyruklu Öğrencilerin Eğitim Gördüğü Okullarda Öğretmenlerin Karşılaştığı Sorunlar ve Çözüm Önerileri . *İlköğretim Online*, 17 (3), 1116-1134. DOI: 10.17051/ilkonline.2018.419647.
-
- 62. Taneri, A., & Tangülü, Z. (2017).** İlkokul 4. Sınıf Öğrencilerinin Sığınmacılara Bakış Açılarının İncelenmesi. *Adıyaman Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, (25), 187-214 .
-
- 63. Tanrikulu, F. (2019).** Yabancılar Türkçe öğretimi sertifika programına katılan öğretmenlerin mültecilere yönelik tutumları. *Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 46, 380-393. doi: 10.9779/pauefd.490559
-
- 64. Taşkaya, S. M., & Ersoy, G. (2016).** Suriyeli Sığınmacılara Türkçe Öğretiminde Sınıf Öğretmenlerinin Uygulamaları. *Çukurova Araştırmaları*. Cilt 2, Sayı 1, Yaz 2016 S. 130-138.
-
- 65. Toker Gokce, A., & Acar, E. (2018).** School principals' and teachers' problems related to the education of refugee students in Turkey. *European Journal of Educational Research*, 7(3), 473-484. doi: 10.12973/eu-jer.7.3.473
-
- 66. Tösten, R., Toprak, M., & Kayan, M. S. (2017).** An Investigation of Forcibly Migrated Syrian Refugee Students at Turkish Public Schools. *Universal Journal of Educational Research*, 5(7), 1149-1160.
-
- 67. Tümkeya, S., & Çopur, E. (2020),** “Suriyeli Ailelerin Aile Katılımına İlişkin Öğretmen Görüşleri”, *Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, cilt 29, sayı 3, s 368-386.
-
- 68. Türker, M. S., & Göçmenler, H. (2020).** Suriyeli öğrencilere türkçenin ikinci/yabancı dil olarak öğretiminde yaşanan sorunların öğretmen görüşleri açısından değerlendirilmesi. *Turkish Studies - Education*, 15(6), 4549-4568. <https://dx.doi.org/10.47423/TurkishStudies.46107>
-
- 69. Türnüklü, A., Türk, F., Tercan, M., & Kaçmaz, T. (2020).** Gruplararası tutum: Aynı sınıflarda eğitim gören, Türkiyeli ve Suriyeli ilkokul öğrencilerinin birbirlerine yönelik tutumlarına ilişkin okul psikolojik danışmanlarının deneyimleri. *Eğitimde Nitel Araştırmalar Dergisi – Journal of Qualitative Research in Education*, 8(2), 565-598. doi: 10.14689/issn.2148-624.1.8c.2s.7m
-
- 70. Ünal, R., & Aladağ, S. (2020).** Kapsayıcı eğitim uygulamaları bağlamında sorunlar ve çözüm önerilerinin incelenmesi. *Journal of Interdisciplinary Education: Theory and Practice*, 2(1), 23-42.
-
- 71. Yıldız Yılmaz, N., & Kaplan, A. (2019).** Temel Eğitim Kademesindeki Suriyeli Öğrencilerin Eğitim Sürecine İlişkin Ebeveyn Görüşlerinin Değerlendirilmesi: Mardin İli Örneği. *Uluslararası Karamanoğlu Mehmetbey Eğitim Araştırmaları Dergisi*, 1 (1) , 31-38.
-
- 72. Yurdakul, A. & Tok, T. N. (2018).** Öğretmen Gözüyle Göçmen/Mülteci Öğrenci. *Adnan Menderes Üniversitesi Eğitim Fakültesi Eğitim Bilimleri Dergisi*, 9 (2) , 46-58. Retrieved from <https://dergipark.org.tr/en/pub/aduefebder/issue/41071/428033>
-
- 73. Zengin, M. & Ataş-Akdemir, Ö. (2020).** Teachers' views on parent involvement for refugee children's education. *Journal of Computer and Education Research*, 8 (15), 75-85. DOI: 10.18009/jcer.649547
-

9. ÖZ GEÇMİŞ VE İLETİŞİM BİLGİLERİ

**** yılında ***** doğdu. İlk ve ortaokulu Orhangazi Pansiyonlu İlköğretim Okulu'nda okudu. 2008 yılında Düzce Arsal Anadolu Lisesi'nden mezun oldu. 2012 yılında Uludağ Üniversitesi Eğitim Fakültesi Sınıf Öğretmenliği bölümünden mezun oldu ve aynı yıl Şırnak Silopi'ye sınıf öğretmeni olarak atandı. 2015 yılında Trabzon'da görevine devam etti. 2019 yılında Trabzon Üniversitesi Sınıf Öğretmenliği Eğitimi Tezli Yüksek Lisans programına kabul edildi. 2020 yılında Anadolu Üniversitesi Eğitim Yönetimi Tezsiz Yüksek Lisans programını bitirdi. 2020 yılından bu yana Ankara'da sınıf öğretmeni olarak görev yapmaktadır. Yabancı dili İngilizcedir.

İLETİŞİM BİLGİLERİ

Adres : *****

E-Posta : *****